

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A háboru tartama alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelote alatt:
Főszerkesztő és kiadósért felelős: **Hübinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 6.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Felhívás.

A gazdaközönség önkéntes adakozása lehetővé tette, hogy az OMGE. köztelek-uccai székházának sebesült katonáink ápolása céljára felajánlott helyiségeit megfelelően berendezzük.

Negyven teljesen felszerelt ágyat helyeztünk el székházunk nagy gyűléstermében, valamint a „Köztelek” szerkesztősége és az üzemi osztály helyiségeiben, ahol 1914. október hó dereka óta nagyszámu sebesült tisztet és önkéntest ápolunk.

A fennmaradt s a további adakozásból begyűlt összeget a kórtermünk fenntartásával járó költségek fedezésére, valamint a hadbavonultak hátramaradottjainak támogatására fordítjuk.

Erre a célra tovább folytatjuk a gyűjtést és ismételten felkérjük gazdatársainkat, hogy adományokkal egyesületünk humánus vállalkozását támogatni sziveskedjenek.

Az OMGE. nevében

Bujanovics Sándor
elnök.

Adományok a „Köztelek” hadikórház fenntartására.

Utóbbi nyugtázásunk óta befolyt adományok:

Hammerstein Richárd báró	70— K.
Blum Sándor	50— „
Jerfy Andor	20— „
Összesen	140— K.

Összes gyűjtésünk a mai napig 15,355 korona 40 fillér.

Az OMGE. igazgató - választmányának, ugysis mint a GEOSz. végrehajtóbizottságának gyűlése.

(1916. június 30.)

Jelen voltak **Zselénski Róbert** gróf alelnök elnöklété alatt **Osztrólczy Miklós** alelnök, **Ármos Jenő**, **Bacher Emil**, **Balogh Elemér**, **Bernát István**, **Bolla Mihály**, **Csemez István**, **Darányi Gyula dr.**, **Darányi Béla dr.**, **Dömötör László dr.**, **Elek Henrik**, **Emödy József**, **Esterházy László gróf**, **Elek Ernő**, **György Endre**, **Hammersberg Jenő dr.**, **Horváth Jenő**, **Koppély Géza**, **Lázár Pál**, **Laehne Hugó**, **Marion Andor**, **Mezőssy Béla**, **Matta Árpád dr.**, **R. Molnár István**, **Pallavicini György őrgróf**, **R. Reusz Henrik**, **Sándorházi Lajos**, **Sághy Gyula**, **Schlesinger Gyula**, **Szomjas Lajos dr.** igazgatóválasztmányi, illetve végrehajtóbizottsági tagok, az egyesületi tisztikar részéről pedig **Szilassy Zoltán** szövetségi titkár, **Mutschenbacher Emil dr.** tanácsjegyző titkár és **Reichenbach Béla** segédtitkár. Kimentették távolmaradásukat: **Darányi Ignác**, **Drucker Jenő dr.**, **Liptay Jenő**, **Maróthy László dr.**, **Máday Izidor**, **Meskó Pál**, **Ottlik Iván** és **Piller Kálmán**.

A) Az OMGE. belügyei.

1. A mult igazgatóválasztmányi gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása és hitelesítése.

Zselénski Róbert gróf alelnök kimenti a távollevő elnök elmaradását és üdvözlőlvén a megjelenteket, a gyűlést megnyitja.

Mutschenbacher Emil dr. titkár bemutatja a mult igazgatóválasztmányi gyűlés jegyzőkönyvét, mely megjelent a „Köztelek”-ben és alapszabályszerű módon hitelesítettett.

Tudomásul szolgál.

2. Két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.

Elnök a mai gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére **Hammersberg Jenő** és **Sághy Gyula** igazgatóválasztmányi tagokat kéri fel.

3. Zselénski Róbert gróf üdvözlése.

Osztrólczy Miklós alelnök ezután a következő élénk figyelemmel hallgatott és zajos tetszésnyilvánításokkal többször félbeszakított beszéddel üdvözölte **Zselénski Róbert** gróf alelnököt, ki immár 40 esztendeje tölti be az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület elnöki tisztét és vesz ki tevékeny részt a gazdatársadalmi munkálatokból.

Nagyméltósága Alelnök Ur!

Tisztelt Választmány!

Méltóztassanak megengedni, hogy egy olyan körülményre hívjam fel szives figyelmüket, amely bizonyára mindnyájunk érdeklődésére számíthat.

Ezidén mult negyven esztendeje, hogy egyesületünk első alelnöke, **Zselénski Róbert** gróf öccselleneziája az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület elnöki székét betölti.

Hogy Aradvármegye mezőgazdasági érdekeinek fejlesztése terén mit jelent ez a negyven esztendő, azt az ottani gazdak tudják a legjobban méltányolni.

De hogy mit jelent öccselleneziájának személye és közéleti működése az egész ország agrár-érdekeire nézve, azt nálunknál jobban senkise tudhatja. A magyar agrárészmék kibontakozásának és kialakulásának egész története az ő nevével válhatatlannal össze van forrva. Magyarországon alig van nálánál régebb agrárius.

Egészen bizonyos azonban az, hogy nálánál hitvalóbb agrárius nem volt és nem is lehet senki.

Akkor vallott színt, amikor még guny, lelkicsinylés és gyanúsítás volt jutalma annak, aki a magyar föld jogaiért és a magyar gazda igazaiért szót mert emelni.

Soha se nézte, használ vagy árt-e magának azzal, ha akár a fórumon, akár azon kívül nyíltan kimondotta nézetét.

Mindig exponálta magát a gazdaérdekéért, tekintet nélkül arra, hogy használ-e vele a népszerűségének. Megvalósította azt a nagy erkölcsi axiómát, hogy a népszerűség csak arra való, hogy ha kell, azt a jó ügy érdekében fel lehessen áldozni, mert jó ügyért küzdött. Azokért

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE,

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM.

Saját székház. Saját borpincék Budafokon. Raktárak: Nyugati pályaudvar, XX. sz. közraktár. Sertéshizlalótelepek Kőbányán.

1. Alaptőke jelenleg	1,852.400 K	3. Tartalékalap	340.000 K
2. Tisztviselők és azolgák nyugdíjintézete	825.000 K	4. Betéti állomány jelenleg kb.	5,000.000 K

BEOSZTÁS:

1. Vetőmagosztály	4. Géposztály	7. Tenyészállatosztály
2. Gazdasági anyagosztály	5. Gabonaszórtály	8. Borértékesítőosztály
3. Szőlészeti osztály	6. Abraktakarmányosztály	9. Biztosítási osztály
10. Pénz- és hitelfügyszórtály	Betétek folyószámlára: takaré- és gazdasági üzemtőkék szövetségünkkel való elhelyezése.	

Tájékoztató és belépési nyomtatványok rendelkezésre állanak.

az agrárszémekért, amelyekről néhai Károlyi Sándor gróf megmondotta, hogy lényegük a közgazdasági élet tisztaságának és tisztességének megvalósítása.

De nem habozott állást foglalni a radikális jelszavakkal tűzött lelkiismeretlen játék ellen sem. Azokkal a főrekvésekkel is szembe tudott szállani, amelyek a szélső demagógia köpönyegébe azért burkolódnak, hogy ebben az országban minden független egzisztenciát kiirtsanak s széles rétegek tájékozatlanságát és szenvedélyeit felhasználják arra, hogy itt lehetőleg mindenki egy személytelen tőke helotájává, bérmozgalmasává süllyedjen le.

Ez a világháború sok tanúságot felfedett s törekvéseinknek sok igazságot szolgáltatott.

Egyik legbeesesebb tanúságunk pedig az lesz, hogy ilyen férfiakra még a jövőben is fokozott mértékben lesz szükségünk. (Igaz! Ugy van!)

Önmagunk iránti kötelességet teljesítünk s önmagunkat becsüljük meg akkor, ha ezekben az időkben Öccsellenciájáról megemlékezvén, őt arra kérjük, hogy eszméink és törekvéseink erős oszlopa maradjon továbbra is. Indítványozom, hogy a választmány Öccsellenciája érdemeit ezen évforduló alkalmából halás elismerésének és változatosan rágaskodásának kifejezésével jegyzőkönyvileg is megörökítse. (Zajos, általános éljenzés.)

Zselénski Róbert gróf halás köszönetet mond alelnöktársra szíves, lekötelő szavaiért és a választmány iránta tanusított jóindulatú állásfoglalásáért. A 40 esztendő, amit az agrártörekvések szolgálatában eltöltött, folytonos munkában tölt el és összes törekvése ez idő alatt oda irányult, hogy minden önző céltól menten, a legönzetlenebbül előmozdítsa a hazafias birtokpolitikai törekvéseket, tekintet nélkül a birtok-kategóriákra. Ha egy kiscgazda kiforgatott birtokából, épp úgy fájt ez szőlőnek, mintha egy nagybirtok pusztulását kellett látnia. És mentől inkább tovaröppennek az esztendők, annál több fájdalom érte e tekintetben. Kimondhatatlan, hány közép- és kisbirtok pusztult el a jelenlegi talzott liberálisus következtében. Azért foglalt szót állást a birtokpolitikai jelszavak ellen, mert meggyőződése, hogyha a birtokpolitika abban az irányban fog gyakorlatilag megoldatni, mint a hogy ezt a sok hamis próféta óhajtja, a romlás még fokozatosabb lesz.

Igazat ad Zselénski gróf alelnöktársának abban, hogy mennyi guny és megtámadtatás éri azt, ki az agrárius eszmék képviseletében szót mer emelni. Legutóbb is, midőn a birtokpolitika ügyében felszólt a főrendiházban, a „Világ” című szabadkőműves irányzatú nspilap akként aposztrofálta, hogy szót legnagyobb ellensége a magyar parasztnak, kinek nevét soh'se felejtse el, — noha a paraszttól — bár erre, mint a felhozott példakkal igazolja, alkalma lett volna, egy hold földet se vont el, mert azt tartja, hogy ezzel elősegítjük romlását. Ez elvtől vezéreltetve, aminthogy szükségesnek tartja a kisbirtokok érintetlenségét, éppugy nemzeti érdek a közép- és nagybirtok fennmaradása. Ezek hangoztatásával ismételtén megköszöni a nem várt, meleg üdvözlést. (Zajos éljenzés.)

4. Tagsági ügyek:

a) Új tagok felvétele.

Mutschenbacher Emil dr. titkár az egyesületi tanács nevében a következő tagokat ajánlja felvételre:

Alapító tagokul: Bánffy Kázmér báró, Várady L. Árpád.

Évdijs tagokul: Bodor Kálmán, Gara Zoltán dr., Garvai Gerzson, Horczeg József, Hevessy

Béla, Imreh György, Lang Károly, Majzler László, özv. Máriaffy Lajosné, Mauthner József dr., Mezög. Kereskedelmi R.-T. özv. csebi Pogány Pálné, Pollák Sándor, Rákóczi Fülöp Sándor dr., Steuer György dr., Stern Gábor, Vécsői Ferenc.

A tanács a jelentkezőket felveszi az egyesület tagjai sorába.

A tagok sorából való törlésre pedig javasolja: Steinpayer János dr. alapító, Eisler Miksa, Gaál Rezső, Kunfy Károly, Pogány Pál, Zsigmondy Béla elhunyt évdijs tagokat, valamint Oross Sándor, Schwarz László dr. hős halált halt tagokat s alapítóvá lett Bánffy Kázmér br. évdijs tagot.

A tanács részvétének kifejezése mellett a felsorolt hős halált halt s elhunyt tagokat, valamint az alapító taggá lett tagot az évdijs tagok sorából törölni határozza.

Ezek szerint a jelenlegi taglétszám a következő: 330 alapító és 5483 évdijs, összesen 5869 tag.

Tudomásul szolgál.

5. Az OMGE. 1915. évi zárószámadásainak bemutatása.

Mutschenbacher Emil dr. tanácsjegyző-titkár bemutatja a számvizsgáló-bizottság által felülvizsgált és jóváhagyott 1915. évi zárószámadásokat, megjegyezvén, hogy azok az igazgató-választmány tagjainak postán megküldettek. Megállapítja, hogy az 1915. évben a 302,491 korona 73 filléres jövedelemmel szemben 283,152 korona 47 fillér kiadása volt az egyesületnek, mely utóbbi összegben bennfoglaltatik a felszerelési tárgyak értéklésására fordított 20,000 korona, továbbá egyéb rendkívüli kiadásokra 14,144 korona 58 fillér. A jövedelemmaradvány 19,339 korona 26 fillér. Ehhez az összeghez a múltévi maradvány címén áthozott 82,480 korona 83 fillér s így a folyó évi jövedelem-többlet 101,819 korona 49 fillér.

Az egyesület vagyona 1915. december 31-én 2,520,321 korona 17 fillér volt, melylyel szemben a terhek 1,107,340 korona 8 fillért tesznek ki, a tiszta vagyon tehát a folyó évi jövedelem-többlettel együtt 1,412,981 korona 9 fillér.

Előadó megállapítja, hogy a zárószámadások tanúsága szerint a rendkívüli viszonyok dacára is sikerült az egyesületnek a pénzügyi egyensúlyt fenntartania. A tanács és a számvizsgáló-bizottság nevében javasolja, hogy a zárószámadásokat a választmány jóváhagyás végett terjessze a közgyűlés elé.

Elnök határozatilag kimondja, hogy az OMGE. 1915. évi zárószámadásait, melyeket a számvizsgáló-bizottság felülvizsgált és jóváhagyott, az igazgató-választmány magáévá teszi és meg erősítés céljából a közgyűlés elé terjesszi.

6. Az OMGE. tangazdasága, mint a „Néhai Szelényi Lajos dr. mintagazdasági tanintézeti alapítványa” 1915. évi zárószámadásainak bemutatása.

Tanácsjegyző-titkár bemutatja a tangazdaság 1915. évi zárószámadásait, melyek a választmány tagjainak az OMGE. zárószámadásaival együtt postán megküldettek. A gazdaság vagyona 1915. december 31-én 529,611 korona 09 fillér volt, melylyel szemben 68,341 korona 86 fillér teher van; a mutakozó tiszta vagyon 461,269 korona 23 fillér. Ha ezen tisztahasonból levonjuk az éveleji 411,120 korona 44 fillér tisztavagyon, a folyóévi vagyonszaporulatként 50,148 korona 79 fillér mutatkozik.

Az így mutakozó vagyonszaporulat azonban nem kizárólag a gazdaság hozama, mert ez ő-szegben benne foglaltatik egyrészt a Magyar Mezőgazdák Szövetkeztétől kapott 10,000 ko-

rona, továbbá az egyes vagyonszámok magasabb értékeléséből származott s körülbelül 10,000 koronára tehető összeg, mely tisztán konjunk-turális nyereségnek minősíthető.

A tanács és a számvizsgáló-bizottság nevében javasolja, hogy a tangazdaság zárószámadásait a választmány jóváhagyás végett terjessze a közgyűlés elé.

Elnök határozatilag kimondja, hogy az igazgató-választmány a tangazdaság zárószámadásait jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjesszi.

7. Képviselet a székesfővárosi dunahajózási előértekezleten és a gyógy-növénytermeleli szaktanácskozmányon.

Mutschenbacher Emil dr. titkár bejelenti, hogy a földművelésügyi minisztériumban a gyógy-növénytermesztés érdekében értekezlet volt, melyen az egyesület képviseletében Seilassy Zoltán szövetségi titkár vett részt.

Tudomásul szolgál.

Utólván titkár a múlt igazgatóválasztmány-gyűlés határozatára, mely szerint az egyesület részt vesz a székesfővárosi dunahajózási elő-értekezleten, bejelenti, hogy a tanácskozáson szót vett részt. A nyár folyamán folytatódagos értekezlet lesz, az igazgató-választmány felhatal-mazását kéri tehát, hogy ezen az értekezleten is megjelenhessenek.

Igazgató-választmány a jelentést jóváhagyóan tudomásul veszi és hozzájárulását adja, hogy előadó titkár a folytatódagos dunahajózási érte-kezleten képviselhesse az egyesületet.

8. Részvényjegyzés és képviselet a Budapesti Huskereskedelmi Részvénytársaságnál.

Mutschenbacher Emil dr. titkár az elnökség részéről javasolja, hogy a megalakult Budapesti Huskereskedelmi Részvénytársaságnál az egye-sület jegyezzen 10 darab 200 koronás rész-vényt és magát képviseltesse.

Ösztróluetzky Miklós alelnök szükségesnek tartja a kérdés előzményeit ismertetni. (Halljuk! Halljuk!)

Az állattenyésztési szakosztály egyik ülésén Szilassy Zoltán szövetségi titkár bejelentette, hogy a Fővárosi Állatvásár-Pénztár bevonásával egy Huskereskedelmi Részvénytársaság alakítá-sát tervezi a főváros, fejszólván az egyesületet, hogy ennek megalakításában részvényjegyzés és képviselője által is résztvegyen. Előadó titkár már akkor rámutatott arra, hogy a meg-olrás ezen módjával szemben az OMGE.-nek igen jogos aggályai vannak. Az Állatvásár-Pénztár ugyanis annakidején hosszas tárgyalá-sok után úgy alakult meg, hogy a magyar gazdaközönség kívánságára az állatoknak csak bizományi adás-vételével foglalkozhatott, de saját számlára nem vásárolhatott. Ez volt az álta-lános elv, aminek elejtése azt vónná maga után, hogy mint bizományos nem képviselhetné a gazdaközönség érdekeit. Ebből a szempont-ból kiindulva, azt javasolta annakidején előadó, hogy az OMGE. ilyen körülmények között ne vegyen részt a Huskereskedelmi Részvénytársaság megalakításában, sőt az Állatvásár-Pénztárból is lépjen ki és a földművelésügyi minisztériumot, amely szintén az OMGE.-hez hasonló formában van érdekelve az Állatvásár-Pénztárban, ugyan-olyan eljárásra szólítsa fel, mert nincs meg a garancia arra, hogy a Huskereskedelmi R.-T. mint legnagyobb fogyasztó az állatoknak alakulá-sára kedvezőtlen befolyást ne gyakorolhasson.

Az előterjesztés követőleg hosszas vita indult meg, minek során Inkey Pál báró azt javasolta, hogy az Állattenyésztési szakosztály igyekezzék Magyarországon egy olyan állatkereskedelmi részvénytársaságot létesíteni, amelyben a gazda-

HIZOTT SERTÉSEKET KÖKÉNYESSY & LÖWINGER
levágásra való hussertéseket és leszurt sertéseket a legelőnyösebben értékesíti
SERTÉSBIZOMÁNYI CÉG
WIEN, ST.-MARK.

Sürgönycim: KÖKÉNYESSY WIEN, ST.-MARK.
TELEFON: 76-48.

Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál.

érdekeltség, a törvényhatóságok és fogyasztók is képviselve legyenek, hogy a fogyasztók a termelőkkel összehozassanak. Erre az indítványra a szakosztálynak az volt az álláspontja, hogy ez olyan széleskörű intézkedést kíván, ami a jelen viszonyok közt nehezen valósítható meg, ellenben a fővárossal olyan megállapodást kell találni, mely az OMGE. aggályainak kiküszöbölésével a fejlődést lehetővé teszi. Ezért Inkey báró javaslata a szakosztályhoz utaltatott. Együttal Miklós Ödön javaslatára a tárgyalás folytatása határozottatott el a fővárossal.

A tárgyalások folyamán a főváros képviselői azt javasolták, hogy az Állatkereskedelmi R.-T. a bizományi üzlettel hagyjon föl és csupán a vásár technikai lebonyolítását végezze a megállapított szabályrendelet alapján.

Együttal kifejezte készségét arra nézve, hogy a bizományi üzletet a gazdák vegyék a kezükbe és folytassák egy olyan új részvénytársaság keretében, melyben a gazdák szervezetén kívül a főváros is mint a fogyasztók képviselői megfelelőképpen képviselve legyen. A bizottság körében az a felfogás érvényesült, hogy így a megoldásba bele lehet menni és a Huskereskedelmi Részvénytársaságot is támogatni lehet. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete egyébként kezébe vette az ügyet s elhatározta, hogy egy millió korona alaptőkével Állatkereskedelmi Részvénytársaságot alakít, melynek a bizományi üzlet ápolása képezi majdán feladatát. A Huskereskedelmi Részvénytársaságban ő is részt vesz s arra szólítja fel az OMGE.-t is.

Ez röviden a kérdés előzménye. Ebbe a megoldási módba a földművelésügyi minisztérium is belement s ő is támogatni hajlandó a Huskereskedelmi R.-T.-ot. Különösen az emelendő még ki, hogy az utolsó értekezleten, mely e tárgyban a fővárosnál volt, a földművelésügyi minisztérium képviselőjében Serbán János miniszteri tanácsos kijelentette, hogy ő olyanak tekinti a Huskereskedelmi R.-T.-ot, melyből a jövőben egy országos keretben működő Huskereskedelmi R.-T. fog kifejlődni. Ezzel elég lett téve azon intenciónak, melyet Inkey Pál báró kifejtett s melyeket szóló is helyeseknek tart.

Elnök annak előrebocsátásával, hogy az egyesület a Huskereskedelmi R.-T.-nál 10 részvényt jegyzett 2000 korona értékben, köszönetet mond aelnöknek az adott felvilágosításokért.

Igazgatóválasztmány e bejelentéseket helyeslően veszi tudomásul és az OMGE. képviselőjében a Huskereskedelmi R.-T. igazgatóságába Szilassy Zoltán szövetségi titkárt küldi ki.

9. Folyóügyek.

Csáky Petronella-féle ösztöndíjpályázat.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár a gazdasági akadémiákhoz érkezett kérvények alapján indítványozza, hogy a Csáky Petronella-féle ösztöndíjra Pap Dezső a kassai gazdasági akadémia III. éves hallgatója hozassék javaslatba a földművelésügyi minisztériumnak.

Elfogadjatik.

Több tárgy nem lévén, elnök az OMGE. ügyeit elintézték jelentvén ki, megnyitja a GEOSz. végrehajtó bizottsági gyűlését.

B) Szövetségi ügyek.

1. A múlt végrehajtóbizottsági gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása és hitelesítése.

Az elnök üdvözli a végrehajtó-bizottság jelenlevő tagjait és a gyűlést megnyitja.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár bemutatja a múlt végrehajtóbizottsági gyűlés jegyzőkönyvét, mely megjelent a „Köztelek”-ben és hitelesített. Tudomásul szolgál.

2. Két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.

Elnök a mai gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkéri Esterházy László gróf és Matta Árpád dr. végrehajtóbizottsági tagokat.

3. A GEOSz. 1915. évi zárszámadásainak bemutatása.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár bejelenti, hogy a zárszámadásokat, melyek közkezen forognak, a számvizsgáló-bizottság számvizsgálta és jóváhagyta. Javasolja, hogy az átvizsgált és jóváhagyott zárszámadások megerősítés céljából a közgyűlés elé terjesztessenek.

A végrehajtó-bizottság határozatilag kimondja, hogy a GEOSz. 1915. évi zárszámadásait megerősítés céljából a közgyűlés elé terjeszti.

Bejelenti ezzel kapcsolatban szövetségi titkár, hogy a földművelésügyi miniszter leiratilag tudatta, hogy a Brassóvármegyei Gazdasági Egyesületnek évi 2000 korona adminisztratív államszegélyt engedélyezett.

Köszönettel tudomásul szolgál.

4. Állásfoglalás az új adójavaslatok tárgyában.

Mutschenbacher Emil dr. titkár, mint előadó, a gyengélkedő és a megjelenésben akadályozott igazgató elmaradását kimenti s helyette bejelenti, hogy a közgazdasági szakosztály június hó 29-én az új adójavaslatok, elsősorban a vagyonadójavaslat tárgyában gyűlést tartott. A közgazdasági szakosztály határozatát emlékiratba foglalva, az elnökség a mai napon — a sürgősségre való tekintettel — máris be-terjesztette a képviselőházhoz és a „Köztelek”-ben kinyomatva, külön lenyomatban megküldte a képviselőház és főrendiház valamennyi tagjának. Ha a tett intézkedéseket a végrehajtó-bizottság jóváhagyólag tudomásul veszi, akkor kéri annak tudomásulvételét is, hogy a már benyújtott felterjesztésen változtatni nem lehet, hanem esetleg felmerülő újabb kívánalmak pótfelterjesztésbe foglalásának nem volna akadály. Eppen ezért az emlékirat beható megvitatása azért is indokolt, hogy a felmerülő indítványok és javaslatok illetékes helyre külön felterjeszthetők legyenek. Kérdi, kívánja-e a végrehajtó-bizottság a vagyonadójavaslat ügyében a képviselőházhoz intézett felterjesztés egész terjedelmében való felolvasását?

Darányi Béla dr. feleslegesnek tartja az emlékirat felolvasását. Csak a főbb irányelvek ismertetését kéri.

Sághy Gyula ugyancsak az emlékiratban lefektetett főbb kívánások ismertetését kéri tájékoztatás céljából.

Zselénski Róbert gróf felvilágosításul közli, hogy a vagyonadójavaslatot két nappal a gyűlés előtt kapta meg az egyesület és igen

rövid idő alatt kellett a felterjesztést elkészíteni, ezért nem volt mód annak előzetes szétkül-désére, hanem csak most lehetett az említett szöveget a végrehajtó-bizottság tagjai között szétosztani. Az előadó titkár különben majd lesz szíves az emlékirat főpontjait röviden ismertetni. Mielőtt azonban a vagyonadójavaslat ügyében tett előterjesztés tárgyalására reá térne a választmány, kéri a hadinyereségadójavaslat ügyében az egyesületi tanács részéről tett lépésekről való beszámolást is.

Mutschenbacher Emil dr. titkár ismertette ezután általános figyelem mellett az egyesületi tanács által a kormányhoz intézett felterjesztést a hadinyereségadójavaslat tárgyában s azt javasolja, hogy a felterjesztésben kifejtett, de a kormány által figyelembe nem vett kívánalmakra felirat útján hívja fel a végrehajtó-bizottság a képviselőház figyelmét. (Helyeslés.)

A pénzügyminiszterhez intézett felterjesztésben elsősorban azt hangsúlyozta az OMGE. az egész magyar gazdaságszámvetésében, hogy a háborús nyereségek megadóztatását a háboru előidézte államszükségletek fedezése céljából magunk is kívántuk és helyeseljük, ez elvi hozzájárulásunk kijelentése kapcsán azonban hangsúlyoztuk, hogy ez adónem valódi célzatának a tényleges hadinyereségek fokozott megadóztatását tekintjük, minélfogva kifejezést adtunk annak a kívánságunknak, hogy egyrészt a hadsereg szükségletének beszerzésével foglalkozó katonai hatóságok köteleztesse a hadsereg-szállításokból eredő jövedelmeknek az egyes pénzügyigazgatóságokkal való pontos és részletes közlésére, másrészt pedig kifejtettük, hogy méltányosnak és kívánatosnak tartanók mind-ama vállalatoknak és egyeseknek hadinyereség-adóval fokozottabb adókules szorint leendő megróvását, amelyek, illetve akik a háboru előtti foglalkozásukhoz képest a hadsereg-szállítások terén idegen térre mentek át, azokkal szemben, akik saját eredeti foglalkozási körükben maradtak s akiknek esetleges nyereségtöbblete eredeti és rendes üzletük gazdasági tevékenységük körében keletkezett. (Helyeslés.)

Sajnálattunkra a pénzügyminiszter ur elő-terjesztett javaslata e kívánalmaink egyikét sem vette figyelembe, valamint nem számolt azzal a — bővebb megokolásra szintén nem szorult — kívánságunkkal sem, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok a természetes és jogi személyekkel egyforma kulcs alapján terheltesse a hadinyereségadóval. Sőt ellenkezőleg, a Ház előtt fekvő javaslat kirívó előnyben részesíti igen sok tekintetben a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat az egyéni adó-kötelezettekkel szemben, ami különösen a mező-gazdaságra nézve teljesen megokolatlan és igazságtalan hátrányt jelent. (Ugy van!)

A hadinyereségadóról szóló javaslat részleteit illetőleg elsősorban azt kértük a pénzügy-minisztertől, hogy a javaslat negyedik szakaszának második pontja második és harmadik bekezdésében foglalt, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra vonatkozó rendelkezések a természetes személyekre, nevezetesen az egyes mezőgazdákra is kiterjesztessenek. Ez alapon t. i. a gazdáknak módjukban lenne — ami való-

Sovány sertések

értékesítése a legmagasabb napi árak mellett.

BRILL LAJOS

sertésbizományi irodája, Budapest, VIII., Kenyérmező-utca 6.

Telefon: József 31-77.

Sürgőny cím: Brill, Budapest, Kenyérmező-utca 6.

Mindenkor van prompt vevőm: sovány sertésre, hizott sertésre, malacra.

Mindenemű felvilágosítás teljesen díjtalanul.

A megbízás az uradalom részéről kötelezettség nélkül történik.

ban közérdekű szükséglet és az osztó igazság követelménye is — tartalékozni olyan munkálatok teljesítésének kiadásait, amelyeket a háboru tartama alatt nem volt alkalmunk fogantatni, de amelyeket a háboru lezajlása után feltétlenül pótolniok kell. Ide tartoznak kiváltképpen az épületekben és a holtleltárban beállott avulások helyreállításának költségei, az elmaradt belvizesabályozások és vízlevezetések költségei, amelyek tulajdonképpen a háborus éveket terhelnek, de amelyeknek végrehajtása csak a háboru után válik lehetségessé. (Ugy van!)

Kiterjesztetni kértük azonban a rendelkezéseket az eleven leltár pótlása céljából tartalékolandó költségekre is, aminek az esete főképpen ott áll elő, ahol a katonaság a gazda lovait, lovas és ökrös igait, szekereit, lószerekeit, pokrócait, stb. hadicélra igénybevette — már pedig nincsen gazda széles ez országban, aki ez alól kivétel volna — s azokért oly alacsonyán megszabott ellenértéket térített meg, amelyért a gazda a háboru után, amidőn eleven leltárának szükségképpen kiegészítésére a gazdasági üzem folytathatása céljából sor kerül, a tőle elvont állatokat és fogatokat, stb. be nem szeresheti. Az előrelátható beszerzési árkülönbsözetnek a hadinyereségből való levonhatása és tartalékolása, másrészt a leltári vagyonértékekben az állag változása nélkül előállott emelkedésnek számba nem vétele, tehát olyan méltányos követelés, amelynek nem teljesítése egyrészt súlyos és egyoldalú megkárosítást jelentené a háborus gazdálkodás terheit hősiesen elviselt gazdaközönségnek, másrészt pedig a belterjes gazdálkodás érdekében kívánatos beruházásokat is annyira megnehezítené és visszavetné, hogy ennek következtében a háborunak mezőgazdasági termelésünk jövő fejlődését gátló káros hatásai csak meghatározódna. (Élénk helyeslés.)

Igaz, hogy a hadinyereségadójavaslat 9. §-ának alulról számított harmadik bekezdése a 4. § IV. és V. pontjában foglalt rendelkezéseket kiterjeszti a „szabályszerű üzleti könyveket” vezető természetes személyekre is, ánde egyfelől hiányzik a „szabályszerű könyvvitel” fogalmának szabatos körülírása az üzleti könyvek vezetésére törvényszerűen nem kötelezett egyénekre, mint pl. a gazdára nézve; másrészt pedig nincs megállapítva, hogy ki illetékes annak elbírálására, vajjon valamely mezőgazdasági üzem számvitele szabályszerű-e? (Ugy van!) A gazdák túlnyomó része nem vezet ilyen szabályszerű üzleti könyveket, mert nincs is rá kötelezve, de ezért ilyen átmeneti jellegű adó kirovásánál őket nagy hátrányba juttatni nem volna méltányos, sőt csak fokozná a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokkal szemben a gazdadózók terhére az aránytalanságot. Ennélfogva egyrészt annak a törvényben, vagy végrehajtási rendeletben való megállapítását kértük, hogy vitás esetekben az OMGE. véleményezhesse, melyik számadás tekinthető mezőgazdasági üzemekre nézve szabályszerűnek, kértük továbbá a szóbanforgó kedvezményeknek minden olyan gazdára való kiterjesztését, aki az OMGE. által hitelesített, vagy elismert számadásokkal tudja igazolni gazdasági üzemének nyereségét és veszteségét. A pénzügyminiszter ur e kívánságunkat

sem vette figyelembe s így most azt újból szükséges volna a Képviselőház böles megfontolásaiba ajánlani. (Helyeslés.)

Ugyancsak a hadinyereségadójavaslat 9. §-ban kértük annak kimondását, hogy az egyházi és iskolaadók, kegyuri és iskolafenntartási terhek levonhatók legyenek a hadinyereség megadóztatásánál, mert ezek jóformán kizárólag a gazdát terhelő kulturkiadások. Kértük továbbá, hogy a 9. § második bekezdésébe a hadinyereségek kiszámításának mikéntjére nézve világos rendelkezés vétessék fel, amennyiben világosan kifejezendőnek tartanók azt, hogy a háborus évek jövedelmi többletének összesítése alapján, az egyes évek esetleges veszteségének beszámításával (v. ö. 15. §) történjék a hadinyereség megállapítása és megadóztatása, amint hogy a javaslat nem is szándékolhat egyebet. (Élénk helyeslés.)

Kértük még a 12. §-nál a külföldi birtokosoknak mérsékelten magasabb kulcs szerint való megadóztatását, éppen úgy, mint ahogy ezt a javaslat külföldi vállalatokra nézve célozza és kértük a pénzügyminiszter részére megadati javasolt felhatalmazásoknak részint szabatos körülírását és biztosítékokhoz való kötését, részint pedig az autonóm kivetési szervekre, illetve független bíróságra való ruházását. (Helyeslés.)

Nyomatékosan felhívtuk továbbá a pénzügyminiszter figyelmét arra, hogy az altruisztikus célokat szolgáló fogyasztási szövetségek által tagjainknak adott vásárlási visszatérítéseknek, mint üzemi tobernek leendő elszámolása és levonhatása kifejezetten megengedtessek akár magában a törvényben, akár a végrehajtási utasításban, ami kilátásba is helyeztetett. Kifejezést adtunk továbbá annak a kívánságunknak is, hogy a hadinyereségadó kivetése ne az adófelszólamlási, hanem az adókiadó bizottságok útján történjék, hogy ezekben az önkormányzati elemek többsége feltétlenül biztossitassék az egyes társadalmi érdekeltségek aránylagos képviseltetésével. (Helyeslés.)

Az előadó tanácsjegyzőtitkár ezután még a következő szempontokat javasolja a képviselőházhoz intézendő feliratban kidomborítani.

A hadinyereségadóról szóló törvényjavaslat általában egyoldalú kedvezésben részesíti a nyilvánosan számadásra kötelezett vállalatokat az egyéni adózókkal s így különösen a gazdákkal szemben. Az egyenlő elbánás elve pedig megkívánna, hogy ez a méltánytalan megkülönböztetés a javaslatból eltüntessék. Például a törvényjavaslat 6. §-a a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál a 10,000 koronát meghaladó évi nyereségtöbbletet, a 9. §-a pedig a természetes személyeknél a 13,000 koronát meghaladó évi jövedelmet állapítja meg, a hadinyereségadó kivetése első határául. Ennek következménye, hogy a nyereségadó az egyéni adózókat, tehát elsősorban a gazdákat sokkal súlyosabban fogja megterhelni, ha e tekintetben méltányos arányosítás nem történik, illetve a 10,000 koronás jövedelmtöbblet adómentessége a földbirtokososztály s általában az egyéni adózókra is ki nem terjesztetik. Továbbá a javaslat abban az esetben, ha a mezőgazdasági üzem az

1913. évben, vagy az 1911/13. évek átlagában elemi csapások folytán semmit sem jövedelmezett, vagy éppen veszteséggel zárult, úgy az üzem évenkénti jövedelme a háborut megelőző időre 10,000 koronának vétetik, ami azt vonjamaga után, hogy a háborus években esetleg elért nyereség sokkal magasabbnak fog kiszámítani, mint amilyenek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra nézve ily esetben alkalmazandó számítás alapján, mely abból a fellevelesből indul ki, mintha a háborut megelőző évek átlagos nyeresége legalább is a tőke 6%-át tette volna ki. E tekintetben a képviselőház pénzügyi bizottsága már javaslatot is tett e kötségtelen aránytalanság orvoslására, amidőn a 9. §-hoz egy új 3. bekezdést fogadott el. Csakhogy ezt a szakaszt másként kellene fogalmazni, még pedig így: „Ha elemi csapások folytán akár az 1913. évi jövedelem, illetve az adóköteles fél választása szerint az 1911—13. években elért átlagos évi jövedelem a rendesnél jelentősen alacsonyabb volt, az adóköteles félnek legkésőbb adóvallomásában kifejezendő kívánságára a legutolsó átlagos jövedelmet nyújtó év jövedelme veendő a hadinyereség megállapítása alapjául”. (Helyeslés.)

Megjegyzendő, hogy az egyéni adózókra nézve megállapított háboru előtti három évi jövedelem-átlaggal való összehasonlítás kevésbé megbízható s az igazságtól távolabb álló adatokat fog eredményezni, mint a részvénytársaságokra nézve 5 esztendőből a legjobb és legkedvezőtlenebb év elhagyása után visszamaradt 3 év átlagának számításai eredménye. Tekintettel arra, hogy éppen a mezőgazdasági üzemeknél az egyéni tevékenységen kívül számos külső körülmény lényegesen befolyásolja a gazdaság jövedelmét, a méltányosság azt kívánna, hogy a gazdákra nézve is legalább a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokkal szemben megállapított kiszámítási módozat alkalmaztassék.

Nem szabad továbbá figyelmen kívül hagyni a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyéni adózók közötti aránytalanság szempontjából azt sem, hogy a hadinyereségadó a jövedelmi adó kivetésénél az adóalapból nem vonható le, a részvénytársaságok azonban jövedelmi adót nem fizetnek s így a javaslat 14. szakaszának említett rendelkezése a részvénytársaságokat nem érinti, hanem azok tényleg kevesebb adót fizetnek.

Végül figyelembe veendő volna még az is, hogy vallomásadás elmulasztása esetén a hadbavonultak büntetéssel való terhelése mindenestre mellőztesék, nemcsak méltányossági szempontból, hanem azért is, mert ha a hadbavonult gazda ügyei ideiglenes vitelével és gondozásával valamely meghatalmazottat meg is bízott, az ilyen meghatalmazottról csak a legkivételesebb esetben tételhető fel, hogy visszamenőleg, évek sorára nézve tájékozva legyen a gazdaság tiszta és nyers jövedelméről, valamint a birtokos vagyoni viszonyairól, leltárának értékéről stb. Az ilyen meghatalmazott tehát legfeljebb jövedelmi adó bevallásra kötelezhető, de nem hadinyereségadó és vagyagonadó bevallásra és semmiesetre sem lehet, illetve szabadna a hadbavonultat azért, mert megbízottja e vallomást be nem adta, vagy esetleg téves adatokat

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT

szabadalmazott

mérnök doktor hírneves
fűtőcső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszer úgy teljesítő-
tartósság messze felülmulnak és lényegesen kevesebb
tekintetében szemet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal
és költségvetésekkel készséggel szolgál!

KEMNA J.

Budapest, VI. Vilmos-császár-ut 51.

Sürgönyeim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.

szolgáltatott be, büntetéssel sújtani. (Élénk helyeslés.)

A hazánkban oly nagy közgazdasági jelentőséggel bíró erdészeti érdekek szempontjából az Országos Erdészeti Egyesületnek a miniszterhez e tárgyban előterjesztett emlékiratának támogatását javasolja. (Helyeslés.) Ez emlékirat megállapítása szerint a jövedelemadónak részleges életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat 6. §-a az 1909. évi X. t.-c. 16. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezést méltányosan egészíti ki. A tervezett rendelkezés azonban annyiban, amennyiben alkalmazását csupán az erdőtörvény 17. §-ának megfelelő rendszeres üzemtervek szerint kezelt erdőkre szorítja, méltánytalan és ellenkezik a tervezett rendelkezés indokolásában hangoztatott osztó igazság elvével. (Ugy van!)

Méltánytalan ez a megszorítás azért, mert rendszeres üzemtervek készítése és alkalmazása az erdőtörvény szerint csak egyes meghatározott erdőbirtokosokra nézve kötelező és így a többi erdőbirtokosokat, akik az erdőtörvény szerint tetszésük szerint készített üzemtervek szerint, vagy esetleg anélkül kezelik erdeiket, amiatt, hogy az erdőtörvénynek teljesen megfelelő üzemtervet nem használnak, sújtani nem lehet. De az osztó igazság elve, amelyre alapítja a törvényjavaslat is a szóban levő rendelkezést, egyenesen kizárja, hogy e rendelkezés alkalmazása tekintetében az egyes erdők között aszerint, hogy milyen terv szerint kezelteknek, különbséget tegyünk. Maga az a körülmény, hogy egyes esetekben talán az egy évi vágás értékének megállapítása nehezkesebb lesz, még nem lehet ok arra, hogy ilyen esetekben éppen a teherviselés szempontjából rendszerint gyengébb tulajdonosok súlyosabb adóval terheltesse. (Helyeslés.)

Mindzeknél fogva a tervbevett rendelkezést minden korlátozás nélkül kellene fenntartani és az adófelszámolási bizottságokra kellene bízni, hogy az eladott famennyiségből az egyévi vágásnak megfelelő részt az adóköteles fél által szolgáltatott vagy egyéb rendelkezésre álló adatok alapján megállapítsák. Vagyis meg kell adni a lehetőséget arra, hogy az adózó fél rendszeres üzemterv hiányában is kimutathassa és igazolhassa, hogy az eladott famennyiség erdőbirtokának kiterjedéséhez viszonyítva hány évi vágásnak felel meg és ennek alapján kérhesse az adókulcsnak a tervezett rendelkezés szerinti megállapítását.

Évégből a jövedelemadójavaslat 6. §-ának 2. bekezdésének első két sorát a következőképp kellene módosítani: „Abban az esetben, ha az adóköteles fél hitelt érdemlően beigazolja, hogy az eladott famennyiség nem egy, hanem több évi vágásmennyiségnek felel meg, megengedtetik stb. . . .” Az egy évi vágásterület nagysága rendszeres üzemterv hiányában azzal a hányadossal volna egyenlőnek veendő, amelyet nyerünk, ha az erdő területét a kihasznált faállomány korával elosztjuk. (Helyeslés.)

Indokolt volna továbbá biztosítani azt, hogy az említett rendelkezés, valamint a szóban levő törvényjavaslatnak a jövedelemadóra vonatkozó jogszabályokat egyébként módosító rendelkezések is a törvény életbeléptése után azonnal alkalmazhatassanak, tehát esetleg az 1916. vagy

1915. évi jövedelmi adó megállapításánál is. Évégből esetleg a törvényjavaslat 20. §-ába kellene megfelelő rendelkezést felvenni.

Különösen szükségesnek mutatkozik a szóban levő módosító rendelkezéseket abban az esetben is alkalmazni, ha a hadinyereségadóóról szóló törvényjavaslat 9. §-ának 4. és 5. bekezdése értelmében a már kivetett jövedelemadó újbóli kivetésére van szükség. Amennyiben ezt a most említett 9. § szövege nem vonná maga után, ezt is kifejezett rendelkezéssel kellege biztosítani. (Helyeslés.)

A fentebb említett 6. §-ban foglalt rendelkezés általános alkalmazásának, különösen a hadinyereség kiszámításánál van nagy jelentősége, mert ha az eladott famennyiséget az 1909. évi IX. t.-c. 16. §-a alapján egész összegében tekintik jövedelemnek, ennek az lenne a következménye, hogy ezzel az egész összeggel fogja meghaladni az adókötelesnek jövedelme az átlagos, illetve 1913. évi jövedelmét és így ez az egész összeg fog egyévi hadinyereségnek vétetni, holott az említett összeg a valóságban sok évi jövedelmét jelenti. Biztosítani kellene tehát, hogy a hadinyereség kiszámításánál az erdő faállományának vételárából a fél jövedelméhez minden hadiévből csupán az egy-egy évi vágás értékének megfelelő összeg adassék hozzá és ezen alapon állapítsák meg, hogy az 1913. évi jövedelemhez képest mennyi a hadinyereség. Évégből indokolt volna a hadinyereségadóóról szóló törvényjavaslat 11. §-ának kiegészítéseképpen a következő rendelkezést felvenni: „Erdő faállományának esetében, a hadinyereség kiszámításának szempontjából az adóköteles fél egyévi jövedelméhez az egyes hadiévekben csupán olyan összegeket lehet hozzászámítani, amely az egyévi vágás értékének megfelelő”. A hadinyereségadó kivétele szempontjából pedig adóalapnak az a jövedelemtöbblet veendő, amely az 1914., 1915. vagy 1916. években kihasznált fatömeg után elért jövedelemből az ugyanezen fatömeg 1911/13. években elért köbméterenkénti egységárának levonása után előáll. Ez a pótlás annál inkább méltányos, mert hiszen igen sok erdőbirtokost éppen a kormány buzdított a fainység elkerülése végett erdejének a háborús évek alatt nagy áldozatokkal való vágatására, ez az erdőkihasználás azonban természetesen számos előző év elmaradt jövedelmét pótolja s azt teljes egészében hadinyereségnek venni igazságtalan is volna. (Ugy van!)

Az előadó-titkár végül még a szövetkezetek adója tárgyában a „Hangya” által a képviselőház elé terjesztett emlékirat pártolását javasolta. Az 1294. sz. a. a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslat a szövetkezetek kereseti adókulcsát a nyilvános számadásra kötelezett többi vállalatok adókulcsával szemben oly mértékben emeli, hogy a nyereszkesedés kizárásával a népjólét irányában működő amugy is gyengébb gazdasági szervezetek érdekében helyes arány helyreállítása céljából okvetlenül szót kell az OMGE.-nek is emelnie. (Helyeslés.)

Ugyanis a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló 1909. évi VIII. t.-c. 20. §-a az ipari vállalatok adókulcsát 7%, más vállalatokét 10%-ban, a szövetkezetek adókulcsát pedig — amennyiben ezek üzlet-

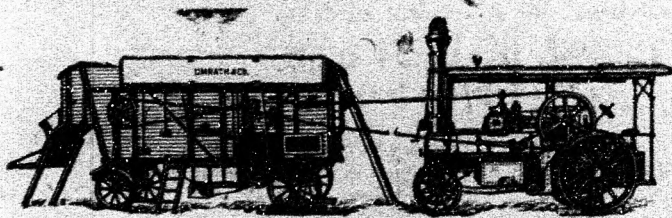
részeik után 5%-nál nagyobb osztalékot nem fizetnek — 5%-ban állapította meg.

A törvény ez intézkedése a gazdasági erők és a szövetkezetek közgazdasági hivatásának alapos mérlegelése után jött létre. Eppen ezért feltűnő és sérelmes, hogy a javaslat megszünteti a szövetkezetek külön adózását és őket egysorba helyezi a nagy tőke vállalkozásaival, aminők a részvénytársaság ipari vállalatai. Sőt, mintha a javaslat éle egyenesen a szövetkezetek ellen irányulna, jelentékenyen nagyobb arányban emeli a szövetkezetek adókulcsát, mint a nyereszkesedésre alakult vállalatokét. Míg ugyanis az ipari vállalatok adókulcsát 7%-tól 10%-ra, tehát 3%-kal, más vállalatokét pedig 10%-ról 12%-ra, tehát mindössze 2%-kal, addig a szövetkezet adókulcsát 5%-ról 10%-ra, tehát 5%-kal emeli. Még szembeszökőbb az aránytalanság, ha a javaslat által szándékolt progressziót is tekintetbe vesszük. Eszerint a szövetkezetek adója 18%-ra, más vállalatoké pedig 20%-ra emelkedhetik. Míg tehát a kapitalista nagy vállalatok adója a mai adókulcs 10%-kával szemben 20%-ra emelkedhetik, vagyis a legrosszabb esetben megkétszereződik, addig a szövetkezetek adója az 1909. évi VIII. t.-c.-ben megállapított 5%-kal szemben 18%-ra, tehát közel négyszeresen emelkedhetik.

A szövetkezetekre már magában hátrányos, hogy oly társaságokkal együtt kerülnek adózás alá, melyek közé sem vagyoni erejük, sem hivatásuknál fogva nem illenek. De hogy ezek között még különleges sérelmekkel is illetessenek, ez a legnagyobb méltánytalanság volna, mert hiszen a szövetkezet a társulásnak az a jogi formája, melyet a leggyengébb néposztályok használnak fel közös érdekü vállalkozására. Ez a körülmény már egymagában indokoltá teszi, hogy a szövetkezetek alacsonyabb kulcs szerint adózzanak, mint a nagytőkés vállalatok. A Hangya nem is az összes szövetkezetek részére kérelmezi az alacsony kulcs fenntartását, hanem csak azoknak, amelyek már alapszabályukba foglalták a szegénység fogalmát, hogy üzletrészeik után 5%-nál magasabb osztalékot nem fizetnek. Ezekre nézve pedig nem is általában az adókulcsnak emelése ellen irányítja felterjesztését, hanem csak azt kérelmezi, hogy abban az arányban, mint ezt az 1909. évi VIII. t.-c. 20 §-a megállapította, az ott felsorolt és alapszabályaik szerint 5%-nál nagyobb osztalékot nem fizető szövetkezetek a nyilvános számadásra kötelezett többi vállalatok adókulcsának felével adóztassanak meg. Ajánlja a méltányos kérelemnek a Ház elé terjesztendő felirathoz kéendő bizonyítását. (Helyeslés.)

Ezután *Mutschenbacher* Emil dr. előadó-titkár még a vagyonadó tárgyában a képviselőház elé terjesztett emlékirat főbb pontjait ismertette a közgazdasági szakosztály megállapodása alapján és kérte a szóbanforgó, a képviselőházhoz intézett s a „Köztelek” július 1-i, 27. számában egész terjedelmében közlendő emlékirat előterjesztésének jóváhagyó tudomásulvételét. (Általános élénk helyeslés.)

Sághy Gyula a hadinyereségadó-javaslat tárgyában előterjesztetteket helyeslőleg veszi tudomásul, de hozzáteszi, hogy a cím tulajdonképpen a tartalomnak nem felel meg, mert nemcsak

Gőzcséplőkészletek

utólérhetetlenek szerkezet- és kivitelben, teljesítmény-, üzembiztonság- és könnyen kezelhetőségben; 43 éves tapasztalat.

UMRATH és TÁRSA, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 60.

Gyártunk: lokomobileket, utimozdonyokat, gőzcséplőgépeket, szalmaszajtókat, szalmakazalozókat, járgányokat, oséplő- és tisztítógépeket, takarmánykészítőgépeket, vető- és szatógépeket, borsajtókat, szivattyúkat.

Gazdagon illusztrált árjegyzék kívánatra ingyen.

a hadiszállítások és hadikonjunkturák alapján szerzett hasznot, hanem általában minden jövedelmi többletet, amely a háború alatt bármely forrásból származott is, terheli ez az ujadó. De ha már a javaslat ilyen formában terjesztett elő, akkor legalább is két, esetleg több kategóriát is kellene felállítani s különösen elkülönítendő volna az igazi hadinyereség az egyszerű, nem hadiszállításokból és konjunkturából származó jövedelemtöbblettel. Az előbbi magasabbra, még a javaslatban tervezettnél is magasabb adókulcsal, az utóbbit kisebb adókulcsal kellene megróni, mert az előbbi a magasabb adókulcsot is sokkal könnyebben viselheti el. (Ugy van!) Németországban éppen csak az előbbi, az igazi hadinyereség van azzal az adóval terhelve és pedig magasabb kulcsal, mint a szóbanforgó javaslatban tervezve van.

Kifogásolja a szülő, hogy különbséget tesz a javaslat a nyilvános számadásra kötelezett társaságok és a fizikai személyek között. Már pedig az előbbiek közül is nagyobb számmal foglalkoztak hadiszállításokkal és élelmiszerspekulációval és ez a megkülönböztetés az egyenlő teherviselés elvébe is ütközik. Ugyancsak kifogásolja szülő, hogy a részvénytársaságoknál a levonás nemcsak a részvénytőkének, hanem még a mindenféle legkülönbözőbb tartalékoknak a terjedelméig mehet. De leginkább kifogásolja szülő még azt a nagymérvű, legnagyobb önkényre vezető felhatalmazást, hogy a miniszter a már kivetett adót egészben, vagy részben, nem is általános szabályok alapján, de minden egyes konkrét eset külön mérlegelésével egy a részvénytársaságoknak, mint egyeseknek, cégeknek stb. egészben vagy részben elengedheti. Sőt ez a felhatalmazás még kiterjed a kivetés módjait tekintetében való könnyítések engedésére is és kifogásolja végül azt, hogy a kivetés nem a kivető bizottságok, hanem a felszólamlási bizottságok hatáskörébe utaltatott.

Szólónak, mint jó hazafinak nemcsak kifogása nem lehet a hadinyereségadó ellen, hanem ellenkezőleg, mint mindenki, úgy ő is örömmel üdvözlő és kontemplálná egyenlő mérték szerint mindenkire. Magasabb kulcs megállapítását is szívesen venné és óhajtáná, de az előadott kifogások pontok oly súlyosak, hogy a javaslat csak ezeknek orvoslása esetén válik elfogadhatóvá. Az elmondottaknál fogva javasolja, hogy a végrehajtó-bizottság a maga részéről a képviselőházhoz intézendő pótterjesztésben a felhozottakat is vegye figyelembe.

Mutschenbacher Emil dr. felvilágosító megjegyzései után az elnök határozatilag kimondja, hogy a végrehajtó-bizottság a tanácsjegyzőtítkár által előadottakat a képviselőház elé terjeszti emlékirat alakjában a most elhangzott észrevételek figyelembevételével.

Ezután a vagyonadójavaslatra vonatkozó emlékirat részletes tárgyalása következett.

Sághy Gyula: A vagyonadó tekintetében azt az álláspontot foglalja el, hogy az már elvileg is elvetendő, mert az adót nem a vagyonra, hanem a jövedelemre kell fektetni, hiszen abból

is kell azt behozni. Nem az új adótehertől, hanem attól a módtól fél, ahogyan ezt az adóterhet be akarják hozni. Álláspontja egyébként az, hogy minél kevesebb adó legyen és ez olyan tisztán állapítsák meg, hogy adóját a laikus is kiszámíthassa és megállapíthassa az általa fizetendő adóösszeget. Míg a kormány oly tömegével állott elő az adójavaslatoknak, hogy azokban senki magát ki nem ismerheti, még a legkiválóbb szakértők is csak nehezen számíthatják ki adójukat, az adózó közönség nagy többsége teljesen az önkényes eljárásnak van kiszolgáltatva. Ugyanazt a jövedelmi többletet, amit a kormány ezután elérni akar, sokkal egyszerűbben, a közönségre nézve is elviselhetőbben érhetné el egyszerűen a jövedelmi adókulcsának felemelésével és a jövedelmi adónál a progresszivitás elvének legvégsőbb határig való keresztülvitelével. A nagyobb jövedelem könnyebben viselheti el a nagyobb adót és a kisebb a kisebbet, míg a nagy vagyon sokszor nem egyenlő a nagy jövedelemmel. Azt még értené a szülő, hogyha nagy hadikiadások folytán a nemzetből oly áldozatkészség kívánatik, hogy vagyonának egy bizonyos hányadrészét egyszer és mindenkorra áldozza fel a haza oltárára, de egy évről-évre ismétlődő, állandósított vagyonadót képtelenség tart egy közgazdasági, mint pénzügyi és jogi szempontokból. Még azt is előbb megfajthatónak tartaná, hogy 10 évenként történjék az értékemelkedés figyelembevételével az ilyen vagyonadónak megállapítása, bár ezt sem tartaná megfelelőnek. De még ebbe valamiképpen bele lehetne nyugodni, a kormány előterjesztette javaslatot azonban semmiképp sem tartja elfogadhatónak, ezért pótterjesztésben ennek elejtését, vagy legalább a háború tartamára való korlátozását kívánja sürgetni.

Abba természetesen a szülő is szívesen bele megy, hogy az új adók egyáltalán, tehát nemcsak a vagyonadó, hanem a többi új adók is, csak rövid határidőre állapítsanak meg a törvényhozás által, e határidő után fejtlenül megszűnjenek és csak új törvényhozási intézkedéssel legyenek tovább fenntarthatók. Erre elég volna egy egyszakaszos törvény. Megfelelőnek tartaná a javasolt öt év helyett csak miadig egy-egy évre, de legfeljebb két évre megállapítani ezeket az új adókat, annál is inkább, mert a mostani képviselőház ilyen mélyreható intézkedések állandósítására alkotmányilag sem lehet hivatva. Ezért szeretné, ha a pótterjesztésben ez is kifejezésre jutna.

Végül annál inkább amellel foglal állást, hogy a vagyonadó teljesen elvettessék és helyette a jövedelmi adókulcs a progresszivitás elvének teljesen megfelelően emeltessék fel és alakítsák át, mert a mai viszonyok között nagyon veszedelmesnek tartja kétszeres zaklatásnak alávetni azt a magyar közönséget, amely miként a harcra bámulatos hősiességet, úgy itthon páratlan áldozatkészséget tanúsít. Ez a legmesszebbmenő elkéserséget szülheti és az eddig tapasztalt áldozatkészséget is megbéníthatja. A vagyonadónál a zaklatás még sokkal nagyobb-

mérvű és bosszantóbb lesz, mint a jövedelmi adó kivétele. (Ugy van!)

Hammersberg Jenő dr. nagy részben maga is osztja azokat, amiket előtte szóló előadott. Képtelenség az, hogy állandó adóvá tétessék az az adó, amely a vagyont terheli, ha ez a vagyon nagy részében semmi jövedelmet nem hoz. De ezen túl vagyunk. Az ország abban vergődik, miként viselje el a háború által ránk rótt terheket. Ezzel számolni kell és erre nézve, amit lehetett, a közgazdasági szakosztály emlékiratába bele is foglalt. Már most olyan dolgokat, amelyek ellenkeznek a felterjesztésben foglaltakkal, nem hozhatunk fel. Amiket az előtte szóló a vagyonadót illetőleg elvi szempontból felhozott, azok a körülmények már mind megvitátás tárgyát képezték. Utóljára abban történt megállapodás, hogy tekintetbe véve a körülményeket, kérjük, hogy 5 évnél tovább ne tartassék fenn a vagyonadó érvénye és a törvényhozás további elhatározásától tétessék függővé a törvény érvényességének meghosszabbítása. Az elmondottaknál fogva javasolja, térjen napirendre a végrehajtó-bizottság Sághy Gyulának a vagyonadójavaslat ügyében az ÖMGE. felterjesztésével ellentétes előterjesztése felett. (Általános helyeslés.)

Elnök határozatilag kimondja, hogy a memorandum lefektetett eredeti álláspont és a felterjesztés szövege általánosságban elfogadtatik.

Osztróuczky Miklós utalván ama körülményre, hogy az 1909. évi X. t.-e. tárgyalások az akkori pénzügyminiszter ígéretet tett abban az irányban, hogy az erdőbirtokoknál a vételárnak bizonyos normális fordaszaknak megfelelő részlete fog csupán adóalapul tekintetni és szembeállítva ezzel a ténnyel azt, hogy a hadinyereségadóról szóló törvényjavaslat értelmében az adókivetés alapjául szolgáló esztendőben eladott fának értéke, tekintet nélkül arra, hogy hány éves fahozamról van szó, a maga egészében adóalapot képez: javasolja, hogy a közgazdasági szakosztály elhatározásának megfelelően, a végrehajtó-bizottság az Országos Magyar Erdészeti Egyesület hasonló szellemű előterjesztését támogatva, kérje a vázolt sérelmes intézkedés orvoslását a képviselőháztól. (Helyeslés.)

Mutschenbacher Emil dr. titkár jelzi, hogy e tárgyban a felterjesztés már kidolgoztatott és az a választmány nevében a képviselőház elé terjeszthető a hadinyereségadóra vonatkozó pótterjesztéssel együtt.

Osztróuczky Miklós a vagyonadójavaslatot illetőleg az erdőbirtokoknál súlyos igazságtalanságnak tartja a forgalmi érték, mint adóalap fenntartását. Tapasztalatból tudja, hogy a magyarországi erdőbirtokok forgalmi értékének hozadéka talán $1\frac{1}{2}$ —2%-ot sem halad meg, amely tekintetben maga az állami erdészet sem képez kivételt. Mit mondjanak azok az erdőbirtokosok, kiknek erdőbirtoka nincsen szabályosan kezelve? Ha ezeket az erdőket, melyek jövedelmet nem, vagy alig hoznak, egy képzeletbeli forgalmi érték alapján vagyonadóval sújtják, akkor az erdőket rövidesen kivágják, az erdőkultúra meg-

MUNKASHIÁNYON SEGIT CASE AUTOMATIKUS CSÉPLŐ

8-14 munkással 2-4 vagon napi teljesítmény. ♦ Ajánlattal szolgál:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI, BUDAPEST, VIII., ÜLLŐ-UT 52/B.

Sürgőnycim: CASE Budapest.

Telefon: József 180.

fog szünni és főleg a nemzetiségi vidékeken a törvényjavaslat változatlan fenntartása a közép- és nagybirtokok szétparcellázására fog vezetni. (Ugy van!) Ez előrelátható, nemzeti szempontból aggályos következmények elhárítására az egyesületnek mindent meg kell tennie, épp ezért javasolja, hogy küldöttségileg kerestessenek fel a miniszterelnök és a pénzügyminiszter, kiknek figyelme az elmondottakon kívül arra is felhívassék, hogy a vagyonadó kivetésénél a hozadék alapján megállapítandó vagyonérték vétessék alapul. (Helyeslés.)

Darányi Béla és Hammersberg Jenő megjegyzősei után György Endre a közgazdasági szakosztály javaslatát azért tartja helyesnek, mert a legfőbb baj volna a vagyonadónak mostani végleges beiktatása adórendszerünkbe. Ez teljesen lehetetlen megfontolás nélkül. A fundált jövedelem, mely a Wekerle-féle reformok szerint erősebben van megadóztatva a nem fundálnál, a vagyonadó beiktatása által háromszorosan lesz megadóztatva. És pedig a hozadéknál, a jövedelemnél és a vagyonnál. Már a jelenlegi kétszeres megadóztatás is a legnagyobb következetlenségre ad alkalmat. A harmadik ezt csak tetézné, éppen ezért a hármát együtt lehetetlen lesz aprólékos átgondolás és teljes reform nélkül keresztülvinni. A vagyonadó különben is az aránytalanságot, a fundált és nem fundált jövedelmek megadóztatásánál erősen fokozza minden országban, de különösen oly országban, mint nálunk, hol az értékek ingadozása sokkal inkább függ a pénzpiac helyzetétől, semmint a jövedelem átlagától. Ez új előnye volna az ingótökének az ingatlan felett s így a fundált vagyon teljes felélésére vezetne. A hadihelyzet okozta pénzügyi helyzet feloldásához szükséges van azonban — elismerjük — a vagyonadóra is s így helyesen az adott viszonyok között csak azt hangsúlyozhatjuk, hogy az lehető rövid időre szóljon.

Ami a vagyonérték megállapítását illeti, szülő szerint helyes a bizottság álláspontja azért, mert az adott viszonyok között a jövedelmi adókivételeknek azon tényből, hogy a gazdasági egyesületek által összeállított átlagos eladási és bérleti árakból kombináltatott a jövedelem megállapítása, s viszont a jövedelemadó-kivétési alap tételük a vagyonadó alapjává, azt a következtetést vonja le szülő, hogy ez a módszer összeütközésekre kevés alkalmat fog adni s a pénzügyminiszter megfelelő végrehajtási utasítása a pénzügyigazgatóságokhoz ezt a módszert a gyakorlatban a legkevésbé zaklatóvá tehetik. Ez esetben hazafias kötelességünk lévén, lehető kevés nehézséget okozni, meg kell elégednünk a határozati javaslattal. Sőt véleménye szerint országos mozgalmat sem volna helyes most kezdeni, amennyiben a vagyonadó kivétele termézeténél fogva nem lehet más, mint ideiglenes, átmeneti jellegű hadiadó s célszerűbb volna ennek hangsúlyozása mellett a végleges reformtárgyalásokra összpontosítani egész erőnket annakidején.

Osztróuczky Miklós szerint az OMGE-nek minden lehetőséget ki kell merítenie az adójavaslatokban a gazdaérdekek szempontjából sérelmes intézkedések elhárítására. A gazdaközönség széles körében megnyilvánult az az

óhajítás, hogy az egyesület álljon a mozgalom élére, épp ezért fenntartja javaslatát a miniszterelnökkel és pénzügyminiszterrel való küldöttségi eljárást illetően és szükségesnek tartja, hogy az egyesület tagjai külön meghívó útján értesítsenek a küldöttség fogadásának idejéről. (Helyeslés.)

Darányi Béla dr. indítványozza, hogy a vidéki gazdasági egyesületek képviselőik kiküldetésére táviratilag hívassanak fel. (Elnök helyeslése.)

Több felszólaló nem lévén, elnök határozatilag kimondja, hogy a végrehajtó-bizottság a közgazdasági szakosztály előterjesztését a vagyonadójavaslat tárgyában, ugyszintén a tanács állásfoglalását a többi adójavaslatokkal szemben magáévá teszi. A felmerült újabb kívánalmak teljesítését pótfeltesztésben fogja kérelmezni a képviselőháztól, a miniszterelnökkel és pénzügyminiszterrel való küldöttségi eljárást illetően pedig a szükséges lépéseket az elnökség idején meg fogja tenni és a meghívókat sürgősen szétküldi.

5. Beszámoló az újabb mezőgazdasági vonatkozású háborús kormányintézkedésekről: az idei gabonatermés zár alá vétele, a eséplési eredmények kötelező bejelentése, az aratási munkálatok biztosítása, aratógépbiztosítás ügye, kincstári lovak mezőgazdasági munkára, eséplőgépek és fűtők felmentése, a hasznabérieti szerződések meghosszabbítása, acigányügy rendezése, a repace lefoglalása és határárszabása, a mezőgazdasági felmentések meghosszabbítása stb.

Mutschenbacher Emil dr. titkár jelzi, hogy a fent elsorolt rendelkezések a „Köztelek”-ben már ismertettek, így tehát eltekinthet azok felolvasásától. (Helyeslés.) A leglényegesebb az új gazdasági vonatkozású kormányrendeletek közt az idei termés zár alá vételéről szóló kormányrendelet. Remélhetőleg rövidesen követni fogja ezt a gazdátársadalom méltányos igényeit kielégítő határozati rendelet is, úgy hogy az egyesületnek rövidesen módjában fog állani az értékesítési rendeletek egy füzetben való összegyűjtése a gazdaközönség tájékoztatása szempontjából. (Helyeslés.)

A feltüntetett többi rendelkezések az aratási munkálatok biztosítására vonatkoznak. Ezzel kapcsolatban felelő a feladó, hogy a felmerült panaszok orvoslása céljából ugyszólván napról-napra eljár az egyesület az illetékes kormánytényezőknél, ahol általában teljes előzettséggel találkoznak kérelmeink és javaslataink, amennyiben teljesítésüket a katonai érdekek lehetővé teszik. Egyébként, akik idejében kérelmeztek a katonaság segítségét, ezeknek a megfelelő számú munkaerőt nagyrészt ki tudták adni, a rendelkezésre álló hadifoglaltak és a közérő kirendelése iránt is történt intézkedés, így remélhető tehát, hogy az összes rendelkezésre álló munkaerő bevonásával a közgazdasági hatóságok erélye a fennforgó nehézségekkel megküzde biztosítani fogja az aratási munkálatok zavartalan s nem tulságosan késedelmes befolyását.

Matla Árpád dr. a végrehajtó-bizottság felé ajánlja amaz értesülését, hogy a hadifoglaltak köteleztettek a vásár- és ünnepnap

munkálkodásra, ami az OMGE. közbenjárásának eredménye.

Mutschenbacher Emil dr. titkár pótlólag utal még a végrehajtó-bizottság multikori határozatára, melynek értelmében kérelmezte az egyesület, hogy a különböző ipari hadiüzemekben foglalkoztatott mezőgazdasági gépészek és fűtők a gazdaságokban levő gépek helyrehozatala és kezelése céljából felmentessenek. Ezzel szemben egyes ipari vállalatok a náluk alkalmazott gépészek felmentése elő akadályokat gördítenek és a gazdasági gépgyárakban működő gépészek felmentését javasolják. Ez ellen az egyesületnek tiltakozni kell, mert ily módon a gazdasági gépgyárak üzeme bémúlva meg a legsürgősebb javítási munkálatok idején. Tehát a honvédelmi miniszteriumnál kifejezésre kell juttatnunk, hogy a gazdaközönség ragaszkodik az e tárgyban elfoglalt eredeti álláspontjához annyival is inkább, mert a gazdaság nem nyer semmit a viszonyokat nem ismerő gépészek kirendelésével. (Ugy van!)

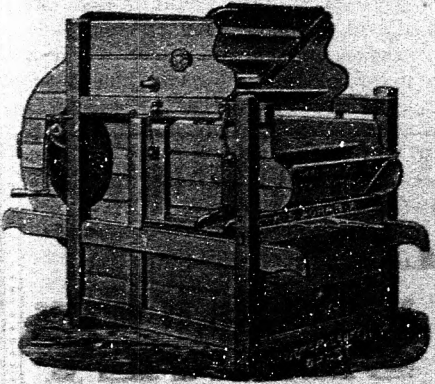
A végrehajtó-bizottság a jelentést tudomásul veszi és megbizsa a vezetőséget, hogy a hadiüzemekben foglalkoztatott gazdasági gépészek és fűtők felmentése érdekében az előadó titkár által vázolt intézkedések haladéktalanul megtéssenek.

6. A Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület beadványa.

Mutschenbacher Emil dr. titkár előterjeszti a Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület beadványát, melyben kéri, hogy járjon közbe az OMGE. a kormánytól annak érdekében, miszerint a gazdaságok korpaszükséglete úgy előgíttessék ki, hogy minden gabonatermelőnek feltétlenül biztosítsák a felőrölt gabonája 16%-ának megfelelő korpmennyiség és hogy a malmok hízalási üzeme korlátoztassék.

A hízalást illetően megnyugtatóan szolgálhat, hogy a Korpaközpont, melyben az egyesület is képviselve van, máris beadványt intézett a kormányhoz és az eddigi tapasztalatok alapján utalt azokra a kívánatos intézkedésekre, melyek a jövő évi abraktakarmányellátás céljából szükségesek. E beadványában nyomatékosan kéri a Korpaközpont egyebek közt azt is, hogy a malomvállalatok megfelelő ellenőrzés alá helyztessenek és önkényesen a maguk ipari vállalatai céljára vissza ne tarthassanak semmit a korpából. Más a malmokhoz tartozó gazdaságok gazdasági szükséglete, de hogy ipari hízalást üzzenek, ez ellen tiltakozott az OMGE. és állást foglalt a Korpaközpont is. Az egyesület mindenesetre rajta lesz, hogy a kormány az előterjesztés értelmében tegye meg a jövő gazdasági évre szóló intézkedéseit. (Helyeslés.)

Ezenkívül a különböző abraktakarmánykészítő vállalatok ellenőrzését is kérte a Korpaközpont. Ami a Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület másik kívánságát, a beszolgáltatott gabona 16%-ának megfelelő korpmennyiség biztosítását illeti, nem tudja, hogyan lehetne ezt megoldani, mert a kormánytól nem lehet és most nem is volna kívánatos keresztülvinni, hogy a korpaellátás felszabadíttassék. Annak tehát, hogy a Haditermény Részvénytársaságnak eladott gabona korpáját a gazda a felőrölt malomtól megkapja, legyőzhetetlen technikai akadályai

Minden gazdaságban és Európaszerte első helyen elismert kitanú szerkesztés nélkülözhetetlenek. és legolcsóbb, a gazda minden követelményének legjobban megfelel

„Eredeti Kalmár-rosták” és „Herkules” tengerimorzsolók

Érvi újdonságainkról sziveskedjék legyen érjogyzékot kéral.

KALMÁR ZS. és Társa, Hódmezővásárhely

külölegesen turmányüzeltő gépgyár és vasútiállomás.

vannak, a katonaság részére felőrölt gabonából visszamaradó korpát pedig a hadvezetőség nem adja ki, hanem abrakpótlásra használja fel, tehát a Nyitrávármegyei Gazdasági Egyesület kívánsága ily formán egyértelműleg nem teljesíthető. Ellenben keresztülvihető volna szólnak az az eszméje, amelyet a Korpaközpont igazgatóságában is elő szándékozik terjeszteni, hogy a gazdasági felügyelői korpautalványokon, amelyek új mintájú úrlapon volnának a jövőben kiállítandók, igazoltassék, hogy az illető gazdának milyen állatlétszáma van és igazolják azt is, hogy mennyi búzát, rozsot és árpát szolgáltatott be az illető. E két adat rendelkezésre állván, a korpaigényt el lehet bírálni és mindenestre gondoskodni kell, hogy a gazdák méltányos igényei a lehető legteljesebb mértékben kielégíthetők. (Általános helyeslés.)

Sándorházi Lajos kifejti, hogy a Nyitrávármegyei G. E.-et e javaslat beadására az indította, hogy a „Köztelek”-ben nemrég közlemény jelent meg, mely szerint a szombathelyi exportmalom a fővárosi malmok sikerét látva, át akar térni az ipari hizlalásra és vissza akarja tartani erre a célra a malomban lévő egész korpamennyiséget. A Nyitrávármegyei Gazdasági Egyesület a legnagyobb igazságtalanságnak tartja, hogy midőn a gazdaközönség nem tud korpához jutni, akkor a malmok új ipari hizlaló vállalatokat létesítenek. (Ugy van!) Egyébként az egyesület nem kívánja, hogy a korpaellátás szabaddá legyen, hanem csak azt kéri, hogyha a gazda beszállít például 10 vagon terményt, feljogosítsák arra, hogy ennek 16%-át korpában megkapja.

Osztrólucczy Miklós a Nyitrávármegyei G. E. indítványát magáévá teszi és a maga részéről azon a véleményen van, hogy feltétlenül szükséges, miszerint abból a malomból kapja a gazda a korpát, ahová a gabonáját bevitte.

Matta Árpád dr. megjegyzései után az előadótitkár újból kifejti, hogy gyakorlatilag megoldhatatlan a beszállított gabona után ugyanattól a malomtól visszakövetelni a korpát, a 16% kiadása pedig a katonai őrlésekre való tekintettel elérhetetlen. Az arány megállapítását rá kell bízni a földművelésügyi minisztériumra azzal, hogy a lehető legnagyobb korpamennyiséget biztosítsa a Korpaközpont útján a gazdáknak. Erre a végrehajtó-bizottság elhatározza, hogy fel fog irni a kormányhoz az előadótitkár által előterjesztettek értelmében.

Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést bekezeszi.

A közgazdasági szakosztály gyűlése.

(1916. június 29.)

Jelen voltak Zselénski Róbert gróf elnöklele alatt Andrásy Sándor gróf, Bolla Mihály, Bezuk József, Darányi Béla dr., Dömötör László dr., Elek Ernő, Fráter Béla dr., Fráter Géza, György Endre, Gémesi Károly, Hammersberg Jenő dr., Irsay György, Kovácsy Béla, Matta Árpád dr., Meskó Pál, Mendl Jeromos, Osztrólucczy Miklós, Pallavicini György őrnagy, Papp Géza báró, Sárkány István, Somssich László gróf, Szomjas Lajos dr., Wellmann Adolf, az egyesületi tisztikar részéről pedig Rubinek Gyula igazgató, Seilassy Zoltán szövetségi titkár, Mutschenbacher Emil dr. tanácsjegyző-titkár, Reichenbach Béla s.-titkár és Mike János irodatiszt.

Elnök üdvözlö a megjelenteket és a gyűlést megnyitja. Jelzi, hogy a napirend szerint állást

kell foglalnia a szakosztálynak az adójavaslatok tárgyában. Legcélszerűbbnek tartaná, ha a készített és kiosztott javaslat felolvasatnék, amire a szakosztály tagjai észrevételeiket tegyék meg.

Rubinek Gyula igazgató bejelenti, hogy a hadinyereségadóról szóló javaslatot véleményezés végett a pénzügyminiszter megküldte az egyesületnek. E tekintetben állást foglaltunk, amit a pénzügyminiszterrel közöltünk is, sajnos azonban, a javasolt módosítások nem respektáltak és csak két kis lényegtelen módosítás fogadtatott el. Leglényegesebb kívánalom az volt, hogy a gazda még akkor is, ha bevallja a maga jövedelmét, anélkül, hogy hivatkoznék a könyvelésre és anélkül, hogy a mérleget bemutatná, abban a kedvezményben részesüljön, hogy leltárát ne a háborus áron számítsák. Ezt nem változtatta meg a miniszter. Most egy kisbirtokostól hogy lehessen kivánni, hogy könyveljen. Azt hiszi tehát szóló, hogy akad majd képviselő, ki felszólal a vázolt intézkedés ellen. A hadinyereségadó egyébként olyan adó, amely azokat sújtja, kik a háboru alatt bizonyos nyereségre tettek szert. Egyszóval, egy átmeneti adó. Ha igazságtalanság történik is itt velünk, könnyen eltűrhetjük, minthogy nem egy állandó adóval kell számolnunk. Más jellegű azonban a vagyonadó, mint a hadinyereségadó, mert a javaslat szerint ennek állandó jellege van és nem említi a pénzügyminiszter, hogy csak addig véli fenntartandónak, míg azt a hadiszükséglet indokoltá teszi. A hadiadót nem a rendes állami költségek, hanem a hadiköltségek fedezése tették szükségessé. Természetes, hogyha ilyen nagy dologról van szó, akkor joggal elvárhatta volna elsősorban a gazdaközönség és az összes érdekelt, kik a törvényjavaslat által érintve vannak, hogy őket a miniszter meghallgassa és véleményüket kikérje. Nem szabadna feltételezni a mai viszonyok közt, hogy a mezőgazdasági érdekelték ki akarná vonni magát az egyenlő teherviselés kötelezettsége alól, vagy hogy a vagyonadó ellen mozgalmat akarna indítani. Az az idő, amely nekünk rendelkezésre áll, nem elég, hogy egy ilyen nagy horderejű törvényjavaslatot kellő mértékben méltányoljunk és nem elég arra sem, hogy meggyőződésünket át tudjuk ültetni azokra, kik álláspontunkat a képviselőházban előadhatnák. De egyébként is a jelenlegi képviselőháztól, mely a lenni és nem lenni kérdése felett gondolkodik, függetlenséget nem várhatunk. Azért kellett volna a szakköröket sorompóba szólitani, hogy érdekeiket megvédjék. Ez a dolog meg nem történt s most kénytelenek vagyunk az utolsó órában egy javaslattal előállani. Ez nem a legjobb, de jobb annál, mint amilyent a pénzügyminiszter ur benyújtott, ami, ha elfogadtatik, akkor Magyarországon közép- és nagybirtokos nem tud majd egzisztálni.

Lehet, hogy ez a törvényjavaslat igazi célja és ha ez tényleg így volna, akkor miért nem hoznak egy ilyen birtokpolitikai törvényt? Rejtett utakon nem lehet Magyarországot kormányozni és olyan törvényt hozni, mely az eddigi földbirtokpolitikával ellenkező irányzatot követ.

Az egyesület javaslatának gerincét képezi egyébként a tiltakozás a forgalmi értéknek a vagyonadó alapulvétele ellen. E tekintetben megjegyzi szóló, hogy nem ugyan a pénzügyminiszterrel történt közvetlen beszélgetés útján, de más uton tudomására jutott, miszerint a pénzügyminiszter nem a napi forgalmi értéket, hanem oly minimális forgalmi értéket akar meg-

állapítani, amelyen egy birtokot biztosan el lehet adni. Mivel ennek megállapítása mindig a végrehajtóközönségtől függ s mivel a miniszterek nem örökéletűek, a gazdaközönséget csakis intézményes biztosítékok nyugtathatják meg s nem a miniszterek jóindulata.

Utaltván végül arra, hogy a gazdaközönség nem járulhatna hozzá ahhoz, miszerint a vagyonadó állandósíttassék, hanem azt kívánja, hogy határozott időre állapíttassék meg, elfogadásra ajánlja a vagyonadójavaslat tárgyában a képviselőházhoz intézett — felolvasandó — előterjesztését.

Mutschenbacher Emil dr. tikár részletenként felolvasta a képviselőházhoz a vagyonadójavaslat ügyében intézett felterjesztést, mely a „Köztelek” július 1-én megjelent 27. számában egész terjedelmében közöltetett és a szakosztály tagjai közt előzetesen szétosztott.

Osztrólucczy Miklós szerint, miután a hadinyereségadóról szóló törvényjavaslatban olyan rendelkezés foglaltatik, amelynek értelmében az adókiadás alapjául szolgáló esztendőben eladott fának értéke a maga egészében adóalapot képez, ami nyilvánvalóan helytelen, indítványozza, miszerint az OMGE. ezen sérelmes intézkedésnek orvoslását kérje abban az irányban, amint azt az Országos Magyar Erdészeti Egyesület előterjesztette. Ugy a szál-, mint a sarjerdőknel adóalapot egy bizonyos, a normális fordáskanak megfelelő részlete a vételárnak tekintessék. Az 1909. évi X. t.-c. tárgyalásakor az akkori pénzügyminiszter ebben az irányban tett is bizonyos ígéretet, mely ennek az anomáliának a végrehajtási eljárás során való orvoslását helyezte kilátásba. Azóta azonban az orvoslás elmaradt.

A vagyonadó tekintetében a felszólaló mindekelőtt azt a tényt állapítja meg, hogy a vonatkozó törvényjavaslat 15. szakasza és különösen annak indokolása, de méginkább a pénzügyi bizottság kisérségében a tervezett vagyonadóról elismeri, hogy a jövedelmi adónak kiegészítője, illetve korrekтивuma lesz. Tehát egyáltalán nem háborus vagyonadó abban az értelemben, amint a német Wehrsteuerbeitrag volt. Ez a körülmény már magában véve kétségtelenné teszi, hogy a vagyonadó alapján megbecsülésénél a hozadék nem hagyható figyelmen kívül. Ezért a vagyontöke értékének külön meghatározása tulajdonképpen csak akkor indokolt, ha alapos a gyanu arra nézve, miszerint a jövedelem ezen ellenőrző módszer alkalmazása nélkül nem nyomozható ki kellőképpen. Amint hogy egyik legelterjedtebb pénzügyi tankönyvünk is avval a definícióval él: „Vagyonadó az, aminél a jövedelem a vagyon alapján határozottatik meg”. Tehát minden vagyonadó egy burkolt jövedelmi adó, bármit mondjanak is. Hasonlóképpen a forgalmi érték egy burkolt hozadéki érték, mert mindenki annyit fizet a megvett ingatlanért, amennyi az általa remélt hozadék tőkésített értékének megfelel. Sőt a spekulatív vételárnél is a vevő arra számít, hogy mint ismételő egy olyan vevőt fog találni, ki az általa megadott vételárnak kamatját az ingatlan hozadékában megtalálja. Ezért lehetetlen, hogy a törvényhozás előbb vagy utóbb ne jöjjön reá, hogy egy aránytalan forgalmi értéket adóztatott meg, ezt a hibát utólag helyre kell hoznia, ha csak a vagyonalany anyagi romlását nem akarja adópolitikájával mesterségesen előidézni.

A 15. szakasz indokolása, mely a forgalmi értékben a hozadéknak 5%-os alapon tőkésített összegét látja, egy önkéntelen beismerést tar-

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZÁLLIT:

tatal, tokodi, drogl	tatai	felsőgallai és miskolc-	felsőgallai
akna-, darabos és cséplési	tojás- és tégla-	dősgyőri	M. A. K. s. véd- jeggyű portland-
szenet.	brikett.	meszet.	cementet

BORSODI SZÉNBÁNYÁK RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZÁLLIT:

Miraldi Sajószentpéteri Sajószent Rudolftelepi és Kazincsi	akna-, cséplési és darabos	SZENET
--	----------------------------	---------------

talmaz az által, hogy a vagyonadót a jövedelmi adó kétszeresének minősíti, ezt a felfogást csak megerősíti. Ez is azt igazolja, hogy a kataszteri értékek tapasztalászerűleg megállapított sokszorosra képezheti csupán a megoldás helyes alapját, annál is inkább, mert a $2\frac{1}{2}$ szerez aránykulcsot maga a pénzügyi kormányzat konstatálta. Ez a számítási alap azonkívül avval az előnnyel bír, hogy a szőlő- és erdőbirtokosoknál is egyaránt alkalmazható, ami minden más bázisnál hiányozni fog. De az új illetéktörvény is indokoló részében a tényleges eladásonként konstatált forgalmi érték és a kataszteri alapon kiszámított törvényszerű legkisebb érték között három éven át egy alig ingadozó fix relációt talált. Ez ugyan valamivel magasabb a hozzáadéki arányszámmal, ezt az eltérést azonban teljesen megmagyarázza az a körülmény, hogy ezen ingatlan forgalmaknál túlnyomólag kisbirtok szerepelt s ezenfelül az erdőbirtok, miután hasonlíthatatlanul ritkábban cserél gazdát, ezen adatokban nem jut kifejezésre.

A javaslat várható gyakorlati hatását tekintve, kétségtelennek tartja, hogy a fundált jövedelmek közül a mezőgazdaság aránytalanul és legsúlyosabban lesz terhelve, sokszor annyira, kivált nagyobb mértékben megterhelt birtokoknál, hogy az üzem fennmaradása lehetetlenné fog válni. Ezenre több példát sorol fel. Lehetnek és bizonyára lesznek is az országnak olyan vidékei, ahol a gazdálkodók intelligenciája az előszereteti árak fizetését kizárja. Az ország nagy részében s különösen a felvidéken azonban meri állítani, hogy nemesek a közép- és nagybirtokoknál, de helyes könnyezetés mellett a kisbirtokoknál is az elért vételár a legtöbbször kétszeresét vagy háromszorosát jövedelmezheti annak, amit a gazdálkodással el lehet érni. Legelőknél ez a különbség tízszeresére is rughat. A legszembeesőbb a forgalmi érték fenntartásának igazságtalansága az erdőbirtokoknál. Az erdőbirtok forgalmi értékének hozzáadéka még rendszeres üzemterv és szabályos állapot mellett is az ország nagy részében nem haladja meg az $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{0}{10}$ -ot. Az esetek többségében talán $\frac{1}{2}$ százalékot. Vannak erdőtalajok, melyeknek erdőértékszámításban becsértéke egy minusz értéket képvisel. Mit mondjunk arról a gyakori esetről, amikor egy mezőgazdaság mellett egy jókora kivágott erdőterület szerepel, amely 100 évig tetemes kiadást okoz. Ezt fogják vagyonadóval sújtani egy képeletbeli forgalmi érték alapján. Azon érték alapján, amelyet a szomszédban a volt urbéres község valakinek megadott azért, mert minden áron legelőt akart magának szerezni? Hiszen az a $\frac{1}{2}$ százalék egy 50 éves ciklusban a törlesztési hányadnak felel meg. Ez a konfiskációval volna egyértelmű. Ha a javaslatnak ez a része változatlanul törvényerőre emelkedik, akkor számos nemzetiségi vidéken előbb-utóbb a közép- és nagybirtokok szétparcellázódnak, vagy külföldi nagytőkések kezére jutnak. S ezt nevezük nemzeti birtokpolitikának? Nem akar a részletezések terén túlmessze menni, ugyanis minden gazda ha számszerűleg nincs is vele egészen

tisztában, sejtieni és érezni fogja, minő következményekkel járhat ezen a téren egy elhibázott lépés. Az előadói javaslatához hozzájárul. (Helyeslés.)

Hammersberg Jenő dr. stílusos módosítást javasol, amit a szakosztály magáévá tesz.

Darányi Béla szerint a kataszteri munkálatok nem igazságoosan eszközöltettek. Épp ezért a kataszteri tisztajövedelem alapulvételét a vagyonadókivetésnél nem tartja kívánatosnak, hanem helyesebb az átlaghasznberek alapulvételét.

Zselénski Róbert gróf utalva a vidékenként, kivált hazánk keleti részén uralkodó szeszélyes időjárás viszonyokra — melyek a földbirtok után elérhető tiszta jövedelmet a legtöbbször igen hátrányosan befolyásolják és számításba véve a költséges befektetéseket, sokalja, hogy a vagyonadókivetés alapjául a kataszteri tisztajövedelem $2\frac{1}{2}$ -szereze vétessek, hanem ezzel szemben a kataszteri tisztajövedelem 2-szeresét tartaná az ország nagy részére nézve megfelelő és a valószínűleg legjobban megközelítő kulcsnak.

Pap Géza bárónak az az álláspontja, hogyha az egyesület a pénzügyminiszternél valamit el akar érni, akkor olyat kérjen, aminek teljesítésére meg lehet a reménye. Magáévá teszi ezért az eredeti javaslatot, mely a kataszteri tiszta jövedelem $2\frac{1}{2}$ -szerezet a vagyonadókivetés *maximális* alapjául kéri felvenni. A forgalmi érték megállapításának elkerülése céljából szóló más anyagi áldozatot is készséggel hozna, mert azt tartja, hogy az ezzel járó zaklatás a gazdaközönseget el fogja kedvetleníteni és visszatartja minden befektetés eszközésétől, mivel minden befektetés újabb adótárgyat jelent és újabb vagyonbecslési zaklatást vonna maga után.

Hammersberg Jenő az egyes vidékek különleges viszonyainak tekintetbevételével a kataszteri tiszta jövedelem 2—3-szorosát óhajtaná a vagyonadókivetés alapjául venni.

Andrássy Sándor gróf a memorandum idevonatkozó részének teljes elejtését javasolja és kizárólag a hasznberek alapján való vagyonbecslés mellett van.

Somssich László gróf megjegyzései után, *Darányi* Béla ismételt felszólalásában a következő javaslatot terjeszti elő:

A felesleges zaklatásokat kikerülendő, az igazságnak megfelelőleg helyesen csak úgy történhetik a földbirtok vagyonértékének megállapítása:

1. Ha minden földbirtokos köteles lesz bevallást tenni arról, hogy a birtokát egy hérlőnek bérbeadva, aki okszerűen köteles lenne ezt kezelni, mennyi évi hasznbért kapna tisztán. Ebből a birtokon levő terhek kamatait, az évi adókat, épületek fenntartására fordítandó összegek levonása után fennmaradt tiszta jövedelem huszszorosra képezné a *birtok vagyoni értékét*.

Hozzáadva a birtokos által felbecsült és be-terjesztett leltári értékeket, érteve az élő és a holt ingóságokat.

2. Az épületek, malmok, szeszgyárak nem vehetők külön becsülés alá, mert a hasznbéri

összeg megállapításánál már ezek értéke amugy is figyelembe vétetett.

3. Az állatok, gépek árának, az érték megállapításánál, háboru előtti év vétessék alapul.

4. Ha az adóbizottság a birtokos által benyújtott vallomást helyesnek nem tartaná, joga lenne a gazdasági egyesületet felkérni, hogy 2—3 földbirtokos egyesületi tagot küldjön ki a helyszínére és a községi előljároság bevonásával állapítsák meg, hogy a bevallás az értékeket illetőleg helyesen történt-e vagy nem, mely utóbbi esetben az ő megállapításuk fog végérvényesnek tekintetni.

Rubinek Gyula igazgató bizalmas felvilágosításai után a szakosztály magáévá teszi az eredeti javaslatot, mely egyébként *Darányi* Béla indítványát is fedi, kimondván, hogy fenntartja azt az alternatív elvi kérelmet, hogy a vagyonadókivetés alapjául a kataszteri tiszta jövedelem $2\frac{1}{2}$ -szereze tekintessék 5% -os tőkésítéssel, vagy a hasznberek alapján történjék vidékenként és birtokkategóriák szerint az értékbecslés.

A vita további folyamán *Szomjas* Lajos dr. javasolja, hagyassék ki az előterjesztés „tíz éven át szolgáljanak a vagyonadó alapját képező földbirtok kiszámításának az egyes vidékeken divó átlaghasznberek” illető részéből a „tíz éven át” kitétel.

Somssich László gróf szerint a gazdasági élő-és holtfelszerelés mai és a háboru követő 3—4 év utáni értéke közt óriási lesz a különbség. Indokolt volna tehát, hogy egy állandó, a háboru előtti fix értékben szerepeljen a gazdasághoz tartozó felszerelés értéke és ne a mai konjunkturális érték vétessék számításba az adókivetésnél.

Rubinek Gyula igazgató magáévá teszi ezt a javaslatot.

Dömötör László dr. a törvényjavaslat második szakaszát illetőleg szükségesnek tartja, hogy hosszabb tartamu bérleti szerződéseknél jogában legyen a tulajdonosnak a szerződést idő előtt felmondani, ha a vagyonadó fizetésének őt terhelő kötelezettsége folytán magát érdeken sértve érzi.

György Endre osztja előtte szóló álláspontját a bérleti szerződés természeténél fogva is, mely az átlag figyelembevételén alapszik. Ha a jövedelem átlaga az időközben behozott vagyonadóval csökkenik, ebből jogilag az következnek, hogy a hasznbérbeadó köteles volna tűrni, hogy a hasznbérbeadó az őt sújtó adótöbbletet levonja a hasznbérből, kívánatos tehát, hogy ez a körülmény jogot adjon a szerződés felbontására.

Rubinek Gyula igazgató szerint, amit *György* Endre javasolt, nagyon előnyös volna a földbirtokosnak, de a hasznbérletet is tekintetbe kell venni. Kétoldalú felmondást kell biztosítani épp ezért, vagy pedig az adóterheket kell megfelelni a hasznbérbeadó és hasznbérlet között. (Helyeslés.)

Zselénski Róbert gróf abban a véleményben van, hogy ha a szerződésben ellenkező kikötés nincs, akkor a teher osztassék meg egyenlő

Takarmánykamrák, malmok meghajtására, kastélyok, tanyák villamos világítására, szivattyúk és cséplőgépek hajtására. :: Ipartelepek számára a legmegbízhatóbb és legtökéletesebb üzemgép a

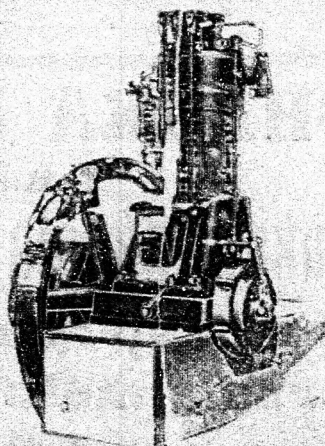
BRONS MOTOR

a legújabb Diesel-rendszerű magasnyomású nyersolajmotor.
4 HP-től kezdve minden nagyságban készült.

Vereinigte Maschinenfabriken A. G. (vorm. Skoda, Ruston, Bromovsky u. Ringhoffer)
smilchovi gyár gyártmánya.

FARAGÓ ANDOR OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
MŰSZAKI IRODÁJA

BUDAPEST, V. KERULET, VECSEY-UTCA 2. SZÁM.
TELEFON 120-70.

Legegyszerűbb szerkezet.
Nincs előmelegítő lámpa.
Nincs gyújtógolyó, sem gyújtócső.
Nincs villamos gyújtó.
Nincs vízbefecskendezés.
Nincs légszivattyú.
Nincs nyersolajszivattyú.
Nincs füst- és koromképződés.
Nincs hatósági ellenőrzés.
Nincs robbanás vagy tűzveszély.
Nincs elpiszkolódás.
Nincs üzemzavar.
Legolcsóbb üzem.
Legkevesebb fogyasztás.
Minden pillanatban indul.
Mindig üzembiztos.
Bárki kezelheti.

arányban a haszonbérbeadó és haszonbérlo között.

Több felszólaló nem lévén, *Darányi Béla* köszönetet mond előadó-igazgatónak és az elnöknek fáradozásukért, mire a szakosztály határozatilag kimondja, hogy az előterjesztett emlékiratot általánosságban és részleteiben a magáévá teszi a javasolt és elfogadott módosításokkal s azt ily alakban közvetlenül a szakosztályi gyűléstől terjeszti a sürgősségre való tekintettel a képviselőház elé, amiről a választmányának jelentés teendő. A tárgysorozat ezzel kimerült és az elnök a gyűlést berekesztette.

Egyről-másról.

(A földbirtok vagyoni adója. — Az OMGE. küldöttsége a miniszterelnöknél és a pénzügyminiszternél. — A gabona- és lisztellátás szabályozása. — A romániai áruforgalom lebonyolítása. — A szerbiai termés értékesítése. — Gyapjueladások. — A háztartási fémtárgyak igénybevétele. — A helyi szolgálatos katonák husadagja. — A hadifoglyok munkaszünetei. — A mozdonyszikrák okozta tűzárak. — Bajok a rézgáliciosztás körül.)

A földbirtok vagyoni adója. Az OMGE. Küldöttsége a miniszterelnöknél és a pénzügyminiszternél.

Igazgató-választmányunknak fentebb részletesen ismertetett határozatából kifolyólag f. hó 4-én, kedden délben *Zselénski Róbert* gróf alelnök vezetésével az OMGE.-nak és a GEOSz. kötelekébe tartozó gazdasági egyesületek és országos szövetségi központok kiküldötteinek mintegy 150 tagu küldöttsége járult a képviselőház társalgójában *Tisza István* gróf miniszterelnök, majd *Teleszky János* pénzügyminiszter elé, hogy nekik, valamint a küldöttség fogadásán ugyancsak résztvevő *Ghillány Imre* báró földművelésügyi miniszternek az OMGE. részéről a vagyonadóról és a hadinyereségadóról szóló törvényjavaslatok tárgyában a képviselőházhoz benyújtott feliratokban foglalt kívánalmakat figyelmükbe ajánlják.

A küldöttségben nagy számmal vettek részt az OMGE. és a GEOSz. kötelekébe tartozó testületek képviselői. Ott voltak többek között: *Osztróuczky Miklós* alelnök, *Andrássy Sándor* gróf, *Esterházy László* gróf, *Széchenyi Emil* gróf, *Semsey László* gróf, *Somssich László* gróf, *Zichy Rafael* gróf, *Zichy Béla* Rezső gróf, *Széchenyi Domonkos* gróf, *Wenckheim László* gróf, *Keglevich Gábor* gróf, *Keglevich Gyula* gróf, *Vigyázó Ferenc* gróf, *Kemény Árpád* báró, *Csekonits Sándor* gróf, *Keglevich Miklós* gróf, *Tallian Béla* báró, *Vojnits Sándor* báró, *Pap Géza* báró, *Radvánszky Antal* báró, *Hammerstein Richard* báró, *Worasiczky János* gróf, *Teleki Tibor* gróf, *Bezerédj Pál*, *Biró Albert*, *Reusz Henrik*, *Sághy Gyula*, *Darányi Béla*, *Kopély Géza*, *Hammersberg László*, *Muzsa Gyula*, *Bernáth Béla*, *Malta Árpád* dr., *Förster Aurél* dr., *Falcione Árpád*, *Almay Olivér*, *Tagányi Sándor* dr., *Kintzig János*, *Vásárhelyi Józsi*, *Beliczey Géza*, *Blaskovics Ferenc*, *Krajtsik Jenő*, *Ipolyi-Keller Iván*, *Erős Rezső*, *Tokaji László*, *Bernát István*, *Mesko Pál*, *Dömötör László* dr., *Nagy Ferenc* dr., *Pirkner János*, *Engel Herman*, *Gorove László*, *Gräfl Jenő*, *Czobor László*, *Ivánka László*, *Liptay Béla*, *Propper Samu*, *Rupprecht Olivér*, *Bokor Pál*, *Bornemissza Lajos*,

Angyal Pál, *Sztankovánszky János*, *Sztankovánszky Imre*, *Daniel Pál* ifj., *Babits József*, *Molnár Béla*, *Hammersberg Jenő* dr., *Szent-Ivány Árpád*, *Abonyi Károly*, *Prónay Mihály*, *Gräfl Andor*, a váchartyáni gazdakör részéről: *Baka István*, *Benkó János*, *Benkó István* és *Ráth Fülöp*, az OMGE. tisztikara részéről: *Szilassy Zoltán* és *Mutschenbacher Emil* dr. titkárok és még számosan a főrendiház, képviselőház és a gazdatársadalom tagjai sorából.

Először *Tisza István* gróf miniszterelnök fogadta *Ghillány Imre* báró földművelésügyi miniszter társaságában a gazdak küldöttségét, akinek *Zselénski Róbert* gróf, az OMGE. alelnöke, a következő beszéd kíséretében nyújtotta át az OMGE. emlékiratát: Nagyméltóságú miniszter ur! Tisztelt barátom! Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a vidéki gazdasági egyesületek szövetsége és az egész magyar gazdatársadalom nevében fordulunk hozzád egy igen fontos kérdésben: a vagyonadó kérdésében. Nagyon jól tudjuk, hogy a fokozottabb megadóztatás elől nem zárkozzhatunk el. Az ország súlyos pénzügyi helyzete következtében nagyon sok új adóra lesz szükség s ezt az adót is, ha igazságosan vetik ki, mi készségesen meg fogjuk fizetni.

A törvénytervezetben azonban a vagyonadó kivetésének alapjául a földbirtok forgalmi értéke szerepel. Ez a forgalmi érték mint az adókvetés alapja, a mi véleményünk szerint, igazságtalan lesz s azonkívül igen nehezen lesz kiszámítható. Ezért kérjük, hogy a föld értékének megállapítása a kataszter alapján történjék. Tudjuk, hogy a kataszter nem a legigazságosabb. Vannak vidékek, ahol a kataszter kissé nagyobb, vannak, ahol valamivel kisebb értéket tüntet fel, mint kellene. De a kataszter elkészítése számos év munkája volt és a katasztert az utolsó időben korrigálták is. Ezért véleményem szerint a kataszter sokkal jobb alap lenne, mint a forgalmi érték, amelyet egy éven belül kellene kiszámítani. Egy éven belül kellene kiszámítani ugyanazt, amit a kataszter sok évi munka után puhalt ki.

Wekerle Sándor kiszámította, hogy a föld hozadéka megfelel a kataszteri jövedelem 2¹/₂-szeresének. En ugyan ezt tulzottnak találom, mert sok esetben nem egészen felel meg az igazi jövedelemnek. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület választmánya azonban elfogadta ezt az alapot és ezért kéri a kormányt, hogy a föld értékét a következőképpen számítassa ki a vagyonadó kivetésénél:

A kataszteri jövedelem előbb megszoroztatnák 2¹/₂-rel, azután megszoroztatnák 20 szal, vagyis a föld értékét, eleven- és holtleltár nélkül, a kat. tiszta jövedelem 50-szerese vétetnék. Ily módon minden gazda igen könnyen kiszámíthatná, hogy mennyit ér a birtoka. Minden községi jegyző a legrövidebb idő alatt megállapíthatná, hogy községében kik azok a birtokosok, akik az adókvétési alapot elérik. Ha azonban elfogadnák a forgalmi értéket, akkor olyan fantasztikus összegek kerülnének ki, amelyek egyáltalában nincsenek arányban a föld hozadékkal. A magyarországi agrárbarajoknak éppen abban rejlik a gyökerük, hogy a forgalmi érték semmiképpen sincsen arányban a valóságos értékkel, sok vidéken háromszor, négyszer, sőt tízszer

főülmulja azt. Ennek az igazságtalan alapnak elfogadása a vagyonadó kivetésénél sok esetben a gazdaközönség tönkretetését eredményezné.

Másik kérdésünk az, hogy a fundus instructus, az eleven- és holtleltár, meg a forgótőke aránya a földértékhez képest lehetőleg fixiroztassék. Ezáltal jutalomba részesülne a jó gazda és büntetésben a hanyag és rossz gazda. Ha vidékenként a gazdasági egyesületek bevonásával megállapíthatnák, hogy mennyi fundus instructus és mennyi forgótőke szükséges átlag a nagybirtok, a középbirtok és kisbirtok kezeléséhez, egyszerű szorzási művelettel megtalálhatóak azt az összeget, amelyet hozzá kell adni a föld értékéhez. Ebben az esetben a hanyag gazda talán valamivel többet fizetne, a jó gazda pedig valamivel kevesebbet s ez a gazdákat jó gazdalkodásra ösztökölné. Ha azonban a kormánytervezet változatlanul elfogadtatik, akkor a jó gazdát fokozott teherrel fogja sújtani a vagyonadó.

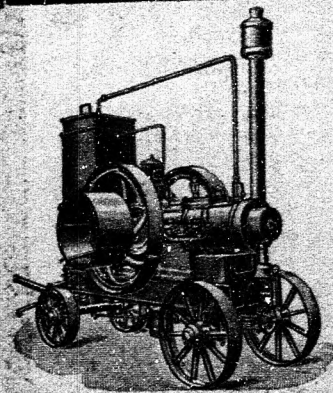
Még egy kérdésünk van: ott, ahol a birtokok haszonbérbe vannak adva és a bérszerződésben nincsen megállapodás arra nézve, hogy ki fizesse ezt az új adót, kérjük az adó kettéosztását: az egyik részt fizesse a bérlő, a másik részt a tulajdonos.

Végül az Országos Erdészeti Egyesületnek is vannak kifogásai a törvényjavaslat ellen. Vannak ugyanis erdők, amelyekben a fa áll, de nem értékesíthető, mert a közlekedési viszonyok olyanok, hogy nem lehet a fát pénzre tenni. Itt van vagyon, de passzív vagyon, amely nem hoz jövedelmet. Van azonban még sokkal több levágott erdő, amely hosszú ideig nem fog jövedelmezni semmit. Ez is passzív vagyon. Az Országos Erdészeti Egyesület ezért kéri, hogy ezt a két esetet a törvényjavaslat tárgyalásánál figyelembe vegyék. Kegyelmes Uram, nagyjában ezek a kéréseink, amelyeket van szerencsém becses figyelmébe és jóakarotodba ajánlani. (Eljenzés.)

Tisza István gróf miniszterelnök erre a következő választ adta: Tisztelt Uraim! Nagyon természetesen, hogy — konkrét kérésekkel és javaslatokkal állván szemben — nem válaszolhatok egyebet, mint hogy a kormány természetesen alapos megfontolás tárgyává teszi mindazt, amit önök a memorandumban felhoznak és igyekezni fog a felhozott érvek tekintetbevételével dönteni afelett, hogy módosítsa-e és ha igen, mennyiben, eddigi állástoglalását.

Egy alapvető kérdésre azonban már most nyilatkoznom kell s ez igen t. barátomnak, az önök szónokának az az álláspontja, hogy a vagyonadó alapjául megfelelő korrekcióval felfelé a kataszteri tiszta jövedelem tétessék.

Legyenek róla meggyőződve, hogy a kormány a maga részéről is teljesen átérzi és megéri azt, hogy az a kérdés, hogy a vagyonadó kivétele becslés alapján eszközöltessék, az érdekeltek körében bizonyos nyugtalanságot okoz. Ez oly körülmény, amely nem kerülhet el és nem is kerülte el a kormány figyelmét. S ha mégis a becslés elvi álláspontjára helyezkedtünk, történt ez abból az elvi szempontból, hogy azokat az egyenes adókat, amelyekre a jövőben szükség lesz, úgy a jövedelmi adót, mint a vagyonadót, az illető adóköteles alany tényleges

WOHANKA és TÁRSA TECHNIKAI OSZTÁLY
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. sz.

Azonnal szállít

szijakat, gépolajat, hengerolajat, nyersolajat

merev zsiradékot és technikai cikkeket.

Nyersolajmotorlokomobilok és stabil gépek

minden nagyságban raktáron.

magyar viszonyainak bázisára akartuk fektetni, nem pedig a birtok kataszteri jövedelmének bázisára, vagyis a vagyonadót a személyek jövedelmét, vagyonát érő személyes adók kategóriájába akartuk sorozni. De nemcsak ez, nem elsősorban ez az inkább elvi szempont volt irányadó (ámbar ennek fontosságát se méltóztassék lekicsinyelni), hanem az a másik gyakorlati tény, amely elől nem hunyhatunk szemet: hogy a kataszteri tiszta jövedelem óriási aránytalanságokat mutat fel.

Az én t. barátom azt mondta, hogy némely esetben egy kicsit többet, más esetben egy kicsit kevesebbet tüntet fel a kataszter. Méltóztassék megengedni: némely esetben nagyon sokkal többet, némely esetben nagyon sokkal kevesebbet. És az aránytalanság a teljesen egyenlő értékkel, jövedelemmel bíró birtokok adóterhei között olyan óriási, hogy nem vehetjük magunkra a felelősséget, hogy ezt az egyenlőtlenséget átvigyük a vagyonadó terére is.

En azt hiszem, hogy másutt kell keresni az orvoslást és ebben a tekintetben igyekezni is fogunk, amennyire lehetséges, már magában a törvényben orvosolni a bajt. Abban az irányban kell keresnünk az orvoslást, hogy magának a becslésnek alapelve egy konstruáltassék meg, hogy annak lehetőleg állandóságot adjunk, vagyis ugyanaz a birtok, ha a körülmények nem változnak, ne vétessék minden évben újabb becslés alá, hanem egyszeri becslés vétessék alapul, továbbá abban az irányban, hogy ennek a becslésnek alapelve magában a törvényben legyen lefektetve, módja pedig a végrehajtási utasításban jól legyen körülírva.

Azt hiszem, ezen az uton kell haladnunk, hogy megnyugvást teremtsünk anélkül, hogy hatványoznók azt a nagy igazságtalanságot, amely a földadóter, vagyis a kataszteri tiszta jövedelem mint becslési alap egyenlőtlenségében rejlik.

A pénzügyminiszter ur máris foglalkozik ezzel a kérdéssel és bizonyára részletes és megnyugtató kijelentéseket fog tenni erre nézve a képviselőházban és remélem, hogy lehetséges lesz már magában a törvény szövegében bizonyos alapelveket és biztosítékokat állapítani meg, amelyeket azután részletesen a végrehajtási utasításban fogunk szabályozni.

Kérem, méltóztassék válaszat azzal a megnyugvással tudomásul venni, hogy a kormány ebben a nehéz pénzügyi helyzetben, amely óriási áldozatokat kíván, természetesen igyekezni fog az igazságosságnak és az egyenlő teherviselésnek alapjára helyezkedni.

A küldöttség ezután Teleszky János pénzügyminisztert kereste fel. A gazdák kérelmét a pénzügyminiszter előtt is Zselénski Róbert gróf fejtette ki. Ugyanazzal a kéréssel fordult a pénzügyminiszterhez, mint amelyet a miniszterelnök elé terjesztett, majd átadta a pénzügyminiszternek is az OMGE. két emlékiratát: a vagyonadójavaslat és a hadinyereségadójavaslat tárgyában.

Teleszky János pénzügyminiszter a küldöttségnek azt válaszolta, hogy érti a gazdák aggodalmait, de azt hiszi, hogy a végrehajtás során sikerül azokat eloszlatnia. Sajnálja, hogy nem

teljesítheti a kifejtett kívánságokat. Ha a kataszteri tiszta jövedelemhez kötnék a föld értékének megállapítását, az nagy igazságtalanságra vezetne. Egyetlen biztos és reális alap a vagyon megállapítására a becslés. A fundus instructus megbecsülésénél is az a cél, hogy a valódi vagyon állapítsák meg. A földbirtokosnak nem kell saját magának megértékelnie a földjét, elegendő, ha bemondja, hogy ebben és ebben a határban ennyi és ennyi földje van. Így elkerülhető lesz az, hogy a földbirtokos jövedéki kihágást kövessen el. Beismerte a pénzügyminiszter, hogy az első években az érték megállapítás nem lesz ideális, de van korrekúra és azt hiszi, hogy a tervezett eljárás a legigazságosabb, a legjobb és a legmegfelelőbb. Egyébként Teleszky János pénzügyminiszter szintén a végrehajtási utasításban véli megteremthetőnek a korrekatívumokat s kijelentette, hogy ezek megalkotásánál számít az OMGE. és a gazdátársadalom közreműködésére.

Ezután Ghillány Imre báró földművelésügyi miniszter, Osztrólczy Miklós, Tagányi Sándor dr., Radvánszky Antal báró, Erős Rezső és mások részvételével eszmecsere fejlődött ki a pénzügyminiszter és a küldöttség tagjai között, amelynek során még az erdőbirtokosokra az új adójavaslatokból eredő hátrányokat tették egyesek szóvá. A pénzügyminiszter szinte csodálatos optimizmussal igyekezett bizonyítani, hogy a gyakorlatban a vagyonbecslés teljesen simán fog lebonyolódni s hite szerint a gazdáknek semmi panaszra sem lesz okuk a pénzügyi közegek becslésével szemben, amelyeket a pénzügyminiszter véleménye szerint magánaton való tájékozódás alapján sokkal jobban fognak megérteni, mint hogyha a becslési eljárásba a gazdátársadalmi szervezetek hivatalosan bevonatnának (!?)

A küldöttség tagjai szinte elámultak rajta, minő bizalommal tekint a pénzügyminiszter a földbirtok forgalmi értékének a megbecsülésével járó óriási feladatoknak sima és szerinte bizonyára közmelegnyugvást keltő (?) megoldása elé. Holott jól tudja, milyen szinte legyőzhetetlen nehézségek hárulnak ebből a szakértelmüket meghaladó feladatokból a pénzügyi igazgatás közegeire s noha a „hozadéktól elvont és személyi alapra helyezett” forgalmi érték fogalmának pontos meghatározására maga a miniszter sem tudott többet mondani, mint hogy az a porosz vagyonadó törvénybe iktatott „Gemeinwert” fogalmával azonos, de semmiesetre sem jelentheti egyes adásvételeknél elért kivételes előszerteti árak általánosítását. Ha tehát nem a forgalomban elért és különböző esetleges szempontoktól függő, a hozadékkal arányban nem álló árak adják a forgalmi érték mértékét, akkor mi egyéb lehet az mégis, mint a föld hozadéka alapján megállapítható belső, tényleges érték? Azt a jogos aggodalmunkat tehát, hogy ez a vagyonbecslés önkénykedésekre és zaklatásokra fog alkalmat adni és eredményében semmivel sem lesz méltányosabb és arányosabb a kataszteri jövedelembecslésnél: a pénzügyminiszternek nem sikerült eloszlatnia, habár némileg mégis megnyugtató az a miniszterelnökkel egyértelműen tett ígérete, hogy a becslési eljárás alapelveinek és biztosítékainak körülírását tar-

talmazó végrehajtási rendelet megalkotása előtt meg fogja hallgatni az OMGE.-t. Csak azután ne úgy járjon el ezekkel, mint a vagyonadóra vonatkozó véleményünk elkészített kikérésével s ne állítson bennünket befejezett tények elé! E halvány reménysugáron kívül most már csak a törvényhozás bölcsességébe vetett bizalom kecsgetelhet bennünket azzal, hogy a képviselőházi és főrendiházi tárgyalás során talán mégis sikerül a vagyonadójavaslat legsérlemesebb rendelkezéseinek némi enyhítését és ennek a háborús adónemnek időhatárhoz való kötését gazdátársadalmunk érdekében keresztülvinni.

A gabona- és lisztellátás szabályozása.

A hivatalos lap f. hó 1-i száma közölte a 2117 M. E. számú, a gabona- és lisztelosztásra vonatkozó legújabb kormányrendeletet, amely az 1750 M. E. számú kormányrendelettel kapcsolatban a terményfeleslegek bejelentése iránt is íptézkedik.

A tavalyi rendelkezésekkel szemben mindenekelőtt igen lényeges változást tartalmaz a rendeletnek már az első szakasza. Az új termésköltség ugyanis a vásárlásra jogosult termelő és a nem termelő saját házi szükségletére búzát, rozsot, kétszerest, kölest és árpát, gazdasági szükségletére pedig búzát készáruvétel útján minden közvetítő kizárásával, közvetlenül termelőtől csakis a községi előljáróság (polgármester) által kiállított vásárlási igazolvánnyal vásárolhat, még pedig csak annak a községnek (városnak) területén, amelynek előljárósága (polgármestere) a vásárlási igazolványt kiállította, de a községek területén is, amelyekre a kereskedelemügyi miniszter a vásárlási igazolvány hatályát esetleg kiterjeszti.

A fél a vásárlási igazolvány kiállítását, akár az 1916. augusztus 15-től 1917. augusztus 15-ig terjedő időre számított házi szükséglet, valamint a búzából való gazdasági szükséglet egész mennyiségének egy tételben, akár meghatározott, de 100 kg.-nál nem kisebb részletekben való megvásárlására kérheti és kérelmét ez utóbbi esetben akár egyszerre terjesztheti elő a szükséglet egész mennyiségére nézve, akár időközönként egyes részmennyiségekre nézve. Ha termelő kér vásárlási igazolványt, azt is kellően igazolni tartozik, hogy saját házi és — búzában — gazdasági szükségletét a saját termése nem fedezi. A vásárlási igazolványt nem ruházható. A vevő a vásárlási igazolványt a vásárlás alkalmával az eladónak át kell szolgáltatni, az eladó pedig az igazolványt átvenni és saját igazolására megőrizni köteles.

Azt, akinek vásárlási igazolványt állítottak ki, a vásárolható termésmennyiség erejéig és arra az időre, ameddig ezzel szükséglete fedezve van, a hatósági ellátásban részesülők jegyzékébe felvenni nem lehet. De felveszik ebbe a jegyzékbe azokat, akik a vásárlási igazolványnak megfelelő gabonamennyiséget beszerezni nem tudtak és a vásárlási igazolványt 1916. október 15-ig a hatóságnak visszaszolgáltatják. Ha tehát a vásárlási igazolvány birtokosa az igazolványon feltüntetett termésmennyiséget egy tételben megvásárolni nem tudja, részletvételeire az igazolványt fel nem használhatja, hanem új igazolványt köteles kérni. A vevőnek az igazolványban megállapított ter-

Gőzcséplőkészleteket és vetőgépeket szállít jutányos áron

SCHLICK-NICHOLSON gép-, vagon- és hajógyár R.-T. BUDAPEST 56.

mésmennyiségnél kevesebbet vagy többet venni, termelőnek kevesebbet vagy többet eladni tilos.

Hasonló rendelkezéseket állapít meg a rendelet 4-ik szakasza a gazdasági szükségletre való rozs, kétszeres, köles, árpa és zab vásárlására is. A rendelet 7-ik szakasza kimondja, hogy a malomvállalat az őrlőtől félnek házi és gazdasági szükségletére gabonát őrlésre, darálásra csak akkor vállalhat, ha az illető fél az általa megnevezett malomnak az előjáróság által kiállított őrlési tanúsítványt szolgáltat. A községi előjáróság köteles azt is ellenőrizni, hogy a termelőnek az őrlési tanúsítvány csak a vásárlási igazolvány kiszolgáltatásakor megállapított és pedig 1917. augusztus 15. napjáig terjedő egész szükséglete erejéig, nem termelőnek pedig a vásárlási igazolvány alapján beszerzhető terménymennyiség erejéig adassék ki.

Házi szükséglet címén őstermeléssel foglalkozók naponként és tejenként buza-, rozs- vagy árpalisztból vagy ezek keverékéből legfeljebb 400 grammot, nehéz testi munkával foglalkozók legfeljebb 300 grammot, bárki más pedig legfeljebb 240 grammot vehet számításba.

Azok, akik 1916. október 15-én a hatósági ellátásban részesítendőik jegyzékében szerepelnek, a bejelentett lisztmennyiséget másként, mint a hatóság által megállapított időben, mennyiségben és minőségben nem igényelhetik és lisztet csak készpénzfizetés ellenében kapnak.

A rendelet 6. fejezete a termelők készleteinek bejelentéséről intézkedik. A termelő ugyanis, az 1750. M. E. számú kormányrendelet 3. §-ának 2. bekezdése értelmében köteles a zár alá vett termésének a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó és az 1916. évi október hó 15. napjáig az idézett rendeletek értelmében vásárlásra jogosultnak még el nem adott részét a jelzett nap után legkésőbb a földművelésügyi miniszter által meghatározandó időpontig a Haditermény Részvénytársaságnak (Budapest, V. Nádor-utca 9. sz.) megvételre felajánlani. E végből a földművelésügyi miniszter által megállapítandó időpontig minden termelő köteles az 1916. évi október hó 15. napján birtokában levő buza-, rozs-, kétszeres-, köles-, árpa- és zabkészletét annak a községnek előjáróságánál (polgármesternél), melynek területén a készlet van, bejelenteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

1. a termelőnél levő egész készlet mennyiségét, terményenként súly szerint (kilogrammokban, illetőleg métermázsákban), beleértve azt a mennyiséget is, amelyet a termelő az 1916. évi október hó 15. napjáig már eladott, de amely még nála van;
2. terményenként azt a mennyiséget, amelyet a termelő a bejelentett készletből 1917. évi augusztus hó 15. napjáig saját házi és gazdasági szükségletére visszatarthat;
3. terményenként azt a mennyiséget, amelyet a termelő az 1. pontban említett készletből az 1916. évi október hó 15. napjáig már eladott, de amely még nála van;
4. a készletnek a 2. és a 3. pontban említett mennyiségeken felül fennmaradó s a Haditer-

mény Részvénytársaságnak felajánlandó feleslegét;

5. a hely megjelölését (község, ház, tanya, major, magtár, csür stb.), ahol a készlet van. Ha a készlet vagy annak egy része még nincs kicsépelve, azt a hozzávetőleges súlymennyiséget kell bejelenteni, amelyre a termelő a cséplés eredményeképpen számíthat. A bejelentést akár szóval, akár írásban lehet tenni.

Végül az utolsó fejezet tartalmazza a büntető rendelkezéseket. Megállapítja továbbá, hogy a közigazgatási hatóságokat, a malomvállalatokat, a Haditermény Részvénytársaság bizománysait, a kereskedőket (szövetkezeteket) a jelen rendeletben megállapított ürlapokkal, nyomtatványokkal a Haditermény Részvénytársaság látja el.

A jelen rendelet értelmében kiállított igazolványok, tanúsítványok, elismervények, valamint az ezek kiszolgáltatására irányuló kérvények bélyeg- és illetékmentesek és kiállításukért díj nem szedhető.

A rendelet az ország minden részében haldéktalanul közhírré teendő és már július 1-én hatályba lépett.

Szövegét egész terjedelmében az OMGE. által legközelebb kiadandó füzet fogja tartalmazni, amelyet — mint már említettük — tagjaink és olvasóink tájékoztatására az ideai gabonaértékesítés kiskétfájának szántunk.

A romániai áruforgalom lebonyolítása.

Romániába irányuló kivitelünk — annak kifogástalan és gyors lebonyolítás érdekében — 1916. évi június 1-étől kezdődőleg kivétel nélkül úgy a kiviteli tilalom alatt levő árukra, mint a szabad árukra nézve akár vasuton, akár hajón csakis a budapesti magyar áruforgalmi iroda közvetítése mellett lehetséges. E közvetítés a feleknek nagy előnyöket biztosít, mert az áruknak mint Mercur-shallitványoknak való továbbítása a vagonok lehető gyors rendelkezésre bocsátása a katonai irányítás révén a leggyorsabb és legbiztosabb szállítási módnak fog bizonyulni. A postaforgalomra ez a közvetítés egyelőre nem fog kiterjedni. A vasuton Romániába szállítandó áruk gyűjtőállomásai: Budapest (darabárukra nézve nyugati pályaudvar, kocsirakományokra nézve Rákos), Piski és Brassó (Botfaló), a hajón továbbítandó áruk gyűjtőállomásai: Budapest dunaparti teherpályaudvar és Bázias. Azok a felek, akik Romániába árukat szándékoznak kivinni, tartoznak ezt az óhajukat a magyar áruforgalmi irodának (Budapest, V. Akadémia-utca 3. sz., II. em.) bejelenteni. A bejelentéseknek az e célra készült ürlapokon kell történni, amelyek a magyar áruforgalmi irodánál és valamennyi kereskedelmi és iparkamaránál kaphatók.

Kiviteli tilalom alá eső áruknál egyidejűleg kérvény nyújtható be a kiviteli engedélyért is. Oly áruknál is, amelyek kivitele szabad, kötelező nyilatkozat csatolandó arról, hogy a várható valuta az Osztrák-Magyar Banknak rendelkezésére fog bocsáttatni. Amennyiben a bejelentés kiviteli tilalom alá eső árukra vonatkozik, a magyar áruforgalmi iroda a kiviteli engedély elnyerése végett azonnal megteszi a szükséges

lépéseket. Ha az engedély nem volna elnyerhető, erről az illető fél a legrövidebb időn belül értesítést kap. Oly áruknál, melyek nem állanak kiviteli tilalom alatt, vagy olyanoknál, amelyekre nézve a kiviteli engedély ki volt eszközölhető, az áruforgalmi iroda gondoskodik a Romániába való bevitelhez szükséges beviteli engedélyről. Az árunak a romániai átvévhöz való eljuttatása a magyar áruforgalmi iroda bukaresti telephelyének a feladata. A magyar áruforgalmi iroda működéséért illeték szedésére van jogosítva, amelynek mérvé 100 kilogrammonként 50 leu és alacsonyabb értékű szállitványoknál a számlaérték 1% át, magasabb értékű szállitványoknál pedig a számlaérték 2%-át teszi.

A szerbiai termés értékesítése.

A szerb hódoltság idejének termésének begyűjtését és értékesítését illetőleg megtörtént már a döntés. A termésértékesítéssel kapcsolatos munkálatokat saját hatáskörében a belgrádi katonai parancsnokság végzi, amelynek kebelében erre a célra külön szervezet alakult. A császári és királyi termésértékesítő központ már meg is kezdte a működését, vezetője Anderle kapitány, ennek helyettese Kaszti főhadnagy, aki bekérel a fumei kereskedelmi és iparkamara titkára.

A szerbiai termés megvásárlását ez a hivatal fogja végezni és pedig bizománysók útján. A bizománysókat az egyes kerületi parancsnokságok nevezik ki, de azok csak a központ megerősítése után kezdhetnek munkájukhoz. Bizománys minden benszűlött gabonakereskedő lehet, aki a háborút megelőző időben is foglalkozott gabonakereskedéssel, politikailag megbízható és a megállapított ürlapokat a kerületi parancsnokságnál letétbe helyezi. A bizománysók saját számlára vásárolnak a megszábandó határon, maguk tartoznak készpénzben kifizetni a gabona árát a termelőnek, de amikor a gabonát a kerületi parancsnokság raktárába szállítják, az ár kétharmad részét felvehetik a katonai hatóságoktól. A fennmaradó vételarat és a métermázsánként egy korona ötven fillérben megállapított jutalékok az átvételkor kapják meg. A gabona cséplését a katonai hatóság saját hatáskörében végzetteti, amely erre a célra rekviráltatta a szükséges gépeket. Mivel azonban a gépek nem voltak használható állapotban, azokat három magyar céggel kijavították. A szerbiai termés értékesítése és felosztása körüli szükséges cikkeket — zsákokat, zsinegeket — a központ nem közvetlenül vásárolja, hanem azokat a hadseregparancsnokság útján szerzi be. A most szervezett termésértékesítő központ a katonai parancsnokság kebelében működő gazdasági csoport alá van rendelve, a központhoz kereskedelmi tanácsadókul beosztották a magyar Haditermény több megbízottját is.

Gyapjueladások.

A Gyapjuközponthoz megállapította bizománysai jelentéséből, hogy az 1369. M. E. sz. rendeletben jelzett gyapjuhatárákat nemesek egyes gyapjutermelők értelemezik tévesen, de a községi hatósági közegek sincsenek azokkal sok helyütt tisztában. Ezért a földművelésügyi

„THEXTRA“ TEAKIVONAT RUMIZZEL

Olcso, tartos és egészséges.

Számtalan uradalom és gazdaság állandóan használja.

THEXTRAMÜVEK Copony Márton, vegymentes folyékony teakivonatok gyára, BRASSÓ.

A hadsereg, vöröskereszt kórházak, magyar és osztrák államvasutak, városi intézmények stb. stb. szállítói.

a kávé, tej és teahíánynál nélkülözhetetlen a hadifogoly és mezőgazdasági munkások ételmezésénél.

Dacára a rumiznek, nem alkoholos ital és hadifoglyok részére engedélyezve. Egyszerű és gyors módon bármilyen mennyiségű kiválóan zamatos tea készíthető el. „Thextra“ hideg vízhez adva kitűnő hűsítő ital.

m. kir. miniszter 66.150/XII. sz. alatt kibocsátott „Útmutatás”-a alapján újból közli a Gyapjúközpont az érdekeltekkel a következőket:

1. A megsabott határarak 1—1 kg. gyárilag tisztára (meleg eljárással történt mosás után) kimosott gyapjura vannak megállapítva. A termelő nem hoz ilyen gyárilag tisztára mosott gyapjút a kereskedőhöz vagy bizományoshoz, hanem hozza termékét úgy, ahogy ezt a birka hátáról levette vagy mosatlanul, zsirban nyírottan vagy hideg pataki, folyóbeli vagy tavi vízben történt usztatás után lenyírva. Ilyen gyapju, ha akármilyen fehér és tisztának is tetszik, még mindig nem gyárilag tisztára mosott gyapju, hanem van abban még jócskán zsiros és földes, sokszor növényes tisztátalanság, melyet csak a gyapju feldolgozása (fonása és szövése) előtt végzendő gyári mosás bír a gyapjuból eltávolítani.

2. A gyári mosásnál a termelő által piacra bocsátott gyapju még akkor is, ha előzőleg usztatva lett, újabb súlycsökkenést szenved. Ez a súlycsökkenés tehát a nyersgyapju értékelésénél megbecsülendő és figyelembeveendő. Mivel anélkül, hogy valaki a mindenkoron vételez kinalt gyapjút látta volna, lehetetlen megmondani, hogy mennyi a nyersgyapjunál várható újabb súlyvesztés, melyet le kell vonni, hogy a gyapju valódi értéke a megsabott határ-áralapon megállapíttassék, ezért követeli az 1250. M. E. sz. rendelet a termelőtől, hogy a Gyapjúközpontnak ajánlatával egyidejűleg mintát mutasson be. Másrészt mivel a kisebb birkatartó gazdának szokatlan ez a mintázás, választott a Központ mindenütt megbízható, ismert gyapjukereskedőket bizományosaiul és azoknak köteletségévé teszi, hogy a gazdának gyapjuja eladásánál (mintavételnél, értékelésnél, csomagolásnál, elszállításánál) kezére járjanak.

3. A rendeletileg megállapított áralapon leendő árkiszámítás céljából a termelő az árut csomagolva (a Központ által szállított vagy a Központ által térítendő zsákban) és saját költségén a legközelebbi vasúti állomásra beszállítva és ott hivatalosan mérlegelve tartozik átadni.

4. Ha a bizományos kimegy a termelő tányárára vagy falujába és ott leméri és kifizeti a gyapjút, akkor az a termelő nem várhat oly árat, mintha a gyapjút a vasutra kiszállította és az ott megállapított súly szerint átadta volna. Minden a termelőnek kényelmére nyújtott ilyen eltérés a rendelet szerinti ármegállapító követelményektől a nyers gyapjuért fizethető ár megfelelő arányos leszállításában fog kifejezést nyerni.

5. A termelő által megvételez felkinalt gyapjuban levő mindennemű oly anyag, mely nem gyárilag tisztára kimosott gyapju — tehát zsir, szenny, ganéj, föld, növényes maradványok — csökkenti a gyapju értékét a rendeletileg megállapított határárral szemben oly %-ban kifejezhető arányban, melyet tiszta gyapjuanyag-tartalmi hozamnak nevezünk.

Ha valamely usztatott gyapju 100 kg.-jában csak 60 kg. tiszta gyapju található, akkor a termelő az illető gyapju értékesztésére szerint megállapított kg.-inti határárat 100 kg.-jánál csak 60 szor számítva kaphatja meg. És ez értéknél is annival kevesebbet kaphat a ter-

melő, amennyit a 4. pontban felsorolt neki nyújtott kényelmek ellenértéke 100 kg. nyers gyapjura számítva kitehet. Amely termelőnek így számolja el a Központ, kereskedő, bizományos a gyapjút, azon sérelem nem esett.

Ha azonban a termelők akármily okból nincsenek megelégedve a beigért árral, az nem menti őket fel ama kötelezettségük alól, hogy a gyapjút a Központtól kapott szállítási igazolvánnyal és fuvarlevéllel azonnal oda el ne szállítsák, ahová a Központ rendeli, mert csak a gyapju leszállítása után lehetséges újabb és ha a gyapju megérdemli, az elsől jobb értékelés.

A háztartási fémtárgyak igénybevétele.

Mint már megírtuk, a honvédelmi miniszter rendelete értelmében f. hó 18-án kezdetét veszi a háztartási fémtárgyak kötelező beszo.gáltatása. Figyelmeztetjük tehát a gazdaközönséget, hogy a magyar szent korona országainak fémközpontja által kijelölt fémbeváltóhelyek csak folyó hó 18-ig fogják a vörösréz, sárgaréz, nikkeltombak, bronz és alumínium háztartási edényeket és egyéb felszerelési tárgyakat a hatóságilag megsabott magasabb, kedvezményes áron készpénzfizetés ellenében beváltani, azontul pedig kötelezővé válik a tárgyak beszo.gáltatása s az alacsonyabb igénybevételei árak lépnek életbe, amelyeket a fémbeváltóhelyek többé nem utalnak ki készpénzben, hanem csak utalványokat fognak kiszolgáltatni s ezeket utóbb a hadvezetőség fizeti ki.

A helyi szolgálatos katonák husadagja.

Matta Árpád dr., az OMGE. igazgatóválasztmányi tagja a képviselőház egyik legutóbbi gyűlésén interpellációt terjesztett elő ama hadügyminiszteri intézkedés tárgyában, amely a helyi szolgálatot teljesítő és a hadifogoly munkások őrzésével megbízott katonák napi husadagját szabta meg. A hadügyminiszter ugyanis a katonai munkások és a hadifoglyok mellé kivezényelt örök napi husadagját 250 gramm helyett hetenként ötször 220 grammban állapította meg. (Vakodni kellene az olyan kiadásoktól, amelyek igazán feleslegesek. Ennélfogva Matta Árpád dr. a következő interpellációt intézte a honvédelmi miniszterhez:

1. Van-e tudomása a honvédelmi miniszternek arról, hogy a mögöttes országrészekben lévő katonaság a cs. és kir. közös hadügyminiszter rendelete alapján hetenként ötször kap 220 gramm húst, egyszer kolbászfélét és egyszer halat. 2. Szándékozik-e a miniszter illetékes helyen közbejárni, hogy ez állatállományunkat alapjában megtámadó, mivel sem indokolható pazarló eljárás beszüntetessék s hogy a mögöttes országrészekben lévő katonaság ne kapjon több húst, mint amennyit a polgári lakosság átlaga arányosan fogyaszt a mai magas husárak mellett?

Az interpelláció kiadott a honvédelmi miniszternek. A benne felvetett eszme a huskészeletünkkel való kívánatos takarékoskodás szempontjából mindenesetre komoly megfontolást érdemel.

A hadifoglyok munkaszünetei.

A földművelésügyi miniszter folyó évi június hó 29-én 74311. sz. alatt egyesületünk felszólá-

lására és sürgetésére valamennyi vármegye alispánjához és a törvényhat. városok polgármestereihez a következő körlevelet intézte:

Több oldalról panaszok érkeztek amiatt, mert a mezőgazdasági munkára kiadott hadifoglyok munkaidejére nézve egyes hadifoglytábor parancsnokságok és munkabizottságokhoz beosztott tisztek a hadifoglyok kiadásáról szóló szabályzatnak az ipari üzemeknél alkalmazott hadifoglyok munkaidejére vonatkozó rendelkezéseit alkalmazzák és akként magyarázzák, hogy a hadifoglyok a mezőgazdasági üzemekben is csak reggeli 6 órától esti 6 óráig tartoznak dolgozni, továbbá amiatt, mert a Julián-naptár szerinti ünnepek is munkaszüneti napokul jelöltettek meg.

Az aratási munkák elvégzéséhez fűződő nagy jelentőségű érdekek figyelembevételével a pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokság 59093. sz. alatt a hadifoglytábor parancsnokságokhoz és a területén lévő törvényhatóságok munkabizottságaihoz beosztott tisztekhez oly értelmű rendeletet adott ki, amely szerint a mezőgazdasági üzemekben alkalmazott hadifoglyokra nézve a munka ideje és munkaszünete tekintetében ugyanazok a szabályok irányadók, amelyek az ugyanazon munkánál és ugyanazon helyen alkalmazott polgári munkásokra érvényben vannak. A hadifoglyok kiadásáról szóló szabályzat VIII-ik szakaszában kitüntetett munkaidő tehát csakis kizárólag az ipari üzemekre vonatkozik, a mezőgazdaságnál alkalmazott hadifoglyok ellenben napkeltétől napnyugtáig tartoznak dolgozni.

A görög kath. és görög kel. vallásu hadifoglyok részére a cs. és kir. hadügyminiszter 45.631. számú rendelete értelmében a munkahelyeken munkaszüneti napnak folyó évi augusztus 31-ig kizárólag augusztus 19-ike tekinthető.

Ezenkívül intézkedés történt értesülésünk szerint — igen helyesen — a vasárnap munkaszünetnek az aratási, hordási és cséplési sürgős munkálatok tartamára való felfüggesztése iránt is.

A mozdónyszikrák okozta tüzkárok.

A kereskedelemügyi miniszter 43.613. szám alatt valamennyi magyarországi vármegye és valamennyi törvényhatósági joggal felruházott város közigazgatási bizottságához leiratot intézett, amelyben kifejti, hogy a vasúti mozdónyszikrák által a lábón álló és főleg a már learatott mezei terményekben okozható tüzkárok lehető megelőzése a mostani háborús viszonyok között fokozott jelentőséggel bír, mert az ez irányban való gondoskodás is hozzájárul ahhoz, hogy minden rengenkezésre álló gabona a fogyasztás részére biztosíttassék. Szükséges tehát, hogy a mozdónyszikrák által okozható termés-károk megelőzésére vonatkozó szabályok pontosan megtartassanak.

Ilyen szabályokat tartalmaz az 1900. évi május hó 30-án 6155. szám alatt kiadott ama kereskedelemügyi miniszteri rendelet, mely szerint a mozdónyszikrák által a mezei terményekben okozható tüzkárok csökkentése céljából a törvényerejű vasutüzleti rendtartás 99. §-a alapján az a távolság, melyen belül a vasúti vonalak mentén behordásra kész mezei termények el nem helyezhetők, kilencvenöt méterben állapított meg és egyszersmind elrendeltetett, hogy azok a termelők, akiknek birtokán a termény

Adómentes benzint,

motorhajtó **nyersolajat** és **petróleumot** a miniszteri rendeletben megállapított áron, valamint: **motorkenőolajat**, **motorhengerolajat**, **cséplőgépolajat**, **gőzhengerolajat** alacsony- és magasnyomású gépekhez, **dinamóolajat**, **néhez gépolajat**, **l-rendű gépszirt**, **fekete uszó kocsikenőcsőt** szállít 3 hordós mennyiségig, beszerzési engedély nélkül, a

„VESTA” Ásványolajipar részv.-társ., Budapest,

Szögnyom: **Vestalt.** **Angyalföldi pályaudvar.** •Telefon: 48-78 és 43-66.

Benzinrendelvényeknél kérjük az adómentességre vonatkozó engedélyt is a rendeléssel egyidejűleg beküldeni. Az engedély felmutatása ellenében az adómentes benzint azonnal kiszolgáltatjuk.

erre a távolságra a terület keskenységénél fogva el nem helyezhető. terményeiknek a lehető legrövidebb idő alatt leendő elhordására köteleztessenek.

Hazafias kötelességévé teszi tehát a miniszter valamennyi közigazgatási bizottságnak, hogy a közforgalmu gőzüzemű vasutak mentén fekvő községek előjáróságait *scronekivül* utasítsa, tegyék az idézett rendeletet újból minél kiterjedtebb mérvben haladéktalanul közhírré és hajtsák is azt szigoruan végre.

Az idézett rendelet közhírré tétele alkalmából a községi előjáróságok ajánlják a gazdaközön-ség figyelmébe azt is, hogy a mozdonyszikrák által okozható terméskárok csökkentése céljából kívánatos volna, hogy 1. a pályamenti birtokosok, illetve bérlők a mezői termények learatását ott, ahol a termés egyenlően beérett, a vasut-hoz legközelebb eső részen kezdjék meg; 2. a tarlót a vasut felől mindjárt a learatás után tisztogassák fel és a pályával párhuzamosan haladéktalanul védőbarázdákat szantsanak.

Bajok a rézgáliciosztás körül.

A szőlősgazdák köréből minden oldalról, de legújában főként a Tokaj-Hegyaljáról sűrűn kapjuk a panaszokat amiatt, hogy a szőlősgazdák nem kapták meg — minden hivatalos biztatás ellenére — idejében a megígért és régen kifizetett rézgálicot. A kár már eddig több millió korona és ha egy-két napon belül meg nem érkezik a rézgálic, akkor már legtöbb helyen csak a letarolt szőlőtökeket fogják permetezni, ha ugyan lesz kedve valakinek erre a munkára.

A kedvezőtlen, nedves és hűvös időjárás hatása alatt a peronoszpóra az utóbbi két hét alatt rohamosan elterjedt a hegyaljai nagyértékű szőlőkben, amelyeket még a lisztharman fel-lépése is fenyeget. A március-áprilisi első per-metezés óta hiába várják a tokaji szőlősgazdák a földművelésügyi minisztérium által még április 20-án május és június hónapokra megígért má-sodik rézgálicszállítványt s most már csak az időjárás jobbrafordulásától, nem pedig a föld-művelésügyi minisztériumtól remélnék érhető elkeseredésükben némi segítséget.

A tarcali vincellériskola igazgatója egy székes-fővárosi napilap tudósítója előtt odanyilatkozott, hogy e sajnálatos pusztulásnak egyedül a nép az oka, mert a hegyaljai kisgazdák nem akar-nak permetezni. Ezzel szemben áll az a tény, hogy ha régebben a kisgazdák nem is fogták fel kellőképpen a permetezés fontosságát, tavaly és az idén tavasszal is általánosan permetez-tek s a második permetezésre szükséges rézgálicot is megrendelték a törvényhatóságnál, sőt ki is fizették, noha a legtöbb hegyaljai kisgazdát a szőlőfelújítás óta erősen nyom az adósságok terhe. Ellenben az ismételen megígért és meg-sürgött rézgálic nem érkezett idejében rendel-tési helyére.

Mivel pedig más oldalról is sűrűn hallatsza-nak hasonló panaszok és szőlőink pusztulása sok ezer szőlősgazda kenyér- és életkérdését jelenti: anélkül, hogy e panaszok elbírálásába bocsát-koznánk, azt tartjuk, hogy a földművelésügyi miniszternek mindenestre meg kellene vizs-gálnia az állami rézgáliciosztás kérdését és fel-kell az ország gazdaközvéleménye előtt deri-

tenie, történt-e s ha igen, hol történt mulasztás? Határozott tudomásunk van ugyanis róla, hogy tavasszal megvolt reá a mód, hogy szőlőgazda-ságunk amugy is lefokozott rézgálicszükséglete biztosítottassék s ha a földművelésügyi minisz-terium ezt a feladatot magára vállalta s a kiosztást a törvényhatóságok, illetve egy bank útján maga szervezte, ugy mindenestre felelős-séggel is tartozik a maga alkotta szervezet műkö-désében beállott fennakadásokért és mulasztá-sokért, melyek súlyos gazdasági kárt jelentenek, holott kellő előrelátással a háborus viszonyok dacára meg lehetett volna e pusztulást előznie.

Néhány szó a takarmánytök és a napraforgó termesztéséhez.

A *Köztelek* és egyéb gazdasági folyóiratok oly élénk ismertetéseket nyújtottak a takarmány-tök és a napraforgó felkarolásáról, hogy egész

mondjuk az idén, amikor a répa megmunkálá-sához kellő erő nem áll rendelkezésre.

Az ide mellékeltem 73. és 75. sz. ábrán az u. n. *indiai*, helyesebben *paradicsomtököt* mutatom be a termelőknél, mint olyant, mely tapasztalatom szerint kitűnően áttelelhet, jól eltartható. Amint a képek igazolják, a „paradicsomtök” az „indiai tök”-nél jobb elnevezés, az előbbinél kellene maradni, mert indiai tök sokféle van, paradicsom alakjához pedig ily mértékben egy sem hasonlít. Legyen tehát inkább paradicsom-tök, mely sárgás-piroszínű és igen husos.

A kassai kísérleti téren több éven keresztül kísérleteztem paradicsomtökkel és mondhatom, kitűnő eredménnyel. 57 fészekben termett 2180 kilogramm takarmánytököm, ha ezt egy kat. holdra átszámítom, ugy 61.200 kilogrammra rug a termése. Ilyen nagy termést, elismerem, nyújthat más takarmánytök is, mondjuk: az óriási mamut, Mauthner vagy az etampesi, de

73. ábra. A kassai gazdasági akadémia kísérleti terének árokpartján termesztett paradicsomtök.

bizonyossággal remélhető e két növény foko-zottabb mérvű termesztése. Mindkét növény ter-mesztését illetőleg, mintegy kiegészítésként, legyen szabad néhány jelentéktelennek látszó, de a gyakorlatban mégis értékes tapasztalataimat közzé tenni, melyeknek haszna — kivált a jövőben — jól érvényesíthető.

Világért sem állítom, hogy répa helyett ter-meljünk tököt, mert a tök többet ér. Amde a jelenlegi háborus években és utóbb is nagyon való-színű, hogy sok répaföld vetetlen marad, a hiányt kétségtelenül olyan töktermesztésével lehet legjobban pótolni, amelynek a téli eltart-hatósága is kiváló.

A takarmánytök termesztésének általában a legnagyobb hátránya az, hogy a tök hamar romlik, sietni kell az etetésével. Ezzel a nagy hátrányával szemben minden más előnye a leg-több gazda előtt annyira összezsugorodik, hogy rendszeresen a tököt nem hajlandó természetni, vagy csak akkor, ha nagy szükség van reá,

eltartathóság és belérték tekintetében a para-dicsomtököt olyan jónak minősítem, mely kiállja a versenyt bármely eddig ismert takarmány-tökkel.

A kassai vegyvizsgáló-állomás elemzése sze-rint a paradicsomtöknek szárazanyaga 10,2%, nyersfehérjeje 0,89% és valódi fehérjeje 0,57%. Ha figyelembe vesszük továbbá, hogy a para-dicsomtök magja sok és nagy, ugy kétségtelen a paradicsomtök elsőrendű volta.

Mindezekon kívül nagy előnye a paradicsom-töknek, hogy a héja vastag, nehezen sérthető, jól szállítható és ebben is rejlik az oka, hogy jól áttelelhető. A többi tökök többnyire sza-bálytalan alakú és nagyságu voltuknál fogva garmadába csupán összehányhatók; a paradi-csomtököt pedig lapos, szabályos alakjánál fogva jól lehet akár egy öles magasságu és teljesen meredekfalú téglányalakra is felépíteni. Ilyen módon a különben is keményhéjú tök keveset sérül meg, egyáltalán nem gurul és ha az össze-

DEBRECZENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. GYARTELEP ÉS IRODA: VARGAKERT, DÉLISOR 19.

Ajánlja: Toló-rendszerű „HORTOBÁGY-DRILL”, kanalas rendszerű „HAZAI-DRILL” métrágyaszó-róval kombinált „NAPOLEON-DRILL” vetőgépeit, melyek sorba vetnek és sorba trágyáznak.

Gazdasági szekereit, szénagyűjtőit, továbbá egytetemes acélekéket, SV jegyű 2-, 3-, 4-tagu beronákat, tárcsás répavágókat, dobrendszerű szecskavágókat, kukoricaültetőket és morzsolókat.

Szíveskedjék ajánlatot kérni.

rakásnál tekintettel vagyunk arra is, hogy a rakás aljára a nagyobbakat, inkább a keményeket és éretlenebbeket; felülre a kisebbeket vagy a sérülteket helyezük: úgy az eltartás sikere biztos lesz.

Paradicsomtök természetése még nincs a gazdák között elterjedve. Azok tehát, akik az idén paradicsomtököt vetettek, jól teszik, ha a magját gondosan összegyűjtik, nem etetik fel, hanem mint vetőmagot értékesítik. Ugy tudom, a magkereskedők nagyon keresik. Egy métermázs paradicsomtök mag megér 100—150 koronát.

Napraforgót, mint tudjuk, csakis nagyon gazdag földben érdemes természeteni, mondjuk kiszáradt tőfenékből, vízradástól megszabadult területen, iszapos, humuszban gazdag földben; mert a napraforgó zsaroló növény. A sikerhez szükséges továbbá a verőfényes melegség és az, hogy a napraforgót is lehetőleg egymagában természetessük. Nagyobb gazdaságokban okvetlenül egymagában kell természeteni a napraforgót, mert tapasztalat szerint jól és egyformán beérett nagy terméseket csakis így lehet elérni. Elismerem, hogy ma az a jelszó, hogy minden rögöt jól ki kell használni, de ez a jelszó semmiesetre sem jelentheti azt, hogy minden rögöt sokfélevel rakjunk tele. Különösen a kisgazdákat — és ebben talán a parasztasszonyok kapzsúsága is belejátszik, — elfogta a buzgóság és rakásra halmozza a növényeket. Fel kellene őket a műveltebb gazdáknak világosítani, hogy napraforgót a tábla szélére lehet vetni, de beleszórni a kukoricatáblába káros, főleg, ha tőköt is, burgonyát, babot, paradicsomot, kendőt és ugorkát is vetnek. Az lehetséges, hogy a föld ereje még elegendő volna a felsorolt növények kifejlődéséhez, de az bizonyos, hogy valamennyi nem kaphat kellő mennyiségű napsugarat, sőt levegőt sem, már pedig e két tényező nélkül nincsen természetés.

Utcai sárral bőségesen betrágyázott területen évekként elszáradt napraforgót. Napraforgóm oly buján fejlődött, olyan hatalmas tányérok lógtak és húzták le a szárát, hogy a táblám egyik része tövestől kifordult, a szó szoros értelmében gyökerestől kiűlt. Ez a panaszuk az alföldi gazdáknak is, hol ez gyakran megesik, kíván, ha a talaj televényben gazdag. Ezen a bajon igen egyszerűen lehet segíteni. 5—6 napraforgószárát a tányérok alatt, vagyis a napraforgók nyakát gulaalakra össze kell kötni (l. 73. ábra). Ebben a formában a napraforgó még a kassai szelet is kitűnően megállja. Az eljárás nem jár elriasztó költséggel és fáradsággal, mert 2 hold földet egy ember egy nap alatt összetud kötni. Kötésre az idén alkalmas lesz a fűzfavessző vagy a csépléstől már elkerült szalmakötél.

(Kassa.)

V. K. dr.

A tejkérdés rendezése.

A tejkérdés rendezetlensége a városokat sújtja legjobban, azért ennek megoldásánál elsősorban a városok érdekét kell szem előtt tartani. Városok területére szorító városi határszabás nem vezetett a kívánt eredményhez s látjuk, hogy az áru mily csekély kínálattal van képviselve. A tejkérdésnél ez azonban csak annak következménye, hogy a diagnózis rosszul lett megállapítva, tehát az orvoslás is hibásan történt. Például a főváros tejfőzéskor elmaradt a tej terményeinek gyökeres árszabályozása; pedig az enélkül el sem képzelhető. A tejkérdés rendezése körülményes, mivel a tej 3—4 féle

alakban értékesíthető, tehát nem elegendő egyetlen szabályozása, minthogy más-más árban értékesül a tej, vaj, túró, tejsajt, sajt alakjában. Az árszabásnál figyelemmel kell lenni arra, hogy egyik cikk se részesüljön előnyben a másik felett. Vagy pedig azt kell előnyben részesíteni, melyből a piacra többet akarunk vinni.

Ki kell emelnem, hogy a mai viszonyok között a tej és annak terményei közül nehéz meg-

74. ábra. Paradicsomtök aratás után rakásban.

állapítani, hogy melyik nem fontos. A mai viszonyok között több tejet a fogyasztó részére csak úgy adhatunk, ha a termelt tej csak mint tej értékesül, tehát a termények gyártását rendkívül le kellene szorítani. Azonban a mai zsúrszűk világban, de különben is a közéletmezésben a vaj fontos szerepet játszik, tehát a vaj készítését beszűntetni, eltiltani nem lehet, sem oly

75. ábra. Napraforgó gulaiba kötözve.

arra leszorítani, hogy ezt termelni érdemes ne legyen, mert evvel is ugyanazt idéznők elő. Ebből kiindulva, el kell ismernem a hivatalos tényezők nehéz helyzetét egy oly élelmiszer-ármegállapításánál, amelyből az ország behozatalra szorul, mert ha maximáljuk, akadályt gördítünk a behozatal elé, ha meg nem tesszük, szabad áremelkedést engedünk számára és elő fog állani fokozottabban az az állapot, mi csak

ismét a tejellátás rovására megy, hogy úgy a termelő, mint a tejkereskedő előnyösebben jön ki, ha tejt mint tejterméket értékesíti.

Lássuk, mily árban értékesül 100 liter tej, a mai nagybani árakat véve alapul. A fővárosban ma kicsinyben egy 10 dekás vaj 1 K., jobb minőség 1'10 K., főlőzött tej 28 fillér, túró 2 K., tejsajt 2—2'50 K.

1-ső esetben, amikor a tejet dolgozzák föl s a főlőzött tejet mint túró értékesítik:

3'90 kilogramm vaj a 8— K.	31'20 K.
7'00 " túró a 1'60 " "	11'20 " "
10 liter iró a —10 K.	1'— " "
savó " " " " " "	—50 " "
Összesen ... 43'90 K.	

2-ik esetben, amikor a tejet vajnak dolgozzák föl s a főlőzött tejet eladják:

3'90 kilogramm vaj a 8— K.	31'20 K.
7'00 liter iró a —10 " "	1'— " "
78'00 liter főlőzött tej a —20 " "	15'60 " "
Összesen ... 47'80 K.	

3-ik esetben tejfelnek feldolgozva, 20% főlőzést véve alapul:

20 liter tejfel a 1'60 K.	32— K.
78 " főlőzött tej a —20 K.	15'60 " "
Összesen ... 47'80 K.	

Vagy 4-ik esetben:

20 liter tejfel a 1'60 K.	32— K.
7 kilogramm túró a 1'60 K.	11'20 " "
savó " " " " " "	—50 " "
Összesen ... 43'70 K.	

Sajtnak feldolgozva nem mutatom ki, mert azt jelenleg is azon gazdaságok gyártják, melyek háboru előtt is avval foglalkoztak, tehát azok tej szempontjából figyelembe akkor sem jöttek.

Mit látunk ebből? Azt, hogy ha a termelő tejt a mai minimális 38, illetve 35 (mivel a vasuti költség terhét képezi) filléres tejsajt mellett nem mint tejet adja el, 43—48 fillért kap. Természetes következménye e nagy árkülömbőségnek az, hogy a termelő szívesebben abban az alakban értékesíti terményét, amely formában jobb árat ér el. Ezen aránytalanság mult őszől napjainkig sok tejet vont el a piactól. Akkor még a főváros területén nem volt eltiltva a vajkészítés és a tej maximált kicsinyben való ára 44 fillér volt, tehát úgy a termelőnek, mint a tejkereskedőnek érdekében volt, hogy a tejt oly formában értékesítse, mely részére előnyösebb.

Hogy ez így volt, erre még élénken emlékezhetünk. Mult ősz elején, mikor még a vaj ára alacsony volt (előnyösebb volt tejet eladni), vajhoz nagy keresés után jutottunk, minden 10-ik üzletben kutattunk fel egy darabot, tejet azonban szerezhetünk. Télen, mikor a vaj ára kétszeresére ment fel, a tej mindig kevesebb lett, vaját azonban már kaptunk. Ma pedig tejet drága pénzen sem igen kaphatunk, vaj azonban minden szatócsnál kilőszámra van.

Vegyük figyelembe ezekhez azt is, hogy békeidőben vajgyártással a termelők közül csak az foglalkozott, ki tejt rossz vasuti összeköttetés miatt tejt gyanánt értékesíteni nem tudta. Mégis fentartották bizonyos okokból ezek a gazdaságok a tehenészetüket 2'40—2'60 K-ás nagybani vajár mellett is, amelynél pedig a tej literenként csak 12—15 fillérről értékesült. E gazdaságok tej szempontjából a multban nem jöttek figyelembe, ellenben ma 200%-kal magasabb áron értékesítik tejsajtukat, mint azelőtt; míg az a másik gazdaság, mely városok élelmezését és tejellátását szolgálta és szolgálja, csak 70% árjavulást ér el.

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítéset, gép- és rostalemezgyár,

Budapest, X., Szlávy-utca 22.

Ajánlja kitűnően bevált szabadalmazott törekróstaírt,

bármely rendszerű cséplőgéphez a meglevő faherezbe illeszthető. Tartósabb minden más törekróstaírt. Magvesztegetést kizár. A főmolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kívánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve

A közvélemény a termelést okozza a tej drágaságáért, a hiányért, hogy pedig a hiba nem csak ott keresendő, egy számítást mutatok be. Békeidőben a tejtermelő 19—20—21, átlag 20 filléres árban kötötte le tejt. A budapesti piac ezidőben 32 filléres palackozott tejet ismert, tehát a termelő és fogyasztó között 12 fillér volt.

Ma a termelő 35—37 fillért kap nettó a tejért, a palackozott tej ára 54 fillér, tehát a termelő és fogyasztó között 17—19 fillér van.

5—7 filléres különbség van a béke és háborús ár között aminek terheit a fogyasztó viseli, a szűkítést a termelő kénytelen, a fillérek meg a közvetítő kereskedelemtől oszlanak el.

A jelenlegi körülmények között, mikor abrakot szerezni nehezen lehet és amit lehet, az silány, nem hiszem, hogy több tejet termelni lehessen, de javítani fog a helyzet, ha a kormány országosan, méltányosan és gyökeresen rendezi a tejkezelést.

A helyes diagnózis után mielőtt orvoslásra térnék, tegyünk egy számítást, hogy mibe kerül a gazdának egy liter tej ma? Egy oly gazdaságot veszek, amely Budapest körzetében van, amely nem cukor-, szesz-, sörgyári mellékterménnyel takarmányoz, lefejő tehenészet. Csakis oly tényleges kiadást számítok egy tehenre a takarmányozáson kívül, mi minden laikus által elfogadható. Egy átlagos téli takarmányozást veszek. Mivel a tehenek legelőre nem járnak, oly lényegtelen a nyári és téli takarmányozás között az árkülönbség, hogy feleslegesnek tartom a nyári takarmányozási számítást külön megtenni.

Az abraktakarmányt azon az áron számítom, melyen a Korpaközponttól beszerezve lett, illetve hozzáveszem a szállítási díj, fuvar, órlés stb. költséget, mely 2—3 fillért tesz.

2 kiló korpa	a 22 + 2 = 24	48 fillér.
1 1/2 " konkolydara	a 26 + 3 = 29	43 " "
1/2 " olajpogácsa	a 46 + 3 = 49	25 " "
5 " szén	= 8	40 " "
3 " tav. szalma	= 5	15 " "
5 " alom	= 4	20 " "
15 " répa	= 150	23 " "
Só		1 " "
Cselédhár 1 napra 4 K. (15 tehenet ellát)		27 " "
1 tehen értékének 3000 K. 5%		41 " "
Orvoslás, szerszámok, világítás		6 " "
Elhullás 2% (3000 K.)		18 " "
Összesen		305 fillér.

Nem számítottam istállófenntartás, amortizálás, tűz- és állatbiztosítást, bikatartást, adót és tisztítási költséget, mi egy 3000 K.-ás tehenre esik.

Ezen tényleges adagolással a valóságnak megfelelő fejési eredményt bemutatom 1915. június és 1916. május hó közötti időben.

A 12 hónap alatt 92,601 tehen fejtett, melyből 629,544 liter tej lett, vagyis átlag 6,8 liter. Ezen 92,601 fejő állat között 7559 darab volt hasas és borjas állapotban, melyek mivel fejés szempontjából figyelembe nem jöhetnek, tényleg 85,042 tehenre számítható, amely esetben a fejési átlag 7,4 liter.

Ha tehát a borjuszaporulatot jövedelemnek veszem, az esetben a fejés 6,8, ha nem, akkor a fejés 7,4 liter.

Vagyis jövedelmezett egy tehen a mai minimális tejár szerint a 35 fillér \times 7,4 = 259 K. Ehez hozzá jön mint jövedelem a trágyaérték, mely gazdasági felszámítás szerint felér a szalma értékével, jelen esetben 8 K. szalmával = 35 fillér, jövedelem 294 K. Ebből azonban levonandó a tejhűtési költség, melyre 1 liter tej után legalább 1 fillér számítható, tehát le 8 fillér, jövedelem 286 K.

Ha pedig a borjut jövedelemnek veszem, kaptam 6,8 liter tejt a 35 fillért = 238 K.-t, trágyaérték 35 fillér, borjuérték 22 fillér, összesen 295 K., le a hűtési költség 8 fillér, jövedelem 287 K.

100 tehen után 80 borju számítható, mely ha 40 kilós súlyjal jön a világra 250 K.-val értékelem, egy tehenre évi 80 K. jövedelmet jelent, melyből egy napra 22 fillér esik.

Tehát akár így, akár úgy számítom, egy liter tej előállítására 40 fillér körül jár ma, de hogy

az új gazdasági év áralakulásánál valamivel több lesz, arra számítani lehet.

E számításom tényleg alapszik és fejtegetéssel is megállja helyét, mivel, ha az észrevétel az reá, hogy valamit jövedelemnek nem vettem, úgy azon köztudomású tény sem vettem vesztésnek, ami a jelen és utóbbi évben a gazdák vagyonából sok milliót elvett. A száj- és körömfájás következtében ugyanis sok helyütt a borjuk mind elhulltak és a tehenek között ez elhulláson kívül épp tejelés tekintetében milliókra menő kárt okozott.

Sem az az észrevétel nem áll meg, hogy talán néha 4 kiló abraktakarmány helyett 3—3 1/2 kiló adatott, mivel amennyi tejtermelő abrakot elvettem, tehát olcsóbban tartottam az állatot, oly arányban és oly értékben csökkent a fejés, tehát a jövedelem is kevesebb lett.

Az Oesterreichische Agrar Zeitung májusi száma 1 liter tej termelési költségét alaposabban fejtegeti, mint én. Ez a számítás a Bécsben tartott tejszövetkezeti ankét alkalmával került napirendre. E cikk 3 részre osztja a költségeket: Általános (üzemi), takarmányozási (állatfenntartásra szükséges) és termelési (tejelőállítási) költségekre.

Nálam esik:

üzemi költség	-----	
állatfenntartásra	-----	3 K 05 f.
tejtermelésre	-----	
só	-----	
trágyaérték	-----	
borjuérték	-----	

Üzemi költségtöbblet nálam 23 fillér. Ez onnan ered, hogy a cikkben 800 K. értékű saját nevelésű tehen számított, énnekem azonban 3000 koronás vett jószágot kell vennem, mert egy lefejő gazdaság ma csak ily árban, sőt drágábban szerezhet friss fejőstehenet.

A takarmányozási érték majdnem egy. Abraktakarmánynál a többlet onnan van, hogy a cikk szerint 1 liter tejelőállítás költsége átlag 12 fillérnek felel meg. Szerinte 0,5 kg. abrak, tehát 7,4 liter teje 3,7 kg. súly jár, én meg 4 kg.-ot adagoltam, de mindezt magasabb áron értékeltem, mert annyiba kerül. Közöttünk a fejési eredményben, illetve a tej előállítás árában van különbség, mert míg én kimutatásom szerint 7,4 liter tejet 270 K.-ért állítottam elő (levonva a trágyaértéket), addig az ottani felszámítás ezt 209 K.-ért termelte.

A közölték után kell is különbségnek mutatkozni, mert ha az általam indokolt többletköltséget, 56 fillért hozzáadom a 209 K.-hoz, 265 korona jön ki.

(Kaposztásmegyer.) Szilicai Szakáll Kálmán.

(Vége köv.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

8 rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamációs, cím- és címváltoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadó-hivatalhoz fordulni.

A comfrey mint takarmány. 52. kérdés. Erdemes-e nálunk comfreyt termelni? M. K. Felelet az 52. sz. kérdésre. A comfreyről szak-könyv nem jelent meg. Legutóljára a comfreyről lapunk ezidei 13. számában a 432. oldalon megadott válaszban írtunk. Hasonló elítélő vélemény a comfreyről (németül: Beinwell, botanikai neve: Symphytum asperum) olvasható Blomeyer: Die Kultur der landw. Nutzpflanzen I. kötetében, valamint Werner: Handbuch des Futterbau című munkában. Mindketten a comfrey természetét is részletesen ismertetik, míg hazai szakkönyveink, például Cserháti: Különleges növénytermelés és Szilassy-Gräbner: Szálastakarmány-növények termesztése megelégszik az- al, hogy e növénynek értéktelenségét a mi viszonyaink között röviden tárgyalják.

A comfreynek a mi viszonyaink között nagyobb jelentőséget tulajdonítani nem lehet. Valamely takarmány-növényről, hogy beváljon, ugyanis nemcsak megfelelő termőképességet és — különösen hazánkban — a szárazsággal szemben meglehetősen ellenállóképeséget kell követelni, hanem elsősorban azt is, hogy az állatok szívesen megegyék, azonkívül a termése eltartható és lehető tápláló legyen és végül magja, illetve dugványja stb. ne legyen tulságos drága.

Ami a termőképességet illeti, tagadhatatlan, hogy a comfrey neki nagyon kedvező viszonyok között java fejlődésében vagyis az ültetés után a 4—5 ik esztendőben kat. holdanként 1000 q zöldtermést is hozhat, de ehhez buja talajon kívül annál inkább nyirkos éghajlat kell, mert a comfrey a takarmány-növények között a legtöbb vizet tartalmazza, hisz a szárazanyag-tartalma átlag csak 11,5%. Ilyen óriási terméseket a comfrey szolgáltathat Angliában, de nem nálunk, ahol rendes viszonyok között a vegetáció idejében kevesebb a csapadék, mint a mennyi — nemcsak a növény vízszükségletét, de a talaj párolgását is tekintve — ilyen nagy zöld tömeg előállítására valamely növénynek szükséges. Már Németországban is a comfrey átlag-termései kisebbek, mint Angliában; így Blomeyer

1 K 10 f., a cikkben (500 kor.)	87,4	
„ 78 „ „ „ „ „ „	77,5	} 2 K 54 f.
1 „ 16 „ „ „ „ „	89	
„ 01 „ „ „ „ „	30	
„ 35 „ „ „ „ „	30	
„ 22 „ „ „ „ „	17,5	

saját tapasztalatai szerint igen kedvező viszonyok között Németországra a comfrey hektáronkénti átlagos zöldtermését 750—1000 q-ára teszi, ami kat. holdjára átszámítva 425—575 q. A hazai viszonyok között még ilyen termést is csakis jó talajon és megfelelő nedvességi viszonyok mellett lesz csak lehetséges elérni nagyobb területen, mert az ilyen nagy termésátlagok rendszerint úgy állanak elő, hogy kis területen végzett próbáknál nyert adatokat átszámítják nagy területre, ami, mint ismeretes, mindig nagyra torzított, téves számításokat ad. Száraz viszonyok között a comfrey termése nem lesz kielégítő, sőt a tartós szárazságot a hazai tapasztalatok szerint is a comfrey oly kevésbé bírja, hogy kipusztul.

Egy harmadik követelmény, amelyet — mint említettük — valamely takarmány-növényhez fűzni kell, az, hogy az állatok szívesen megegyék. Már pedig a comfreyt a szárazsághoz egyáltalában nem vagy legfeljebb kényszerűségből fogyasztja, lónak és juhoknak nagy víztartalma miatt nagyobb mennyiségben nem lehet adni, ellenben sertések részére egyesek igen jó takarmánynak tapasztalták.

Ami pedig az eltarthatóságot illeti, a comfrey nagy hátránya, hogy szénávé nem szárítható és csak beverve lehet el.

A comfrey tápértékét tekintve pedig nagy víztartalma következtében csekély: Kellner szerint valamennyi ismert zöldtakarmány-növény között a comfreynek van legkisebb keményítő-értéke, amennyiben 100 kg. zöld comfreyé 88,5% víztartalma mellett 5,2. Ezzel szemben például 100 kg. csalamádé (európai fajta) Kellner szerint 80,6% víztartalma mellett 9,1 kg. keményítőértéket képvisel, vagyis a meglehetősen sok vizet tartalmazó takarmány-növényünk körülbelül még egyszer annyi tápértéket képvisel, mint a comfrey. Ha fel is vesszük azt, hogy a comfrey nálunk buja talajon és bőséges csapadék mellett 1000 q zöldtakarmányt adna többszöri vágásra egy évben, akkor ezzel még nem tettünk szert valami hihetetlen sok tápláló anyagra, mert ilyen buja földön elegendő csapadékkal egy nagyobb növényű tengericsalamádé is 500 q zöldtömeget meghaladó termést szolgáltathat jóval rövidebb idő alatt egy kaszálásra. Olyan buja talaj- és vízviszonyok között pedig, amelyeknél nálunk a comfreytől 1000 q zöldtakarmányt elvárni lehet, kétfős termést lehet folytatni, azaz a csalamádé után még egy csalamádé vagy köles, muhar stb. termést lehet elő-

állítani és így rendes takarmánynövényeinkkel is a comfreyt felülmúló tápértékeket előállítani. Természetesen az ilyen viszonyok kivételek, rendes viszonyok között kat. holdanként 2—300 q zöld csalamádéterméssel megelégszünk, ami tápértékre nézve megfelel körülbelül 400—600 q zöld comfreynek vagyis annyinak, amennyit *Blomeyer* a miénkénél csapadékosabb viszonyok között Németországban a comfreyről elérhetőnek tart. Igaz, hogy a csalamádét mindig újra kell vetni, míg a comfrey évelő, de ez utóbbi létesítése kat. holdanként oly méregdrága, hogy végredményében a csalamádé még mindig olcsóbb takarmány lesz.

Feltéve, hogy a comfrey csakugyan értékes sertéstakarmány, még akkor sem tartjuk természetesen a mi viszonyaink között ajánlhatónak, mert helyette a *csicsókával* sokkal többre megyünk. A csicsókakultúrát, ha időről-időre jól megtrágyazzuk, amint a comfreyt is, hogy java természetben hosszabb ideig megmaradjon, bőven kell trágyázni, épp annyi ideig fog kitartani, mint a comfrey, amellyel a sertéseknek jóval táplálóbb takarmányt fog szolgáltatni. A csicsóka évente ugyanis még gyenge talajon is kat. holdanként 60—85 q gumót teremhet; jó talajon csak némileg is rendes csapadék mellett meghozza ennek 3—4-szeresét is, vagyis körülbelül 250 q-t. 100 kg. csicsókagumó keményítőértéke pedig 79,6% víztartalommal 16,4 kg., vagyis a 250 q csicsókagumóban 4100 kg. keményítőérték van. Ezzel szemben a comfrey keményítőértéke, mint említettem, 5,2, vagyis kereken 800 q comfrey ad annyi keményítő-értéket, mint 250 q csicsóka. Már pedig, ahol minálunk kat. holdanként 800 q comfrey fog megteremni, ugyanott 250 q csicsókát is lehet kat. holdanként biztosra venni. A comfreyültetvény helyett tehát sokkal célszerűbb és olcsóbb csicsókát létesíteni, különösen a gazdaságnak egyébként ki nem használt vizenyösebb darabján, mert a gumótermésén kívül még tetemes szár- és levéltermését is elsősorban juhokkal jól értékesíthetjük.

Igazán különös, hogy egy, a sertéstartásnál annyira értékes és már régen ismert növény, mint a csicsóka, nálunk kellő méltánylásra nem talál, hanem helyette mindenféle más, jóformán értéktelen növényujdonságokért izgulnak időről-időre egyesek. Így például egynehány év előtt a *Helianthus scaberrimus* volt az a csoda takarmánynövény, amelynek még a kiscsirkák között is kezdtek minálunk propagandát csinálni, holott ez a növény a csicsókával szemben szóba sem jöhet. A nagy reklám ellenére is ma már az értéktelen *Helianthus*-ról senki sem beszél, de sajnos, a csicsóka sem terjedt el annyira, mint megérdemelné.

Homoktalajú rét följavitása. 53. kérdés. Száraz fekvésű homokon rétet akarok létesíteni, elvilágosítást kérek. *K. és B.*

Felelet az 53. sz. kérdésre. Száraz fekvésű homokot a mi száraz meleg éghajlatunk alatt — mert a mostani tulságosan esős időszakot csak kivételesnek lehet tekintenünk —, eddigi tapasztalataim szerint nem igen érdemes rétnak, kaszálónak vagy legelőnek használni, mert még nem született ember, aki ilyen viszonyok között azon jó fűtermést tartásán elő tudott volna állítani. Lapályos, tehát nedvesebb homoktalajon azonban jó trágyázással lehet jó rétet vagy legelőt létesíteni, mert ott a fűfélék legelső életfeltétele: a víz, a jobb fűtermést biztosítja, ha egyidejűleg a többi növényi tápanyagokat is megadjuk.

A t. kérdéstevő által jelzett területen tehát, mely lapályos fekvésű, a siker reményével lehet jó rétet létesíteni, ha a talajból az ott meglepedett gyomokat és száraz füveket szántással és 1—2 évi kapástermeléssel kitisztítja, azután istállótrágyával és ezenkívül még műtrágyával gazdagítja és utána fél vetőmagmennyiséggel vetett védnövény mellett (öszirozsa, zab, árpa) megfelelő fűmagkeverékkel beveti. Ezen eljárást ajánlhatom leginkább, mert ez adja a legjobb eredményt és legbiztosabb sikert.

Ha kérdéstevő ezen tanácsot akarja vagy tudja követni, úgy az ilyen talajra ajánlatos fűmagkeveréket közölni fogom.

A homoki vad flóra rostos, erős gyökérzetével beszórt talajon — a réti gyepzet megmaradásával — a műtrágyák egymagukban istállótrágya nélkül nem igen mutattak eddigi tapasztalataim szerint eredményt és hibába fogasoljuk a régi gyepet össze-vissza, nem tudjuk sem a fölül szórt állati trágyát a talajba bekeverni, sem a fölül vetett fűmagvakat úgy bevetni, hogy a talaj felső rétegében a gyökérszálak között a fűmagvak fönn ne akadjanak és nagy részük el ne pusztuljon. Így azután a költség, fáradság kárba veszt.

Ez az oka annak, hogy a fűmagfölvétést régi elgyomosodott gyepen, főleg laza, száraz talajon, nem merem ajánlani, mert valami nagy eredményt nem igen láttam utána eddig. Most legújabbban szerkesztettek azonban Poroszországban egy kitűnő és jó jövőt ígérő gépet a *rét-hasogató-sorvetőgépet* (Wiesenritzer-Drillmaschine), melylyel lehet majd a siker reményével olcsón a régi gyepbe hasogatott barázdákba hullatott maggal fölvétést végezni, de mivel tudtommal e gép még nálunk nincs forgalomban, így azt hiába is ajánlanám.

Közelebb fogom egy közleményben ismertetni és már most fölívom reá a t. olvasók figyelmét, a t. kérdéstevőknek pedig talán nem lesz hátrányukra, ha elolvassák a „*kaszáló- és legelőjavítás*” című szakkönyvet. (Kapható a Pátria szakkönyvkereskedésben Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) *e. D. B.*

Tarack, mint takarmány. 54. kérdés. A tarackot, köznyelven *perjét* (németül: Ackerquelle, latinul: *Triticum repens*) föl lehet-e használni lovak és szarvasmarhák etetésére? Mi módon volna legcélszerűbb azt nagyobb mennyiségben összegyűjteni és mily értéke van ezen takarmánynak? *M. V. M.*

Felelet az 54. sz. kérdésre. Nagyon helyes, hogy az érdeklődés nálunk is megindul e kellemetlen gyomnövénynek a régi időkben is már ismert takarmányértéke iránt. Meg kell azonban jegyezni, hogy a tarack szárát és levézetét zölden az állatok szívesen megeszik (főleg ha nincs eldurvulva, azaz elvényülve), de megszáritva szénának már nem oly becses takarmány, mert szálkás és durva. A taracknak azonban a gyökérzete a legbecesebb, főleg megszáritva, (mert frissen földrészekkel van tele és így az állat nyálával sarossá változik) és megmosva, mivel keményítő-, cukor- és nyálkásanyag-tartalmánál fogva nemcsak izletes, hanem tápláló eledel is, melyet megdarálva a franciák szegényebb vidékeken régen loabraknak használtak, de a „*radix graminis*” néven a gyógytárak orvosai (köptetőnek, nyálkaoldónak köhögés ellen) használták, a csehországi Érchegeység népe kávépótlószernek, de kenyérsütésre és pálinkaégetésnél is alkalmazta.

A tarackot tehát csak úgy érdemes gyűjteni most a nehéz időkben, ha gyökérzetét lehet tömegben megszerezni, azután megmosva, megszáritva és megdarálva loabraknak lehet fölhasználni. Az osztrák földművelésügyi miniszter május hóban föl is hívta a közigazgatási hatóságok és gazdák figyelmét a tarack gyűjtésére és állati takarmányul való fölhasználására.

Nálunk a tarack árokpartokon, patakok mentén, elhanyagolt réteken, legelőkön, rosszabbul művelt szántóföldeken eléggé el van terjedve és összegyűjtése nem volna nehéz, ha a falvakban a munkások nem volna oly szűken, ámbár, ha a falusi lelkészek, tanítók, jegyzők a közigazgatási hatóságok által fölhivatnak, úgy remélhető, hogy gyermekekkel, öregasszonyokkal nagyobb tömeget tudnának összeszedetni (gyökereztül együtt).

Nagyobb tömeg volna összegyűjthető még az őszi szántások idején is, mikor az *ugarföldek* kerülnek szántás alá és a fogas a tarackot gyökereztől szedi össze, úgy, hogy sok helyen rakásokba gyűjtve el kell égetni, hogy e kellemetlen gyomtól a földet megtisztítsák.

A tarackot a gazdák mint kellemetlen gyomot értéktelennek tekintik, sőt annak pusztítására jelentékeny napszámmunkabéreket költenek, tehát ha valahol azt összegyűjtik és elhordják, úgy bizonyára szívesen veszik, azaz annak kiszedését bizonyára megengedik, sőt ők magok is a lehetőség szerint gyűjteni fogják.

A tarack szára és levélete mint széna, a másodrendű szénával lehet egyenértékű, a gyökérzet értékét azonban csak úgy lehetne meghatározni, ha annak tápanyagtartalmát vegyelemeznek és takarmányértékét megállapítanak. *Tarackgyökér* eddig nálunk — mint takarmány — nem volt adásvétel tárgya (a gyógyszerügyi áru értéke nem lehet mérvadó) és nincs olyan adat kezzeimnél, melyből annak beváltási árát jelezhetném. Erre nézve a gyógyszerészegyesület adhatna talán közelebbi fölvilágosítást.

Még csak azt jegyzem meg, hogy az összegyűjtésre nézve jó lenne mielőbb intézkedni, mert az ugarszántások ideje után a tarack nagy részét már eltűzelték. *e. D. B.*

Zsizsikirtás. 55. kérdés. Évente 20—30 hold Viktória-borsót, újabban velő-borsót is termeszték. Többnyire zsizsikes lesz; tavaly is olyan mértékben zsizsikesedett meg, hogy mind eladtam és nem tartottam belőle vetőmagot. Februárban kért és május 10-én kapott borsóvetőmag olyan rossz minőségű volt, hogy csak fele kelt ki. Hogy e sok baj meg ne ismétlődjék, kérdem, mit lehetne tenni, hogy a zsizsik ki ne fejlődjék a borsóban és csiraképesége még sem szenvedjen?

Hallottam, hogy egy magtermesztő társaság kénezi a borsót e célból. Igaz-e? S nem igen bonyodalmas-e ezen eljárás, mert különben szívesen megpróbálnám én is. Hogyan kell azt végrehajtani? Vagy egy bolthajtásos száraz pincében is elvégezhető volna-e?

Ez idén lencsét is kezdek termesztetni; ezzel ugyanugy kell-e elbánni, mint a borsóval? *Z. I.*

Felelet az 55. sz. kérdésre. Feltételezem, hogy a kérdés felvetője tudja, hogy a learatott borsóban már benne van a zsizsik és hogy az már a mezőn kerül mind a borsóba, mind a lencsébe. Itt Budapest környékén a borsózsizsik a borsóban aratáskor néha teljesen ki van fejlődve, sőt a kipergő szemekből ki is szabadul. Mindenestre itt az Alföldön gyorsabban fejlődik, mint feljebb haladva az ország északi része felé. Ugyanígy van a lencsével is, bár ebben a lencsezsizsik talán némi késéssel fejlődik.

Itt tehát figyelembe véve a fennebbi körülményt, arról van szó, hogy a borsóban már benne levő zsizsiket (bogarát, vagy bábját és alkészó lárváját) hogyan lehetne belefojtani, hogy ki ne kaljen belőle? Erre szokás a béke idején a *szénkéneget* alkalmazni. Valószínű, hogy a kérdésben fölvetett *kénezési eljárás* szintén nem egyéb, mint a szénkéneget (széndiszulfid) alkalmazása. Sajnos, hogy ezt most nem alkalmazhatja, mert — félek —, hogy szénkéneget nem juthat, mert — nincs! Ebből nálunk évente csak a szőlőbe 60—70,000 métermázsza kellene s most, úgy tudom, 1914. ősz óta egy csepp sincs. Ez elég baj, országos csapás a gyéritett szőlőkre, de baj másutt is, ahol ezt az irtószert eddig sok más célon kívül borsózsizsikirtásra is használták. Ha mégis tudna valamely kincstári vagy bizományos raktárból hozzájutni, némi mennyiséghez, akkor ezt ajánlanám leginkább.

Az eljárást, amely nem annyira bonyodalmas, mint inkább óvatosságot kívánó, itt nem írom le, mert igen hosszadalmas volna, de ha a t. kérdéstevő megírja pontos posta címét, akkor megküldöm neki a szénkénegraktárak címeit és a borsózsizsiknek szénkéneggel való irtását is. (Címét olvasható írással tessék a m. kir. áll. Rovartani Állomás igazgatóságával, Budapest, II., Kitabel Pál-u. 1. sz. közölni.) Megjegyzem azonban, hogy a borsó szénkénezését pincében nem igen lehetne folytatni, mert a szénkéneget ilyen helyen egyrészt igen nagy ölő és

másrészt robbanó természete miatt kétszeres veszedelemmel járna.

Ujabb szerek, pl. a nem robbanó és nem gyúlékony tetrachlorid a borsószemben bezárt borsószisszikkal szemben még nem került próbára s így azt egyelőre nem igen lehet ajánlani s azonkívül annak a megszerzése is ma szintén bajos lesz.

Más, régóta emlegetett eljárás a hővel való zsiszikkullasztás. Legegyszerűbb, de egyúttal a legmegbizhatóbb eljárás a kenyérsütő kemencében való hevítés a kenyérsütéskor a kenyér kiszedése után. Az eljárás azért megbízhatatlan, mert ilyenkor a kemence melege (hője) nem állandó hőfoku. A zsiszik megöléséhez, de a borsó csirájának még megkimeléséhez kellene körülbelül 60—65° C. meleg. Igen ám a kemence, a szerint hogy hol van, milyen (hőfogó) anyagból épült, mennyire fűtötték, a kenyérsütés végén néha 100° C-nál is melegebb, mert a 100° C-nál több fokra beosztott ellenőrző hőmérőt szétvetette; máskor meg olyan gyorsan kihűl, hogy a bele tett borsók közepe, ha azt például zsákba, alacsony ládába teszik be, alig melegedik meg 50—60° ra. Ez pedig nem elég a borsószisszik megöléséhez. Azután 20—30 holdnak borsótermését ilyenforma eljárással aligha lehetne zsisziktól megtisztogatni.

Amde kérdem, hogy vajjon szükséges-e ez a zsiszikkirtás?

Ez a vetőmag minőségén nem igen sokat javíthat, mert úgy gondolom, hogy a t. kérdéstevő csak a vetőmagnak való borsót óhajtaná fertőtleníteni. Nem javíthat azért, mert a magot a benne élő larva már a learatásig, tehát nemcsak a későbbben végzendő fertőtlenítésig, annyira kirágta, hogy a benne kifejlődő bogár egy hajszállal sem fog többet rágni, vagyis nem fokozza már a kárt.

Ismert dolog azután, hogy némely zsiszikes szem, ha a zsiszik nem rágta éppen a csírá rész közvetlen környékét ki, csírázhatik még és habár kisebb és gyengébb mértékben, de fejlődik is a rővény képe. Legtöbb bajt csak az okoz, hogy a zsiszikes mag, ha csírázni kezd, a zsiszikkirágás helyén penészedni kezd és a Botrytis-csoportbeli gombák rendszerint annyira megviselik, hogy ilyen fiatal borsónövényke korán megsárgul és elpusztul. Ezt a vetőmagbeli magvesztéséget ismerve, annival több mag kell a zsiszikes vetőmagból. Ezt pedig egyszerű csíráztatópróbbával tudhatja meg az illető, hogy mennyivel rosszabb csírája a magja, annival több kell belőle, mint a rendes és egészséges magból.

Fogyasztásra szánt mag zsiszikeségén a maghántás segít, mert a két darabra való, vagy legalább héjától megfosztott borsószemből kihull, kirostálódik vagy elmenekül a zsiszik s a borsó tiszta. Ha pedig valaki hántatlanul eszi a borsót s ha közbe-közbe egy fűzet borsóban marad egy-egy szem zsiszikkakójával, az nem világra szóló baj és csak nagyobb csapás ne érje a mai napokban! Mindig jobb dolog eleget zsiszikes borsó, mint semennyi zsisziktől tiszta!

Jablonowski József.

VEGYESEK.

Kal számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	1011
Egyről-másról	1020
Néhány szó a takarmánytók és a napraforgó termesztéséhez	1024
A tejkérdés rendezése	1025
Levélzelekrény	1026
Vegyesek	1028
Az élősértés és sertéstermékek határarszabása.	
— A „Köztelek” tartalomjegyzéke.	
— Halálhírek. — A kárpáti falvak tervezője meghalt. — A szövetségetek és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója. — A saazi komlóskertek. — Anatólia, a világháború után. — A magyar állam jelentékenyebb folyóiban észlelt vizállások. — Aratás a Mezősége. — Osztondíjak az	

	Oldal
Állatorvosi főiskolán. — Lőárverés Mező-hegyesen. — A Magyar Gaszdaszövetség munkásközvetítése. — Baromfitenyésztő munkások kiképzése.	1029
Kereskedelem, tőzsde	1031
Szerkesztői üzenetek	1032

Az élősértés és a sertéstermékek határarszabása.

A hivatalos lap f. hó 7-iki számában jelent meg a már betekkel ez előtt kilátásba helyezett 2249. M. E. számú kormányrendelet a sertés-vágás korlátozásáról, valamint az eleven sertések és a sertéstermékek határarszabásáról. A nagyfontosságú kormányrendelet, amelyről a gyakorlat rövidesen meg fogja mutatni, mennyiben alkalmas kettős célzatának, t. i. sertés-állományunk lehető kimelésének és a közéletmezés érdekeinek biztosítására, az alábbiakban ismertetjük:

1. Olyan sertéseket, amelyeknek sulya darabonként 60 kilogrammot meg nem halad — a kényszervágás esetét kivéve — közfogyasztásra levágni f. hó 15-étől kezdve tilos.

E tilalom alól a földművelésügyi miniszter, Horvát-Szlavonországokban a bán kivételeket engedhet.

2. Sertést levágás végett csak vágósulyban szabad eladni. Vágósuly: a sertés élősulya darabonként 22½ kilogramm levonással. Az ez alapon kiszámított vételárból 4% levonandó (ugynevezett budapest-kőbányai szokvány).

Sertést hizlalo vagy állattartó részére csak minden levonás nélkül számított élősulyban szabad eladni.

A sertéseket az eladás előtt az utolsó 12 órában belül nem szabad sem etetni, sem itatni.

Hizlálásra szánt sertésnek csak a darabonként 90 kilogrammnál nem nehezebb sertés tekinthető. A földművelésügyi miniszter, Horvát-Szlavonországokban a bán különös méltánylást érdemlő esetekben kivételesen megengedheti, hogy darabonként 90 kilogrammnál nehezebb sulyu sertések továbbhizlálás céljából a hizlálásra szánt sertésekre nézve megállapított áron és élősuly szerint vásároltathassanak.

3. Élő sertéseknek az átvétel helyéről (ab istálló vagy szállás) történő eladásánál az alább megállapított árnál magasabb árakat követelni vagy fizetni tilos:

1. a 60 kilogrammnál nehezebb, de legfeljebb 90 kilogramm sulyu sertésnek a hizlalo vagy az állattartó részére való eladásánál élősuly-kilogrammonként 6 korona,

2. bármilyen sulyu sertésnek levágás céljából eladásánál vágósuly-kilogrammonként (budapest-kőbányai szokvány) 6 korona 80 fillér.

A fent megállapított határarak magukban foglalják a sertéseknek a rakodó állomásig jutásával járó összes költségeket (darabpénzt, farokpénzt, mázsálási költséget, etetési és itatási díjat, hajtódíjat, illetőleg az állomáshoz való szállítás költségeit stb. is). Ezek a határarak nem terjednek ki a 60 kilogrammnál kisebb sulyu sertések és általában a tenyészsertések adás-vételére.

4. A 7. §-ban megnevezett hatóságoknak kötelesege hatóságuk területére nézve megállapítani az élő sertésekért olyan esetben követelhető határart, amikor az eladás nem az átvétel helyéről (ab istálló vagy szállás történik) az ármegállapításnál figyelembe kell venni a sertéseknek a szállítás folyamán bekövetkező sulyvesztését és az eladó vagy a viszonteladó felmerülő költségeit, valamint a méltányos kereskedői hasznot.

Ezek a határarak azonban a jelen rendelet 3. §-ában foglalt megkülönböztetés szerint ott megállapított határaráknál 2%-kal magasabbak nem lehetnek.

Az előbbi bekezdés szabálya alól a kereskedelemügyi miniszter a belügyi és a földművelésügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországok tekintetében pedig a bánal egyetértőleg egyes községekre (városokra) nézve kivételeket engedhet.

5. Nyers disznózsír (mindennemű nyers disznózsír és nyers szalonna) és mindennemű friss

sertészsír eladásánál a termelő és a viszonteladó között való forgalomban métermázsánként (100 kg.) tisztasulyért 760 koronánál magasabb árt követelni vagy fizetni tilos.

A 7. §-ban megnevezett hatóságok kötelesek a leölt sertéseknek egészben vagy féldarabokban való adás-vételre nézve a határarakat megállapítani: ezek az árak azonban métermázsánként (100 kg.) tisztasulyra 760 koronát meg nem haladhatnak.

Olvasztott disznózsír eladásánál a termelő és a viszonteladó között való forgalomban métermázsánként (100 kg.) tisztasulyért 852 koronánál magasabb árt követelni vagy fizetni tilos.

Ezek a határarak a termelés helyén, a vasut- vagy hajóállomáson való átadásra értendők, de csomagolás nélkül.

Mindennemű sertéstermék szállításánál a csomagolásért a vételáron felül legfeljebb a vételár 1%-a számítható fel.

6. Az élő és a leölt sertésekért, valamint a disznózsírért, szalonnáért és mindennemű friss sertészsírért megállapított határarak készpénzfizetés esetére és az átvétel helyére vonatkoznak. A vételár hitelezése esetében követelhető kamat kamatlába legfeljebb 2% kal haladhatja meg az Osztrák-Magyar Banknak az ügylet megkötésekor érvényben álló váltólezámitolási kamatlábát.

7. Megyei törvényhatóságokban az alispán, Budapest székesfővárosban, valamint Fiume városában és kerületében a tanács, más városi törvényhatóságokban a polgármester köteles megállapítani az elkészített, sózott, füstölt, paprikás, főzött és egyéb csemege-szalonnaféléknek, valamint az elkészített sertészsírnak és a sertészsírból készült áruknak határaráit a termelő és a viszonteladók között való forgalomban.

Ugyanezek a hatóságok állapítják meg a saját területükön mindennemű disznózsírnak, szalonnának, friss sertészsírnak, elkészített sertészsírnak és sertészsírból készült áruknak a kereskedelmi forgalomban való eladás határaráit, vagyis a közvetlenül a fogyasztó részére való eladási árt, tekintet nélkül arra, hogy az eladás a termelő vagy a viszonteladók útján történik-e.

Ezeknek a hatóságoknak az elsőfoku hatóságokat fel kell hatalmazniok arra, hogy ezek a saját területükön a törvényhatóságokra nézve megszabott határaráknál alacsonyabb árakat állapíthassanak meg.

Az elsőfoku hatóságok azt is megállapíthatják, hogy a közfogyasztás céljára való vágás esetében a sertés vágósulyából a termelő legalább is milyen mennyiséget, illetőleg milyen részeket tartozik nyers állapotban közvetlenül a fogyasztók részére forgalomba hozni.

8. A 7. §-ban fentebb megnevezett hatóságok kötelesek az általuk a 4., az 5. és a 7. § alapján tett rendelkezéseket legkésőbb folyó évi július 15-éig az illető törvényhatóság hivatalos lapjában, valamint az érdekelt községekben és városokban a helyi szokásnak megfelelően közhírré tenni és azokat a belügyminiszterhez, Horvát-Szlavonországokban a bánhoz felterjeszteni.

A helyi határarszabásokat a belügyminiszter, a kereskedelemügyi és a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg, Horvát-Szlavonországokat illetőleg pedig a bán a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg hivatalból is felülvizsgálhatja és a szükséghez képest megváltoztathatja.

9. Az 1. szakaszban foglalt tilalom megszegésére a rendelet 2 hónapig terjedhető elzárást és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetést, a határarszabás túllépésére pedig hat hónapig terjedhető elzárást és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetést állapít meg büntetés gyanánt, amihez még a jogtalan nyereség kétszereséig terjedhető pénzbírság is járulhat. Nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigerte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenté.

10. A jelen rendelet rendelkezései nem vonatkoznak a vámkülföldről behozott élő sertésekre és sertéstermékekre. Ilyen külföldi áruknak iparszerű eladása feltételeit a kereskedelmügyi miniszter szabja meg.

11. Ez a rendelet 1916. évi július 15. napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Ezzel a nappal a m. kir. minisztériumnak 1915. évi november 29. napján 4291. M. E. szám alatt kiadott rendelete a sertéstermékek határárszabásáról hatályát veszti.

A „Köztelek“ tartalomjegyzéke.
Lapunk mai számához mellékeljük a „Köztelek“ lap 1916-iki évfolyamának első felében megjelent közleményekről szóló tartalomjegyzéket.

Halálozások. Lehotai *Cselkó* Istvánné, született sövényházi *Hosszu* Szidónia, *Cselkó* István, ny. gazd. akadémiái tanárnak, lapunk rovatvezetőjének neje, folyó hó 3-án 70 éves korában Magyaróváron meghalt.

*Burchard-Béla*váry Konrád földbirtokos, a főrendiház tagja, a Pesti Hengermalom Részvénytársaság igazgatósági elnöke meghalt Budapesten.

A kárpáti falkák tervezője meghalt. Az ország testén mély sebeket hagyott a nagy világháborúban az oroszok felvidéki pusztítása. Az ellenség kiverése után országos mozgalom indult a feldult otthonok újraépítésére. A kormány az elpusztult kárpáti falkák újraépítési tervezetét *Téglás* Károly dr., földművelésügyi miniszteri tanácsosra bízta, aki nagy készültséggel, sok tudással és lelkesedéssel végezte a szép feladatot. Tervei elkészültek a kárpáti falkák fölépítéséhez. Még beutazta a csapásoktól oly bőven sújtott vidékeket, hogy az alapozásoknál figyelje az építkezés első műveletét, de régi betegsége ágyhoz kötötte, míg most azután leszámolt vele. *Téglás* Károly dr. Háromszék vármegyében született Sepsiszentgyörgyön, 1859. évben. Az erdőmérnöki oklevél megszerzése után, 1885-ben az állam szolgálatába lépett. 1899-ben vezetője a brassói állami erdőhivatalnak, 1885-ben a selmecbányai főiskolán az erdővédelem t. nára, 1907-ben főerdőtanácsos, a földművelésügyi minisztérium erdészeti osztályának vezetője, 1911-ben miniszteri tanácsosi rangban az állami erdők osztályának élére állították. Özvegyén kívül két fia és leánya gyászolják a jeles szakembert. A fölépült kárpáti falkák népe pedig áldva gondol az elpusztított viskók helyére nagy szakértelemmel épített otthon tervének megteremtőjére.

A szövetkezetek és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója. A *Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége* a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójáról szóló pénzügyminiszteri javaslatához kapcsolódó felterjesztésében megállapítja, hogy ez teljesen felforgatja a szövetkezetek szerzett jogait és a törvényhozás által 1908-ban megállapított adózási irányt. Beigazolódik ez az irány azzal, hogy a szövetkezetek a javaslat intézkedései következtében ezentúl egyenlő elbánás alá esnek a nyereségre alakult nagy gyáripari vállalatokkal s az állam épp oly súlyos adóval rója meg a legkisebb falu szegény földművelőinek beszerző szövetkezeteit és a nyeresékre alakult többmillió részvénytársulati alakulást. A javaslat sokkal erősebben emeli az 1909-ik évi törvénycikkkel szemben a szövetkezetek adóját, mint az ipari vállalatokét és a pénzintézetekét. Míg ugyanis az ipari vállalatok adókulcsát 7%-ról 10%-ra, tehát 3%-kal, más vállalatokét pedig 10%-ról 12%-ra, tehát mindössze 2%-kal, addig a szövetkezetek adókulcsát 5%-ról 10%-ra, tehát összesen 5%-kal emelik. Még szembeszökőbb az aránytalanság, ha a javaslat által szándékolt adókulcsemelkedést is tekintetbe vesszük. Eszerint a szövetkezetek adója 18% ra, más vállalatoké pedig 20%-ra emelkedhetik. Míg tehát a kapitalista nagy vállalatok adója a régi 10%-kal

szemben az új javaslat alapján 20%-ra emelkedhetik, tehát a legrosszabb esetben megkétszereződhetik, addig a szövetkezetek adója majdnem megnégyezereződhetik. Annál feltűnőbb ez az intézkedés, mert a német birodalmi gyűlésen még csak ellentmondást sem kelteit a kincstári államtitkárnak az a kijelentése, hogy a szövetkezetek egészen más tekintetek alá esnek a maguk altruista célzatukkal, mint a részvénytársaságok és a többi nyereségre alakult vállalatok. Ennek alapján a birodalmi gyűlésen keresztül is ment az az elv, hogy a hadiadózás alól a szövetkezetek által a tagoknak fizetett vásárlási visszatérítés és termelt áruk ára címén szokásos évvégi utánfizetések mentesek legyenek. Elismeri a felterjesztés, hogy a pénzügyminiszternek a pénzügyi bizottságban tett kijelentéséi sokban javítják a helyzetet, de még mindig fennmarad a szövetkezetek nagyobb sérelme a felémelt adókulccsal szemben. Ennek az orvoslását kéri a Szövetség, melyhez csatlakozott a „Hangya“ is.

A saazi komlóskertek és dülők július elején általán igen elmaradott képet mutatnak. Egész júniusban esős, hideg lévén az időjárás, a vezérhajtások aig birtak felkuszni, a naphiány és hideg éjelek nyomán a loválteti is olyan mértékben elszaporodott, hogy már június végén szinte lemondottak a saazi termelők a termésről. Július elején végre bekövetkeztek a napfényes meleg idők, vigabban kuszott tovább a vezérhajtás, betegségmentes táblákon, mellékágak is fejlődnek, sőt ahol június második felében dohányluggal is permézték, rendes képet mutat egy-egy komlóskert. Általában igen egyenlőtlen fejlődésűek a saazkörnyéki kertek és bármennyire jó időjárású lesz a július, alig remélhetnek kielégítő középtermést. Ma (július 4.) következőként állnak az Eger völgyében a komlóskertek: 10% rendes állású, 40% a rendszeren alul áll, 50% egyenlőtlen, vagy hitvány fejlődésű, már nem fog tetőt érni. Általán 14 nappal elmaradt a fejlődés. Saazi értesülések szerint ilyen a kép a polep-ausai terepen, a morva komlóvidékeken, Felső-Ausztria komlójárásában: míg Stájerben általán jobban áll a komló. A nagy raktárakban itt még sok tavalyi komló áll eladatlan, különösen idegen származású (közte nagy százalékban magyar komló, még 1914-ből is) most egyelőre gyengén alkuszak reá, bár egy szebb erdélyi és egy felső-bácskai mintáért már 150 koronát kínál a komlókereskedő (per 100 kg.). Az itteni körök úgy vélik, ha ismét béke lenne és nyomában divatba jöhetne az áldomásívás, tehát a régi keretben is feléledne a sörgyártás, olyan offenzíva lenne októberben a komlókereskedelem terén, hogy még a kéretlenségében megvörösödött 14-es komló is jó partit csinálna. Cs. L. dr. npík. hdgy. Prága.

Anatolia a világháború után. A m. kir. Kereskedelmi Múzeum már a balkánháború után egész sorozatot tett közzé olyan „gazdasági ismertető“-kből, melyek az 1912—1913-iki események folytán létesült új területi alakulatok közgazdasági és üzleti viszonyait ismertették. Ilyen füzet Anatóliáról is megjelent. Ebben a füzetben a kisázsiai piacokon hosszú évek óta működő múzeumi levelező tüzetesen leírja, hogy a világháború alatt milyeneknek tapasztalta őt a mezőgazdasági viszonyokat. Ismerteti nevezetesen azokat az intézkedéseket, melyek a *többtermelés* jelszava alatt történtek és amelyeknek keretében jelentős szerep jut a *magyar gazdasági tanfűrészeknek*. Szó van természetesen Kisázsia fémhányairól is, melyek ma kétszeres értékkel bírnak ránk nézve. Általán ismerteti azután a füzet az 1915-iki anatóliai üzletmenetet, a mostani közlekedési viszonyokat, a jövőbeni vasúti hálózat gazdasági jelentőségét és a háborús viszonyok által okozott szállítási nehézségeket, Anatólia pénzügyi viszonyait és egyes fontosabb vidékek gazdasági lehetőségeit. A kiválóan *gyakorlati* szempontból megírt füzet értékét emelik a képek, amelyek az adanai világot mai mezőgazdasági állapotának jellegzetes

részleteiről szemléltető képet adnak. A füzetet az érdekeltek a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatóságától díjmentesen kaphatják.

A Magyar állam jelentékenyebb folyóiban észlelt vízállások. „A Duna, Tisza és mellékfolyókban, a Balaton és Fertő tavakban s vidékeiken észlelt vízállások és csapadékok az 1914. évben“ cím alatt összefoglalva adta ki a m. kir. földművelési minisztérium Országos Vízépítési Igazgatóság Vizrajzi Osztálya a következő tartalmú könyvét: Vízjárás és csapadékviszonyok. A vízmedencékre vonatkozó kimutatások. A vízállások följegyzései. Csapadékokra vonatkozó kimutatások. Vízállások és csapadékok grafikonjai.

Aratás a Mezőségen. A Mezőségen június hó 27-én a rozs aratása megkezdődött. A rozs szemre igen szép, ámde azok a kalászok, melyek a fagy idején virágoztak, hiányosak. A búzaterméskilátások elég jók, a helyenkénti jégkároktól eltekintve közepes termés várható. A rossz munkásviszonyokon való segítés végett Torda-aranyos vármegye alispánja a havasi jelleggel bíró járásokból a falusi népet egyrészt aratási szerződésekre kötöztette, másrészt berendelte az aratás idejére a Mezőségre, miért a megye gazdáközöntségének a legnagyobb elismerését érdemli meg. A megyében levő aratógépeket a gazdasági egyesület tartja nyilván, hogy szükség esetén a lehetőség határain belül segítségére legyen a gazdáknak az aratás biztosításánál.

Ösztöndíjak az állatorvosi főiskolán. A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolára a jövő tanévre szeptember hó 1—8-ig lesznek a szabályszerű beiratások; szeptember 9—15-ig a tanártestület, azontul október hó 1-ig a földművelésügyi miniszter adhat engedélyt az utólagos beiratásra. A fővétel-gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján történik. A tanév elején nagyobb számú állami ösztöndíj kerül kiosztásra. Jeles vagy jó gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján beiratkozó hallgatók évi 400—600 K. ösztöndíjban részesülhetnek, mely a tanfolyam közben tanúsított előmenetel esetén évi 800 K.-ra emelkedhetik. Az állami ösztöndíj élvezete nem kötelez utólagos szolgálatra bizonyos hivatalos állásban. Az ösztöndíjat kérő folyamodványokat, melyeket az érettségi bizonyítvány másolatával és szegénységi bizonyítvánnyal kell felszerelni, a f. évi szeptember hó 1—8-ig tartó rendes beiratkozások alkalmával lehet a főiskola rektori hivatalában (Budapest, VII., Rottenbiller-u. 25. sz.) benyújtani. Az ösztöndíjakon kívül a szorgalmas és szegénysorsu hallgatók tandíjelengedésként is részesülnek a négy évig tartó tanfolyam közben, azonkívül a főiskola keretében létesített diákasztal a hallgatók jó és olcsó ételmezéséről gondoskodik.

Loárverés Mezőhegyesen. A mezőhegyesi m. kir. állami ménes állományából kisorolt és számfelveti, különböző koru, tenyésztésre alkalmas 164 drb kanca és pedig 1 drb választott, 26 darab egyéves, 28 drb kétéves, 74 drb hároméves, 6 drb négyéves és 29 drb anyakanca, valamint 14 drb herélt folyó évi július hó 27-én Mezőhegyesen, nyilvános árverés útján eladásra kerül. Az árverésen csakis mezőgazdasággal foglalkozók vehetnek részt, mit a vásároinai szándékozók a lakhelyükre nézve illetékes vármegyei gazdasági egyesület által kiállított igazolvánnyal a helyszínen kötelesek igazolni, annak a községnek vagy pusztának névszerinti mezezésével, ahol lőneveléssel, illetőleg gazdasággal foglalkoznak. Az a vevő, aki a közlő nyilatkozatot tartozik aláírni, köteles magát, hogy a megvett állományt a tulajdonosa használni. A nyilatkozatot megvett kanca 1917. évi január 1-ig megvett állományt használni. A nyilatkozatot megvett kanca 1917. évi január 1-ig megvett állományt használni. A nyilatkozatot megvett kanca 1917. évi január 1-ig megvett állományt használni. A nyilatkozatot megvett kanca 1917. évi január 1-ig megvett állományt használni.

a lakhelyére nézve illetékes menteleparancsnokság ellenőrzését tűrni. A kikiáltási áron alól egy ló sem fog eladatni. A megvett lovak 48 óra alatt okvetlenül elszállítandók, de már a leütés pillanatától minden eshetőség a vevőt terheli. Miután Mezőhegyesen szállás csak igen korlátozott számban kapható, az árverésre jövőeknek — ha csak Mezőhegyesen maguknak szállást jóelőre nem biztosítottak — legcélszerűbb Szegeden, Aradon vagy Makón meghálni s a reggeli vonatokkal Mezőhegyesre jönni. Az árverés reggel 9 órakor kezdődik.

Baromfitenyésztő munkások képzése. A gödöllői m. kir. baromfitenyésztő munkásokat képző iskolában állandóan tartanak baromfitenyésztési tanfolyamokat. A tanfolyam időtartama egy év, célja kizárólag női növendékeknek a baromfitenyésztés minden ágában való képzése. Az iskola a m. kir. földművelésügyi miniszter felügyelete alatt áll. A növendékek a baromfitenyésztési ismereteket főleg gyakorlati úton vannak hivatva elsajátítani, azért kötelesek az iskola telepén a baromfitenyésztéssel kapcsolatosan előforduló munkákat személyesen elvégezni. A felvétel iránt saját kezűleg megírt kérvényt az iskola vezetőségéhez címezve Gödöllőre bármikor el lehet küldeni. A felvétel feltételei: 1. 18 évet betöltött és 50 évet meg nem haladt életkornak igazolása (cselédkönyv), 2. erős, egészséges testalkat igazolása (orvosi bizonyítvány), 3. a magyar nyelv tudása, irni és olvasni tudás (IV. elemi iskolai bizonyítvány). Az iskolánál az oktatás díjmentes, sőt a növendékek teljes ellátásban is részesülnek és a ruházat, valamint egyéb költségek fedezésére havonkénti részükre személyenként 20 korona folyósítatik.

A Magyar Gazdaszövetség munkásközvetítése. A Magyar Gazdaszövetség (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) mint az elmúlt háborús évben is történt, közép- és felsőiskolai tanulók számára *díjtan munkásközvetítőt* rendezett be, amely a földbirtokosoknak szívesen szolgál *felügyelői, ellenőri, sőt gépkészítő munkákra vállalkozó* intelligens munkásokkal. Tekintettel arra, hogy az ifjúság inkább hazafias buzgalomból, mint pénzszerzés céljából vállalkozik mezőgazdasági munkára, ehhez mérten igényei is szerényebbek, viszont azonban munkateljesítménye, mint az elmúlt esztendőben is tapasztalható volt, előreláthatólag kifogástalan lesz.

Az állatorvosok nagyszámu bevonulása következtében az idén rendes tavaszi védőoltások végrehajtása akadályozott. Fell kell azonban a gazdaközönség figyelmét arra a körülményre hívunk, hogy a háborús állapotok az idei nyarat járványtani szempontokból különösen veszedelemessé teszik s így a különböző állati járványokkal szemben az állatállomány megerősítése az idén különös fontossággal bír és minden gazda legvitálisabb érdekeire jelentőségteljes. A járványok leküzdésére szükséges védőoltóanyagok és gyógyítószerek a legrégebbi magyar intézetnél a Laboratórium védőoltóanyagok termelésére részvénytársaságnál (Budapest, IX., Lónyai-ucca 18/b. Sürgőnyeim „Vaccin Budapest”) a legkitünőbb minőségben szerezhetők be. Kívánságra az intézet a bevonult állatorvos helyettesítéséről is gondoskodik.

A hőresögök és ürgék irtása a Ratin-tenyésztéssel. Az egerek, mezei egerek és patkányok irtására már régebben jó sikerrel használják a Ratin. Raebiger dr. újabb megkísérelte hőresög és ürge irtását Ratinnaal, melyre a szász tartomány földjei kedvező alkalmat nyújtottak. Az említett területen már a Ratin kihelyezését követő második napon több mint 100 hullát találtak. 3—4-ik napon újabb hullákat találtak a földeken, míg a vadállomány, vagy más szabadon élő féleség között elhullás nem fordul elő. A Ratin-tenyésztés tehát a hőresögök és ürgék pusztítására is határozottan alkalmas. Bővebb felvilágosítással szolgál a Ratin vezérképviselője Budapest, VII., Rottenbiller-ucca 30.

Csapadékeloszlás és hőmérséklet.

(1916. június hó.)

Vidék	Rendes havi eső mennyisége milliméter	Tényleges eső mennyisége milliméter	Csapadék napok száma	Rendes hőmérséklet C	Tényleges hőmérséklet C	Zivatar	Kód
I. a	73	61	11	19.5	18.2		
b	70	61	10	20.0	18.2		
c	68	64	11	20.0	18.5		
d	84	46	5	20.7	19.5		
II. a	75	98	14	18.9	16.9		
b	90	98	14	19.7	17.3		
c	70	72	11	20.0	18.2		
d	85	84	11	20.2	18.3		
e	90	34	5	20.5	19.0		
III. a	70	75	12	18.4	16.9		
b	95	142	16	15.3	13.5		
c	68	95	14	19.1	16.7		
IV. a	110	85	10	15.2	13.1		
b	100	120	14	15.2	14.0		
c	90	63	7	19.0	18.3		
d	105	78	12	18.0	15.5		
V. a	93	38	10	19.4	18.3		
b	76	64	10	19.4	18.5		
c	92	57	7	19.4	18.3		
d	147	78	10	17.4	16.0		
VI. a	85	43	5	20.9	20.0		
b	100	62	9	20.8	19.8		
c	95	58	11	20.3	20.0		
VII. a	115	64	9	17.0	17.0		
b	115	68	10	16.4	17.0		
c	122	56	9	19.0	18.5		
d	117	52	9	18.8	18.3		
e	120	70	10	18.7	17.0		
f	120	64	9	16.3	17.0		

Zivatar, vihar, jégeső helyenként igen erős volt, gyakorisága azonban általánosságban kisebb a rendesnél.

Kód szinte mindennap volt és főnyire nagy területen.

Időjárás.

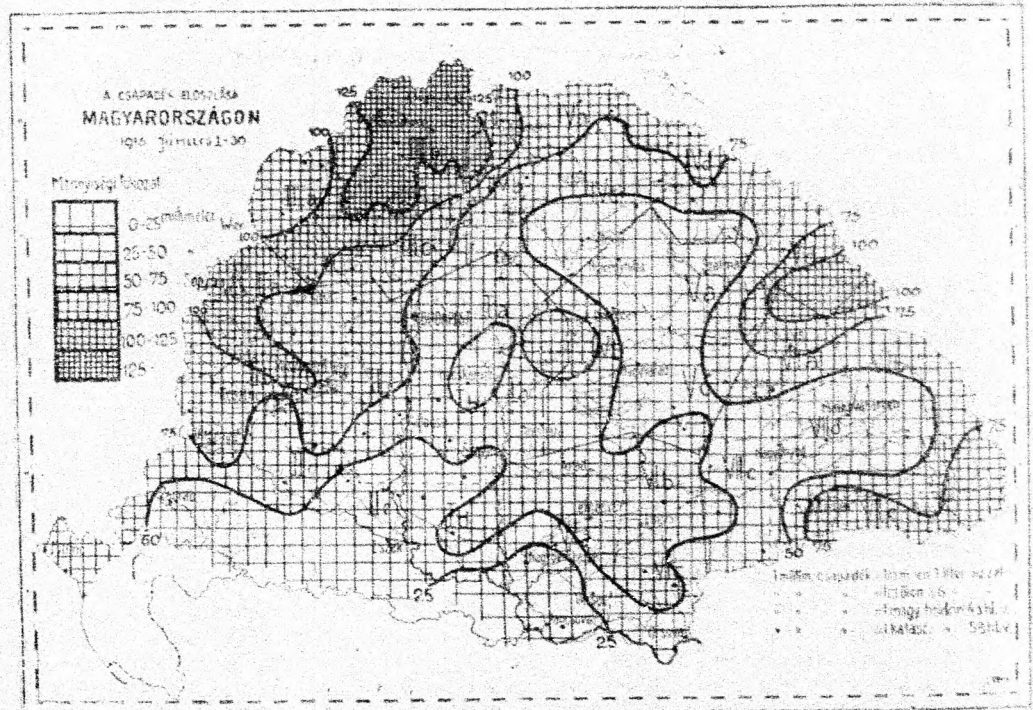
Budapest, július 1.

A most mult június havi időjárás mezőgazdasági értékeléséről nagyon megoszlanak a vélemények. Általánosságban úgy jellemezhető, hogy a rendesnél lényegesen szárazabb, valamivel hűvösebb és zivatarszegény volt. Emellett azonban egyes vidékeken nedves és meleg is volt,

olyan zivatar is pusztított, amelyet még ritkán láttak. Mindamellett az általános országos helyzetet mind a három ponton a „mérsekelt” jelző illeti.

A hónap tulságos meleggel indult, az első harmad vége felé a meleg az egész Alföldön 30°-ra emelkedett, de minél válságosabb lett volna a szemfejlődés végső folyamatai tekintetéből a korai kánikula beállása, a hőmérséklet annál jobban fogyott; alsó határát 17. és 18-án (Dunántul 1—2 nappal korábban) érte el, amidőn a nappali meleg az egész Alföldön csak kivételesen emelkedett 19—20 fokra, az éjszék pedig 5—8 fokra meghűvösödtek. Ezután újra emelkedett a hőmérséklet, de nagyon mérsekelt és ami fő, nem ugrásszerűen, hanem az egész országban *lassan, egyenletesen*, miközben kezdetét vette a rozs aratása; 25-én értük el az Alföld zömén, java rozsaratás közben, az első igazán meleg napot 30°-os nappali hősséggel és meleg éjszakával. De buzáinkra szerencsés, hogy igazi perzselő forróság, akár csak pár napra terjedően is, nem keletkezett sehol az országban, még a Délvidéken sem, amennyiben csupán a legdélibb temesi és torontáli esüsköket érte 33, sőt 35 fokos forróság, mely remélhetően nem ártott az idén korábban érő buzának. Egyébként pedig hazánk egész szemtermelő területére meg lehet állapítani, hogy június legválságosabb hete, az utolsó hét, hőmérséklet tekintetéből szinte eszményien jól telt el, olyan szerencsés napi átlaghőmérséklettel, mely Szeged, Temesvár körül is csak 20—21 fokot, a felsőbb alföldi tájakon és Dunántul pedig még ennél is mérsékeltőbb meleget ért el.

Fokozta a hónapvégi mérsekelt forróság jutekony hatását, hogy egy körülbelül hetes szünet után 25—28-án 3 napos gyengén esős idő állott be (mely azon, sajnos, a szélső nyugaton pusztító felhőszakadással fajult); egyébként előbb sem esett tulsággal és a csapadék havi összege az összes fontos termelő vidékeken lényegesen kevesebb a rendesnél, sőt néhol (délien) kevesebb is. Kód és dus harmat, sajnos, majdnem minden napos volt, ami lényegesen csökkentette a mérsékelt

A térkép felosztása vármegyék szerint:

(k. — kelet, ny. — nyugat, d. — dél, é. — észak.)

- I. Duna-Tisza köze: a) Heves, Szolnok (Tisza jobbpartja). — b) Pest. — c) Szolnok (Tisza balpartja). — d) Bács.
- II. Duna jobbpartja: a) Moson, Sopron, Vas k., Győr, Komárom — b) Vas ny., Zala, Veszprém. — c) Fejér, Tolna, Somogy. é. — d) Somogy d., Baranya ny. — e) Baranya k.
- III. Duna balpartja: a) Pozsony é., Nyitra é. — b) Trencsén, Turóc, Árva, Liptó, Zélyom. — c) Pozsony d., Nyitra d., Bars Hont, Nógrád.
- IV. Tisza jobbpartja: a) Szepes, Sáros. — b) Gömör. — c) Borsod, Abauj, Zemplén d., Ung d., Bereg d. — d) Zemplén é., Ung é., Bereg é.
- V. Tisza balpartja: a) Szabolcs, Szatmár. — b) Hajdu, Békés, Bihar k. — c) Bihar ny., Szilágy k. — d) Maramaros.
- VI. Tisza-Maros szöge: a) Csanád, Arad ny., Torontál, Temes. — b) Arad k., Krassó é. — c) Krassó d.
- VII. Királyhágón túl: a) Szolnokdoboka, Kolozs k. — b) Beszterce-naszód, Mroostorda k., Udvarhely é. — c) Kolozs ny., Torda-aranyos ny., Alsófehér ny., Hunyad. — d) Torda-aranyos k., Marostorda ny., Kisküküllő, Alsófehér k. — e) Szeben, Fogaras, Brassó. — f) Nagyküküllő, Háromszék, Udvarhely d., Csik.

kelten esős időnek fékező hatását a rozsdára. A kór, fájdalom, országos jelenség és éppen nem ragaszkodott egyes vidékekhez; a hónap vége felé azonban mégis valamivel mérséklődött gyakorisága.

A zivatarjárás országos tekintetből feltűnő kegyelmes volt hozzánk, ámbar több mezőgazdaságilag értékes tájon a vihar, jég és zápor nagy pusztítást vitt végbe. Mindemellett a nagy általánosság szempontjából megállapítható, hogy a most mult június hónapban feltűnően kevesebb volt a zivatar, mint rendszeren.

Sávoly Ferenc dr.

NYILTTER.

E rovatban foglalkoztunk nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Körülbelül **200 darab** tenyésztésre alkalmas **hollandi üszőborju**

5-6 hetes korukban való szállításra körülbelül **4-5 hét** = múlva való átadás mellett =

eladó.

Érdeklődők forduljanak

Grünwald Testvérek és Schiffer gazdaságához,

Ercsi, Fejér megye. 6746

Eladó birtok.

Több elsőrendű birtoknak esetleg felszerelés és vetéssel együtt való eladására közvetlen megbízásom van, valamint 4-8% kamatozás alapján

törlesztéses kölcsönnel szolgálhatok.

Schwarz Gusztáv banküzlet
Budapest, V., Gizella-tér 6. 6461

Most jelent meg:

A jövedelemadónak a hadsegélyezés céljaira

való ideiglenes és részleges életbeléptetéséről szóló 1914. évi XLVI. t.-c. végrehajtási utasítása.

Magyarázza:

Ormándy János

Ára 1 kor. 20 fillér, mely összeg előre beküldendő!

Megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

ERDŐBIRTOKOT

5-10 millió értékben

keres vételre megbízásból:

BÁNÓ GYULA, bank és tőzsdebizományos

Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 7.

Ugyanott előnyös nagytételű jelzálogkölcsönök. Birtok teherrendezések. 6756

MANILAFONALAT

aratógéphez, valódi manilát és manilapótlót, továbbá zsákok, ponyvát, gazdasági kötélárut **Salgó és László**

zsák- és ponyvagára, fehérítő, kikészítő és impregnáló gyára, Budapest, V., Nádor-utca 20. Telefon: 160-82. 6721 Sürgőselem: Maxalgó.

Mindennemű

régi bélyeget és borítékot

cserélek vagy készpénzért megveszek.

Cím a kiadóhivatalban, vagy megkereséseket „Sz. I. 6614” jel alatt a kiadóhivatalba kérek. 6614/a

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. július 7.

A betegség neve	Fertőzve volt		Múlteti állapot			
	K.	U.	K.		U.	
			K.	U.	K.	U.
Léptérség	172	196	157	175	161	181
Veszétség	378	389	379	391	353	390
Takonykór	48	57	46	55	42	50
Száj- és körömfájás	582	4720	480	3995	268	7253
Juhhimlő	4	8	4	4	3	5
Ivorsz. hóly. kiütés	21	52	22	55	19	105
Rühkór	875	1890	888	1910	375	758
Sertésorbán	259	889	241	819	81	259
Bivalyvész	6	13	8	11	20	39
Sertésvész	770	3568	698	3144	336	1320

Ausztriában 1916. év június 28-án fertőzve volt: ve azottséggel 15 k. 15 u., takonykórral 14 k. 18 u., ragadós száj- és körömfájással 265 k. 1735 u., sertésvészettel 93 k. 248 u.

Németországban 1916. év jun. 15-én fertőzve volt: takonykórral 42 k. 43 u., rag. száj- és körömfájással 238 k. 550 u., sertésvészettel 610 k. 789 u., rag. tüdőbóval — k. — u.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonatorzsdéről.

1916. július 7.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonatorzstálynak jelentése a „Köztelek” részére.)

Gabonaneműekben fizletkötések nem történtek. Az országos rekvirálások folytán az üzlet teljesen szünetel.

Örlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Az abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kilogrammonként:

Finom korpa	—	Határár 17-50 K.
Goromba korpa	—	
Rozskorpa	—	
Budapesti gyári ropceporácsa	51	52
Lukulus maximált ára 100 kilónként	—	
zsák nélkül helyt gyár vagonoktelekben	—	
vasúthoz	43	—
kicsinyben	44	—

Budapesti takarmányvásár. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Július 7.

Hozatalok és árak.

Szállastakarmányok.	Fölhozatal:	Árak métermértékben: (árak métermértékben:)
Réti széna I. rendű, ó	—	szekér
„ „ II. „ „ ó	—	—
„ „ I. „ „ új (csak június-júliusban)	68	2300-2500
Réti széna II. rendű új (csak június-júliusban)	99	1800-2000
Muharszéna	6	2000
Lucernaszéna	10	2300-2600
Lóhereszéna	1	2200
Zabos-bükkönyszéna	8	2200-2500

Összesen szállastakarmány... 168 szekér.
Átlag 1300 kg. Összes suly 178,400 kilogramm.

Szalma s alomfélék.

A'omszalma	—	21 szekér	1400-1500
Zsuppszalma	—	6	1600
Szalmaszeveska	—	1	—
Rétiszéna III. r. csomagolásra	20	—	1400-1600

Összesen szalmaféle... 48 szekér.
Átlag 1300 kg. Összes suly 61,400 kilogramm.

A vásár irányzata s forgalma: Legtöbb széna érkezett Ócsáról, Lacházáról Alsónémedről és Üllőről. Kétszáz szalma érkezett Lacházáról és Sáríróról.

A kínálat: elegendő volt. A vevők száma: rendszeres. A kereslet: élénk. Az árak a vásár folyamán: nem változtak.

A budapesti tojástőzsde árjegyzősei.

1916. július 6.

Tiszavidéki eredeti	—	314	—	316	—	K.
Kosárárn (3/4 darab 1 korona) átszámítva	—	—	—	—	—	K.
Irányzat: élénk	—	—	—	—	—	—
Időjárás: esős, borús.	—	—	—	—	—	—

Budapesti lóvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. július 6

Fölhajtott:

	Árak	(árk. ként kor.)
Jobb minőségű hátsó és csikó	27	1000-2000
Könnyű kocsi (júker)	34	1600-3000
Nehéz kocsi (hintó)	63	1260-3500
Igás kocsi (nyugati vér)	72	1500-4000
Igás kocsi könnyű	207	670-1100
Fuvaroslovak	56	500-700
Paraszlovak	74	320-580
Átlendelt minőség és vágó	269	100-531
Összesen	862	drb

Kiadatlan maradt... 564 drb

Irányzat: gyenge. Székesfővárosi lóvásárra vásárolt 88 darabot 231-531 K.-ig.

Budapesti juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. július 3.

Fölhajtott:

Magyarországból	2119	drb juh	21	drb kecske
Szerbiából	—	—	—	—
Összesen	2119	drb juh	21	drb kecske
Kiadatlan maradt	—	—	—	—

Á r a k

(kilogrammonként élőszuliban, korona értékben).

	kg.	páronként
Hízott árú	360-380	fil. kor.
Feljavított juhok	320-350	—
Kiverő juhok (anya)	300-350	—
Kisváltó kosok	310-330	—
Durvaszörű	—	—
Kecskék	290	—
Báránok	—	—

Irányzat és árak változatlannak.

Budapesti szurómahavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. július 4.

Á r a k:

Fölhozott:	(kilogrammonként élőszuliban fillérekben)
Magyarországból élő borjú	477 drb 433-480 400-430
„ rugott	9 „ 230-240
Ausztriából élő	— „ —
„ leszurt	— „ —
„ éves növendék	— „ —

Á r a k:

Magyarországból élő bárán 206 drb 140
Ausztriából élő bárán — „ —
Összesen 436 drb

Kiadatlan maradt — darab élő borjú, — darab rugott borjú, — darab élő bárán, — darab leszurt bárán.

Irányzat: lanyha volt, az árak 10-12 fillérral csökkentek kilogrammonként.

A cséplési idényre való tekintettel ajánljuk a

Cséplési mázsakönyv, Cséplési értesítő és egyéb gazdasági nyomtatványok

beszerzését, melyeket az alanti terjedelemben, illetve árak mellett, **bármilyen mennyiségben azonnal szállít** vállalatunk **nyomtatványkezelői osztálya.**

56. sz. **Cséplési mázsakönyv**, 200 lapos terjedelemben, kiszakítható lapokkal, barna papirkötésben, indigóval való használatra, darabja ... **2 K 70 fill.**

63. sz. **Cséplési mázsakönyv**, 100 lapos terjedelemben, középen perforálva, kemény, barna papirkötésben, darabja ... **2 K 20 fill.**

55. sz. **Cséplési értesítő**, 100 lapos terjedelemben, puha fedéllel, darabja ... **1 K 40 fill.**

Megrendelések a **"Pátria" r.-t. nyomtatványkezelői osztályához, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám** intéződékh, hol az **összes gazdasági nyomtatványok is beszerezhetők.**

Ajánlunk **azonnali szállításra:**
erdélyi vagy tarka
járomosökröket

növendékmarhákat

fejősteheneket

Mezőgazdasági Kereskedelmi
Részvénytársaság

Teljesen befizetett alaptőke
1,000.000 korona.

Központi iroda:

IV., Szervita-tér 5.

Telefon: 120—28. Sürgőnycim: Mezőkereskedelmi Budapest.

6587

EREDETI

MOTOREKE

HAZÁNKBAN TÖKÉLETESEN BEVÁLT
SZÁMOS UTÁNRENDELÉS

Állandó nagy raktár Budapesten
alkatrészekből és saját javítóműhely.

Ekevezető tanfolyamok.
Szakmérnökök és gyakorlott szerelők.

VEZÉRKÉPVISELET:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKL. GEPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA

BUDAPEST, VI., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 45., I. EM.

Telefon interurban 76-94.

Sürgőnycim: DIPLINGS.

Cséplőgéptulajdonosok figyelmébe!

Ajánlunk fenntartással azonnali utánvételes szállításra vagy a pénz előzetes beküldése ellenében:

Cséplőgépolaj	100 kg-ként K 135.—
elsőrendű minőségben	
Cséplőgép-hengerolaj	265.—
1a minőségben	
Merev gépszir	230.—
sárga színben	
Kocsikenőcs	68.—
fekete uszó minőségben	
Gépszijak	kg-ként 45.—
elsőrendű ökörbőből készítve	
Varró- és kötőszij,	34.—
sárga	
Varró- és kötőszij,	36.—
chromacél	

Összes áraink nettó, minden engedély nélkül, belyi, Budapest raktárunk értendők; gépolaj-, hengerolaj- és gépszir eredeti, ingyenes hordóban lesz szállítva, mely körülbelül 200 kg.-ot tartalmaz. A kocsikenőcs ára göngysúly-nettó súlynak számítva értődik.

Nagy készletet tartunk továbbá: szijösszekötőkben, hevederekben, kenőszelencék- és olajozókban, valamint az összes cséplőgépfelszerelési cikkekben
6714. Árjainkkal szívesen szolgálunk!

Schottola Ernő.

Gyár és központi irodák:
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 53. sz. (Saját ház.)

2 darab Johnston-rendszerű

Kévekötő-aratógép

eladó. A gépek Kaposváron megtekintethetők. Azonnali felvilágosítást ad: Erdős Vilmos gépészmérnök, Budapest, II., Lövőház-utca 26. sz. 2390

Megjelent az új könyvkatalógus!

Ingyen küldi a "Patria" r.-t. Könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eredeti magyar tehének.

A kisujszállási Közbirtokosság kecskési magyar törzsgulyájából, mely tenyészet az országos törzskönyvbe régóta be van vezetve, 13 db számfeletti

tehenet eladóvá tesz.

A tehének 5-14 évesek, borjasak, s még továbbtenyésztésre alkalmasak. A borjuk 3-4 hónaposak. Az eladás borju nélkül, v. esetleg borjuval is történhetik.

➔ Venni szándékozók forduljanak ➔

Mészáros Jenő közbirtokossági elnökhöz, Kisujszállás.

Fontos tudnivalók a háborus törvényekről és rendeletekről.

Az új termés értékesítése.

A 2072/1915. M. E. sz. kormányrendelet magyarázata.

Ára 20 fillér.

A REKVIRÁLÁSOKRÓL.

Utmutató kézikönyv a hadiszolgálatok igénybevétele és kifizetéséről. Irta: Dr. KOVÁCS BÉLA honvédelmi miniszteri fogalmazó.
Az élelmiszer-rekvirálási, beszállásos, kártérítési ügyekben, továbbá vállalatok hadiszolgálatára történő igénybevételei, ingatlanok katonai használatánál, illetékek megállapításánál nélkülözhetetlen felvilágosítást nyújt. Fontos elbírálások a hadiszolgálatok kifizetéséről.
Ára 4 korona 20 fillér.

A 43-50 éves népfőkelők utmutatója.

A vonatkozó rendeletek alapján összeállította és magyarázattal ellátta: Dr. Tolcsvai Nagy Barna.

Ára 1 korona 60 fillér.

1912 : LXIII. t.-c.

A háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről.

1915 : XVIII. t.-c.

A hazaárulók vagyoni felelősségéről.

1915 : XIX. t.-c.

A hadviselés érdekei ellen elkövetett bűncselekmények, különösen a hadi szállítások körül elkövetett visszaélések megtorlásáról.

A gyorsított bünvádi eljárás szabályai.

A négy törvény ára egybekötve 2 korona 60 fillér.

A bérbeadók és bérlők jogai

a moratórium alatt. Irta: Dr. TELCS BÉLA ügyvéd.

Ára 60 fillér.

A katonai segélyekről.

Utmutató a katonák és családjaik igényeiről. Kimerítően megmagyarázza az állami segélyezés összes szabályait. Felhívja a figyelmet, milyen járandóságra tartoznak igényt a hozzátartozók. A nélkülözhetetlen tanácsadót tartják, állítanak és a közlegények igényei szerint a törvények és rendeletek alapján Dr. Pongrácz Jenő.
népszerűen és világosan írta:
Ára 1 korona 10 fillér.

Ára 1 korona 10 fillér.

Kinek jár hadisegély.

Bevonultak és hozzátartozóik igényei.

Ára 25 fillér.

A moratóriumfeloldó és a vonatkozó eljárási rendelet.

Ára 1 korona 70 fillér.

Megrendelhető az összeg előzetes beküldése mellett, portómentes szállítással, a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésben, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25.

A magyaróvári magyar királyi növénynemesítő intézet

utmutatásai alapján 9 év óta tenyésztett és legutóbbi hivatalos vizsgálatokor is nagy táblákon **eredeti, tisztafajúnak talált, pedigré-nemesítés-sel** létesített:

száraz vidékre való, különösen koránérő, acélos

T₂₃ eredeti, nemesített TELEKI BUZA

és a **nagykalászu, erős szalmájú, bőtermő, erős nitrogéntartalmu földön is megdülésnek ellenálló**

D₁ eredeti, nemesített drassói elite buza

gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában, u. p.: **Konca.**

További vetőmagvaink:

Tavaszbuza, erdélyi zab, székely-, putyi-, preri-, Funk-tengeri, szójabab, fehér babfajok, őszi borsó, óvári, substantia-, oberndorfi répamag, vöröslóhere, baltacim, fűmagvak. Murok-, pasztinák-, hagymamag.

Faárugyarunk

készletről szállit régóta száraz, gőzölt: egy darab bükkből **hajlitott keréktalpakat, küllőket, agyakat**; jövő ősztéli szállításra előjegyzést fogad el mindennemű szekeralkatrészekre: bükk-, tölgy-, nyír-, kőris-, ákácfaól.

BAKANCS

tehénbőrbeli, erős bőrtalppal, borsarokkal, hadifoglyoknak, munkásoknak. **Fatalpu munkás- és flubakancsok, nyári bakancsok** tehénbőrfejjel, szegelt és erős varrott talppal. Kapható:

SCHÖNFELD, Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 43.

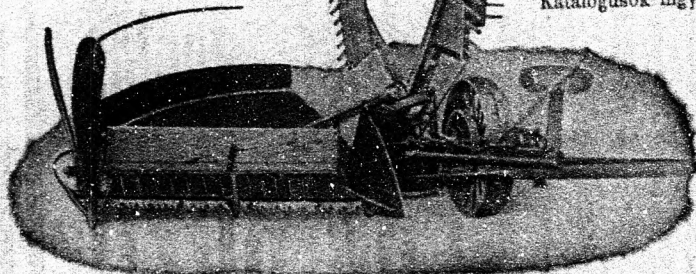
Még nem felelőt megtekintés után bérmentve visszaveszek. **Szétküldés utánvétellel.**

6105

HERKULES

eredeti svéd aratógép.

Könnyű vontathatóság és jószág tekintetében utólrheletlen. ::
Ökörfogathoz is nagyon alkalmas.

Kéveketők, gabonakaszálók, fűkaszalók lerakókészülékekkel vagy anélkül, szénagerelyék, szénaforgatók. Készülékek szülékek. Kéveketők szalmakötél pótlására.

Katalógusok ingyen.

Vezérképviselő: **RUDOLF JUNG** gépgyára

Freiwaldau, Ost. Schlos.

6413

Wien, IX/1. Elisabethprom. 39.

Uradalnak, gazdaságok, kenyérgyárak, sütődék, szövetkezetek, községek stb. **Hasznos** szükségletük előállítására ajánljuk legjobban bevált, szabadalmazott

R. modell Irus-malmainkat.

Malmainkkal tészta-, liszt- és kenyérliszt minden finomságban állítható elő, kiőrlés búzánál 84%, rozsnál 80%. Takarmánymagvak, szeszakázott szalma, here, luczerna, tengeriszár, csutka stb. szintén lisztfinomságig őrlhetők.

Ezen speciális gép gazdaságokban ma már nélkülözhetlen.

Bárhol felállítható, kevés helyet igényel és minden előzetes műszaki képzettség nélkül bárki által kezelhető. Minden hajtóerőre alkalmas. Bővebb felvilágosítással és ábrák árappal készséggel szolgál.

Irus-Művek Magy. Közp. Iroda

Budapest, VI., Teréz-körül 39. sz. :: Telefon: 182-75

6152

Zsák- és ponyvaköleszítés.

zsák, ponyva,

kéveketél, kenderfonál

Schillinger Miksa

Rudapest, V., Rudolf-rakpart 7.

Alapított 1878.

6054

Távirat Schillinger 4526.

Bérbeadó birtok.

Záhonyban, Szabolcs megye határán egy 2500 holdas birtok dohányengedéllyel és szőlővel igen előnyös feltételek mellett bérbeadó, értekezhetni lehet

6734

Weinberger Arthur, nyiregyházi lakossal.

Eladó fiz vagon prima széna.

Érdeklődők forduljanak **Laendler Antal** bérlőhöz, posta: **Szepetnek**, Nagykanizsa mellett.

6723

Gazdatiszti, könyvelői, pénztárnoki vagy titkári

állást vállalna 45 éves, nő, családos, róm. kath. uradalmi számtartó. A kettős könyvvitel mellett a gazdaság minden ágában jártas, a gazdasági számtartás mellett kereskedelmi és levelezői rutinja van. Németül is tud. Jó megjelenésű, praktikus, agilis. Föltétlen hadmentes. Cim: **Számtartó, Tótvázcsony, Veszprém m.**

6728

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása

Budapest, IX., Öllői-ut 25. szám.

Talaj, trágya, abrak, viz, szén, répa, valamint minden egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**

■ Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben OMGE. tagoknak az állami díjazásból 10% engedmény. ■

Hadifoglyok, munkások részére

BAKANCS

barna, erős tehénbőrbeli bőrtalppal, borsarokkal, továbbá nyári bakancs tehénbőrfejjel, varrott és szegelt talppal, **flubakancsok** jutányos árral azonnal szállíthatók. Mintaküldemény utánvétellel.

■ Még nem felelőt bérmentve visszaveszem. ■

Altmann Ignác, Törökszentmiklós, cipőüzlet.

40 év óta fennálló cég.

6334

Eladó 24 darab fejőstehén

korcs, tarka és eredeti hollandi, ugyanannyi rugott borjuval.

Nyiregyházától motorvonaton 45 percnnyire.

Zoltán József, Kótaj, Szabolcs megye.

Eladó szarvasmarha

haszonbérlet lejártja miatt 100 darab vöröstarka üsző és tinó félévestől háromévesig.

6722

Érdeklődők forduljanak

LAENDLER ANTAL bérlőhöz
posta **SZEPETNEK**, Nagykanizsa mellett.

HASZONBÉRLET.

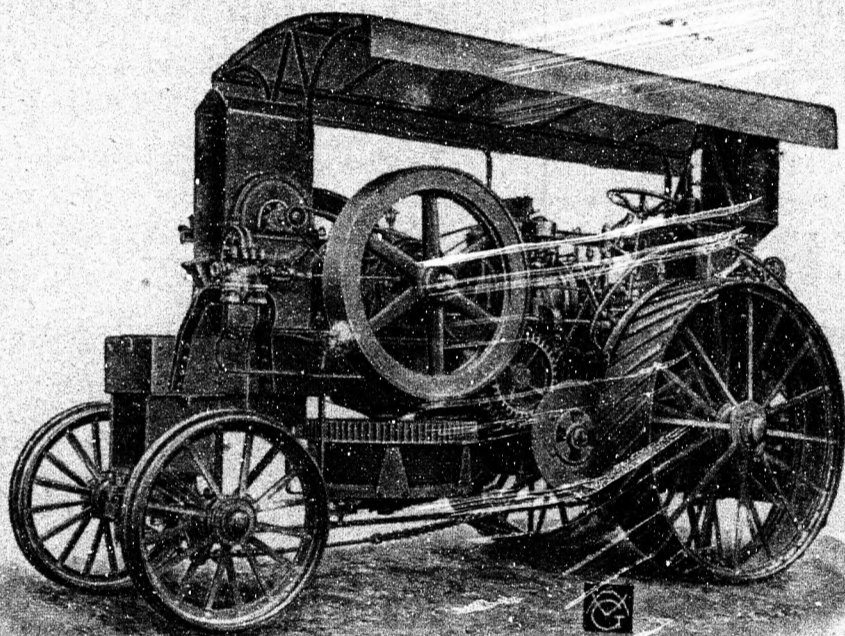
Békés vármegyében 2000 holdas (a 1200 négyzetöl) birtok, 600 hold szántóföld, a többi legelő, juh-tenyésztésre alkalmas, 1916. évi október hó 1-től haszonbérbe vehető. Közeli felvilágosítást ad

dr. Pap József ügyvéd irodája, Budapest, IV. ker., Kossuth-Lajos-utca 13. szám. (Ügynökök kizárva.)

6693

Kétgéprendszerű „ASTRA“ GÁZERÉK

A létező
legolcsóbb
szántási
üzem-
költségek!

Nagy
teljesítő-
képesség!
Biztos
üzem!

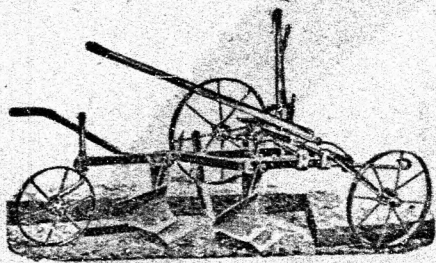
Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként 450 gramm.
Vízfogyasztás óránként és lóerőnként 1.5 liter.

Felvilágosítással szívesen szolgál!

**A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának
Vezérügynöksége**

Budapest, Vilmos-császár-ut 32.

DEERING-féle tárcsásboronákat, gyűjtőgépeket,

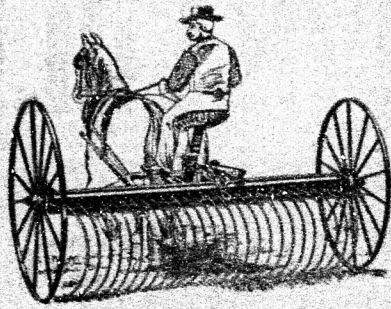

az amerikai Planet
kapálóeszközöket
helyettesítő és ezeket min-
den tekintetben felülmuló
Sack-féle HH2-jegyű
kapáló és töltő-
getőeszközöket,
ugy különféle valódi

Sack-féle egyes és többvasu ekéket, boronákat és
sorbavetőgépeket, ^{vala-} ^{mint} motor után akasztható kitünő
négyvasu Sack-ekéket,

legjobbakká elismert mindenféle

**rétmivelő-
eszközöket
és szecska-
vágógépeket**

a mai viszonyokhoz képest mérsékelt árakon ajánl

PROPPER SAMU

BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 52. szám.

MUNKÁSOK ÉS FOGLYOK részére

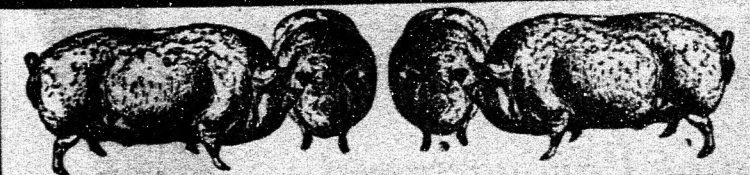
takarót

Jutányos áron szállít

SCHILLINGER MIKSA

szák- és ponyvakereskedő cég

Budapest, V. kerület, Rudolf-rakpart 7. sz.

BUDAPEST
Népszínház-u. 22.

Rövidített sürgőycím: **Sertbizmány**
BUDAPEST

TELEFON:
József 22-41.

Sertésenyésztők és sertéshizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják forduljanak bizalommal

URL REZSÓ sertésbizományi céghez.

Vevők állandóan előjegyzve!

Szolinszky Jenő és Tsa

bérszántók magyarországi irodái

Budapest

Mehred-szultán-ut (Múzeum-körut) 31.

Telefon: József 51-52.

Fiókák: Lublin, Belgrad

EXCELSIOR gépszijviaszk rudakban.

Egy rud 7 kor.
kb. 1 kilo

Állandó ruganyosságban tartja a szíjat, meg-
akadályozza a tárcsán való csuszást, emeli az
erőátvitelt, meghosszabbítja a szíj tartósságát.

Egy rud 7 kor.
kb. 1 kilo

Schvarcz József és Társa

Távíratcím: gép- és szerszámtelep,
USZU BUDAPEST. műszaki iroda, gépszíjgyár

Budapest, Vilmos-császár-ut 53.
Saját ház. Alapítva 1884.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE ALAPÍTÁTOTT 1900-EAN.

Igazgatóság: Budapesten, IX., Kálvin-tér 10., saját székházában.

Biztosítást elfogad tűz, jég, balaszt, szarvasosság és betérőes-lopás ellen, ugyancsak az ember
délére a legkülönbözőbb módosítások szerint, előnyös feltételek mellett.
Az illetékesekben a biztosított tagok díjanyagban részesülnek.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatóságban, vagy az ország minden egyes
helyén találkozó képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban
készszággal szolgál az igazgatóság.

A szövetséget biztosítékul 1915. december 31-én:

Alapítványi tőkeösszesen	K	3,550,540 --
Díjartalékok és díjfelvitel (bevonva a viszontbiztosítást illető részt)	"	4,184,583 51
Kárartalékok (bevonva a viszontbiztosítást illető részt)	"	738,000 51
Külön- és egyéb tartalékok	"	838,132 62
A szövetséget kötelezettségének fedezetére mindenekelőtt az évi díjbevétel és kamatjövetelem szolgál az kitűlt 1915-ben	"	7,304,786 53
	K	14,144,022 57

Biztosított tagjainak fenntartása óta kifizelt tüzkárokból	K	15,021,000 --
Biztosított tagjainak fenntartása óta kifizelt jégkárokból	"	7,532,000 --
Biztosított évek tükében 1915. évben	"	1,000,000,000 --
Biztosított évek tükében 1915. évben	"	82,450,000 --
Előleget állománya	"	19,300,506 --

A „Gazdák Biztosító Szövetsége” alapítása és fiókintézménye A „GONDVISELÉS”

Országos Központi Segélyező-Társulat, Budapest, IX., Kálvin-tér 10. szám,
mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő tennivaló segélybiztosítást nyújt, négy-
biztosítást osztályba sorolva pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat kifizeti
minden orvosi vizsgálat nélkül.

Szőlőkötözési célra elsőranguan alkalmas prima Majunga-Raffia

575 korona az raktár Budapest. Másodrendű márka 525 kor.
Az áru az elszállítástól számított 30 napon belül fizetendő.
REITER LAJOS, Budapest, Dorottya-u. 3. Telefon: 70-44.

Uj amerikai kévekötő és marokkrakó

„Champion” vagy „Planó” márkájú
aratógépeket ajánlunk a leg-
olcsóbb árban, teljesen felszerelve. 6646
SCHUMACHER RUDOLF FIAI, ÓBECSE.

Nem törik! Nem szakad! Nem reped!

a lószerszám, hanem tartós lesz, ha
BELKA-SZERSZÁMKENŐCSÖT
használtat.

Számos elismert levél a gazdák és uradalmak részéről.
1 doboz ára 5 kor. portómentes küldéssel.
Gyógyszerészeti ipar és mezőgazdasági
vegyitermékek laboratóriuma, Rum, Vas m.

GOZEKEGARNITURÁK 16 HP, 20 HP, 24 HP Kemna, Fowler, Heucke, Teschen-Ustroni, Daehne gyártmányuak, kétgéprendszerűek, kevés ideig használatban; teljes modern felszereléssel sekély- és mélyszántó ekékkel, valamenynyi kitűnő üzemképes karban, azonnali és későbbi szállításra, a viszonyokhoz előnyárakban, üzemben megtekintve, általam kaphatók.

Szántógépek: 60 HP Hart Parr benzíntraktor, 8-as Deere-ekével, 60 HP Hart Parr benzín V traktor, 8-as Deere-ekével, 3 dupla tárcsásboronával és 6 altalajturóval, 60 HP Kőszegi-féle motoros talajművelő, 60 HP MacLaren magánjáró gőzszántógép 2 db 4-es és egy 6-os ekével, 100 HP MacLaren magánjáró gőzszántógép 14 ekével, fogasokkal, altalajturóval, lajtával és bódéval, 18 HP International Harvester Co. traktor, 25 HP ugyanilyen gyártmányu traktor. Valamennyi szántógép alig használva, kitűnő üzemképes karban üzemben megtekintve látható, előnyárban eladó.

JAULUSZ J. JÁNOS KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI BIZOMÁNYI IRODA **BUDAPEST, II.,** MARGIT-KÖRUT 31-33. Interurbán Telefon: 20-06. Országos Szántógép és Gözeke Nyilvántartási Adás-vételi Központi Iroda.

Gőzekeberszántás

sík területen, 1000-1500 holdig, mélyszántás, a munka azonnal megkezdhető. **Veszék** használt, de jó karban levő, erős teherautót 2 darabot, mellékkocsikkal. Stock motortekét vagy hasonló rangu benzínmotort, ekékkel együtt. Magánjáró 20-24 HP benzínmotort, 4 darab hozzávaló szállítókoscsival, 60-80 m. horoképességgel, 4 kilométer transportabilis mezei vasutat, vagonokkal együtt. 10 db igáslókoscsit, jó karban levőt és 10 pár használt, de jó karban levő igáslószereszetet. **Cim a kiadóban.** 6725

Megvételre kerestetik

használt, de teljesen jó állapotban levő körülbelül 5 éves **kétrendszerű**

kisebb gőzeke.

Ajánlatok részletes leírással ár s annak megjelölésével, hogy a gép mikor s hol tekinthető meg munkában s mikor szállítható, **Kornis Ferenc** Búdszentmihály címre kérérik. 6764

Legelsőrangú motorgyártól származó négyhengeres magas feszültségű gyújtással bíró

60 HP

benzínmotorokat

ajánl azonnali szállításra

A. V. T. Várbozsáni Gazdasági Gépgyár

Vezérképviselete

Budapest, IV., Egyetem-u. 1. 6758

100 db egyéves vöröstarka bikaborju,
30 db egy- és kétéves vöröstarka üsző
eladó. 6765

Bővebbet Hódmezővásárhely, Kölcsey-u. 5. sz. alatt.

Gépszirt

25 kg.-os ládákban legolcsóbb napi áron szállít

Barta Bertalan ezelőtt **Szabó és Barta cég**
Budapest, V. ker., Visegrádi-utca 8. sz.

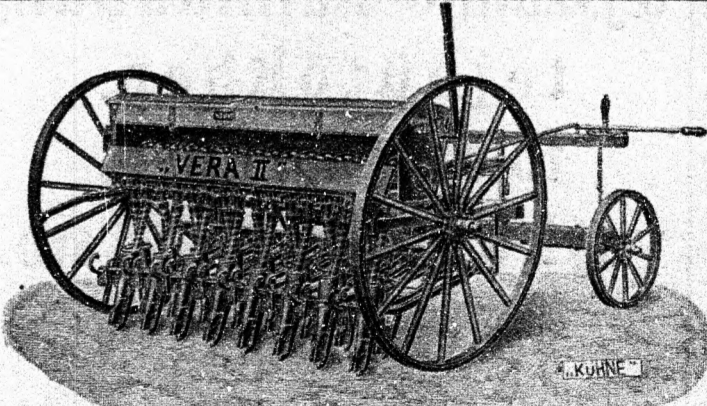
Telefonszám: 64-16.

Ugyanott mindennemű **gép- és motorkenőolajok**
50 kg.-os hordókban is kaphatók. 6761

VENNÉK

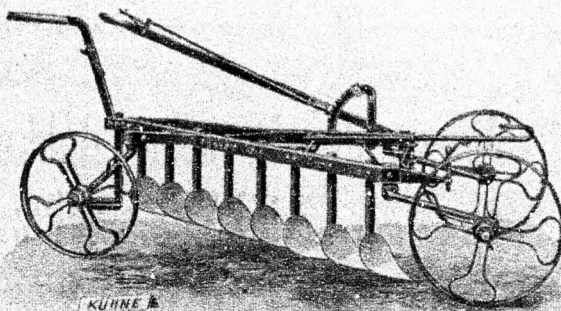
kétrendszerű gőzekéhez
tárcsásboronát.

Ajánlatok gyártmány és ár megnevezésével **Aranyági gazdaság** címre, **Temes-Aranyág** kéretnek. 6748

TARLÓHÁNTASRA:

négyvasu ekéket, hat- és nyolcvasú kultivátorokat, amerikai tárcsásboronákat, továbbá elsőrendű egy- és többvasú ekéket, különféle boronákat, hírneves „Mosoni Drill” és „Vera II” sorvetőgépeket, sorbátrágyázó „Royal Drill” kombinált vetőgépeket, láncos műtrágyaszórókat, rostákat, szűrőeszközöket stb. szállít:

„KÜHNE” Mezőgazdasági Gépgyár R.-T. Mosonban. Főraktár: Budapest, VI. ker., Vilmos-császár-ut 59. szám. Fiókraktárak: Debrecen, Temesvár, Kaposvár, Szabadka.

Megrendelések legelőnyösebben a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete útján adhatók fel.

!! MOST JELENT MEG !!

A KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA
VI. ÉVF. II-12. A-C FUZETE:

A HÁBORUS GAZDÁLKODÁS

IRTA: MATLASZKOVSKY TADÉ
ÉS MUTSCHENBACHER EMIL DR.

ÁRA 2.50 KORONA

KAPHATÓ A "PÁTRIA" R.-T. KÖNYVKERES-
KEDÉSÉBEN, BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25.

HADIFOGLYOK RÉSZÉRE

a legolcsóbb reggelit és
vacsorát szolgáltatja a

„Szövetség-kávé cukorral“

◆ különként 3.50 kor. ◆

FELLNER GYULA, Budapest, V., Lipót-körut 9. sz. 6463

Kitűnő kőszenek

célra, nevezetesen gőzekékhez, cséplőgépekhez, továbbá összes ipari üzemekhez és pedig: gőzmalmok, téglagyárak, sörgyárak, villamosművek stb. részére, továbbá szobafűtéshez és takaréktűzhelyek részére a következő osztályozásban: darabosszén, kockaszén, díszszen, durvadara és finomdara kimondott elsőrendű minőségekben, magas hőfejlesztő erővel, szállítandólag azonnal és az őszi, valamint téli hónapokra is, esakis egész vagonrakományok hozatalánál: legjutányosabb ajánlatokkal helyt bányáállomások, készséggel szolgálnak: Weiss Testvérek, Nagykanizsa, a Ladanjedolnjei Barnaszénbányák és a Krapinai Fényszénbányák vezérképviseletétől. Érdeklődések kizárólag Weiss Testvérek nagykanizsai céghez intézendők, amennyiben közvetlenül a bányákhoz intézett levelezések nem véletlenek figyelembe. Szükséglet mielőbbi fedezése sürgősen ajánlatos, mert rövidesen a betakarítandó termés részére óriási mennyiségű vasúti kocsi igényeltetnek, később pedig hazai tüzeléi célokra óriási szénmennyiségek lesznek szállítandók. 6482

Nedves gabonát is csakis szabadalmazott dobkosárbetét-
léceim alkalmazásánál tehet tökéletesen kicsépelni.

Cim: **KEMÉNY MANÓ** műszaki üzlet,
Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. sz. 6546

Tiszta vízfehér kétszer rektifikált

BENZOL

bármely rendszerű motorhajtáshoz szavatosság mellett jól megfelel, automobillhoz is. A most forgalomban levő nehéz benzineket messze felülmúlja, könnyen gyújt, olcsóbb a benzinnél és nem áll penzgyöri ellenőrzés alatt. A benzol jelenleg igen olcsó, azért ajánlatos a cséplési szükségletet már most beszerezni. Benzol ára pr. 100 kg. **K 65**—fabordó 100—170 kg. tartalommal hozzá darabonként **K 14**— helyt raktáramon. A hordót darabonként **K 30**— árban visszafogadom.

FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő,
BUDAPEST, V., CSÁKY-UTCA 43. 6139 TELEFON INTERURBAN 121-64.

MOHAR MAG

elsőrendű, valamint 2 drb

széna-, szalmaprés kapható

az Alföldi Gazdák Terményértékesítő Szövetkezeténél,
Kecskeméten. (Kecskeméti gazdasági egyesület palotájában.) 6263

Zsák- és ponyvakölcsönzés

Zsák- és ponyvakereskedő

vétel és eladás. 6088

PATAK HUGÓ Iroda: BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 19.
TELEFON 166—76. Fióktelep: FIUME, BAROSS-KIKÖTŐ.

Felhívás a gazdaközönséghez!

A nyersanyaghiány mind nehezebbé teszi a gyártást, ezért ajánljuk, fedezze mindenki előrelátható szükségletét

tejszállító kannákban,
tejhűtőkben,
főlözőgépekben,
vajköpülőkbén, stb.

száját érdekében már most.

ALFA-SEPARATOR R.-T.,

Budapest, VI., Lomb-utca 11. 6171

MASCHINENFABRIK IMPERIAL, MEISSEN
(SACHSEN)

MINDENTSZÁRÍTÓ (Allestrocker)

automatikus gépein aratás után azonnal szárítható:
kukorica, mindennemű gabona, magvak,
burgonya, répalevél, répaszelet,
kukoricacsutka, stb.

Kukoricagóré fölsleges.

**Az IMPERIAL-szárítók STABIL-
és TENGELENJÁRÓ-rendszerűek.**

A tengelyenjáró szárítógép

VÁNDORSZÁRÍTÓ-nak

alkalmazható.

Teljes berendezések erőtakarmány, konzerv, pót-
kávé, hús- és vérítztyárak részére. Tejjgazdasági
berendezések. Zsirextrelálók.

HÜTŐ- ÉS JÉGGÉPEK

Prospektust és árajánlatot díjmentesen
küld a magyarországi vezérképviselő:

Dr. KOPPER A. mérnöki iroda,
Budapest, VII., Dohány-utca 68. sz.

TELEFON: József 30-62.

6180

Szántásra, fuvarozásra és gépek hajtására is alkalmas

SZÁNTÓGÉPEK

15—18 HP „MAF” motoreke

augusztusi szállításra és
65 HP, valamint 100 HP

MOTOREKE

szeptember—októberi
szállításra beszerezhető

Magyar Földbérők Szövetkezeténél,
Budapest, VII., Erzsébet-körut 24.

Telefon: 152-66. és 70-38. Sürgőnycim: Földbérők 15266 Budapest.

6718

Az Eszéki Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság, Osijek

épít „OLT“-féle szabadalmazott

tengeri- és gabonaszárítókészülékeket,

tengeri és egyéb gabonaneműek, burgonya, répa, főzelék, gyümölcs, stb. stb. szárítására.

Rendkívüli fontossággal bír

mezőgazdasági üzemek, közraktárak, malmok és gabonakereskedők részére.

Gabonaromlás már nem létezik; a gabona **azonnal** tárolható, örölhető.

Építünk:

I. teljesen önműködő készülékeket tengeri és egyéb gabonaneműek szárítására (teljesítőképesség
1—6 vagon 24 óra alatt).

II. készülékeket bilentő cellákkal tengeri és egyéb gabonaneműek, csövestengeri és mindennemű
mezőgazdasági termékek, u. m. burgonya, répa, főzelék, gyümölcs stb. stb. szárítására.

Az 1915-ik évben a következő készülékeket szállítottuk, ahol egyben referenciák is beszerezhetők:

Nagykanizsai Tárházak Részvénytársaság, Nagykanizsa
„Unio” Gőzmalom Részvénytársaság, Osijek

Barcsi Hengermalom, Barcs
Moszkovi uradalom bérletesség, S. Sorger, Moszkovi (áttervezés)

Rudolf Normann gróf-féle urasági malom, Valpovo
Frigyes főherceg-féle uradalom, Pélmonostor

Gróf Karácsonyi-féle birtokbérlet, Bánlak
Dr. Papp Guasztár-féle uradalom, Sz.-Benedek, Szamosujvár
mellett

12. sz. cs. és kir. csoportparancsnokság gazdasági osztály,
Batajnica

„Styria” Gőzmalom, Ludwig Franz & Söhne, Marburg a/D.
Szatmárvármegyei Takarékpénztár Tárházak Részvény-
társaság, Szatmár

Bozsniai és Hercegovinai országos kormány, Sarajevo (Banjaluka)
Ludwig Franz & Söhne Gőzmalom R.-T., Nagykanizsa

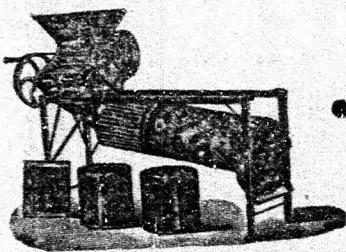
Frigyes főherceg-féle uradalom, Frigyesföld (utánrendelés)
Exo. gróf Normann Gustav-féle uradalom Bizovác (áttervezés)
József főherceg-féle uradalom, Kisjenő

Tervrajzok, költségelőirányzatok és mérnöki látogatások díjtalanok.

6361

Gőzekeszántáshoz
 az egész kontinensen legjobban bevált kitűnő minőségű
acélsodronyköteleit ajánlja
 Magyar Acélsodrony, Drótművek és Kötélgyár, DEICHSEL A., MISKOLC

Továbbá gyárt: transzmisszió, felvonó-, komp-
 stb. köteleket, ugy gazdaságok, mint ipari öze-
 mek számára mindenféle vas- és acélsodrony-
 kötelet csupasz és horganyzott kivitelben a
 legmagasabb szakítási szilárdsággal.
= Szénakötőhuzalokat =
 és mindenféle fekete és horganyzott huzalokat.
 Ujdonság horganyzott sodronyistráng.
 Tessék ajánlatot kérni.

STAHEL ÉS LENNER

TRIÓR- ÉS LEMEZYUKASZTÓGYÁR

Budapest, VI., Angyalföld, Országbíró-utca 44-46.

A monarchia egyedüli gyára, mely évtizedek óta kizárólag triórok és tyúk. leghezek gyártásával foglalkozik.
 Ajánljuk trióreinket marott hengerlemezekkel minden gabona tisztítására.

5 kő nyerstermény beküldése mellett különleges triórt készítünk.
 Bárhol is szerez be triórt, kérjen kifejezetten STAHEL ÉS LENNER-féle gyártmányt.
 Tőrekrosták és mindenféle gőzsepiőgépsziták, zink-, vas-, vagy acéllemezéből. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

HASZONBÉRBEADÓ FÖLDBIRTOK.

Bolmány község határában (Baranya vármegye), vasúti állomás közelében, **haszonbérbe adandó körülbelül 240 kat. hold** területű földbirtok, gazdasági felszerelés nélkül, melyből 140 kat. hold a község közvetlen közelében, egy tagban a törvényhatósági ut mentén, a többi kisebb-nagyobb darabokban különböző helyeken fekszik, melyek feles gazdálkodásra, vagy albére adhatók. A községben lakóház, cselédlak, istállók s a szükséges mellék-helyiségek vannak s egy hold belsőség. Bérleti idő kezdete f. év november 15-től. Közlelbbi felvilágosítást ad: **dr. Kiss Emil**, dárdai
 :: :: kir. közjegyző. :: ::

6688

Köszenet

széna- és szalmapréselésre, gőzekére és eséplésre szállít legjobb minőségben és gyorsan **kérjen ajánlatot**

WINTER HERMANN közzénnagykereskedő

Budapest, V. ker., Lipót-körút 16.

TELEFONSZÁMOK: 25-62, 112-69, 143-15.

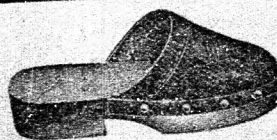
Sürgőnycim: 2562. WINTER BUDAPEST.

6733

Mezőpeterdi uradalomban nagyszemű, szép, tiszta, őszi **káposztarepcemag**

van **eladó**, amíg a készlet tart, mázsánként 100 koronáért, vevő zsákjaiban, a biharkeresztesi állomáson. Megkeresések: **Uradalmi Intézőséghez, Mezőpeterd, Bihar megye, intézendők.**

6754

Foglyok részére ruhák, fehérneműk, takarók és szalmazsákok.

Fatalpu szandál, bőrkéreg és szijazattal, fapapucs minden nagyságban. Tarlóban 2-3 aratási szezentiskitart.

Mintát utánvét mellett küldök.

STERN ÁRMIN, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 49. sz.

Telefon: 130-47;

6767

Telefon: 130-47.

Mezei vasuti sinek

minden szelvényben, hozzávaló kötanyagokkal, fordítókorongok, szilárd- és hordozható váltók, vasbillenő-, gazdasági-, bánya- és erdei kocsi minden nyomtávolságra, kerékpárok és az összes kocsialkatrészek, készen felszerelt

hordozható vágányok, valamint mozdonyok

minden nyomtávolságra **új és használt** állapotban **ugy vételeire, mint bérletre**, legjutányosabb árak és feltételek mellett azonnali szállításra beszerezhetők

SCHLESINGER ALAJOS gépgyárában
 Budapest, V., Váci-ut 32. szám.

6181

Eladó birtokok:

Csór község határában, Fejér megyében, a Meritő-pusztának nevezett birtok, amely áll **370 kat. hold szántó, 35 kat. hold legelő és rétből**, a birtokon lévő **két nagy sitálló, gépfélszer és cselédlakással** együtt eladó.

Ugyancsak eladó a nógrádmegyei Szécsénykovási és Pető községek határában fekvő **földbirtok**, amely áll egy tagban **195 kat. hold szántó, 26 kat. hold rét, 14 kat. hold ipolyi rét és 45 kat. hold legelőből**, a birtokon lévő **gazdasági épületekkel** együtt.

Bővebbet a

Selmeci Népbank R.-T.-nál, Selmecbányán.

Aratógéptulajdonosoknak nagyon fontos!

Ajánljunk **manilla és cérnázott**

kévekötfonalat.

Drótbetétes **manilla és manillapótlót**, amerikai és belföldi **gép- és motorkenőolajakat, nyersolajat,**

benzint, motor- és autóbenzint, petróleumot, valamint
 :: mindennemű műszaki cikkeket. ::

HALÁSZ és TÁRSA
műszaki vállalata,

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 8. sz.

Telefon: 144-27.

6670

MUNKÁS ÉS FOGOLY

SZALMAZSÁK, FEJVÁNKOS, LEPEDŐ, POKRÓC

NAGEL ADOLF, zsák- és ponyvagyár

Budapest, V., Arany-János-u. 10.

Telefon: 35-92, 80-82, 104-10.

Táviratcim: NAGELA.

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:

**Gép-, henger- és autóolajat,
gépzsiradékot, kocsikenőcsöt**

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

dizsnózsír, szalonna- és olajnagykereskedők 6151
Budapest, IX., Hentes-utca 17. Sörgőzty: WEISSEFETT Budapest.

Ajánlat kenőanyagokra

Gépkenőolaj	pr. 100 kg.	K 140
Gépolaj nagyobb gépekhez	" " "	" 150
Motorkenőolaj	" " "	" 150
Dieselmotor-hengerolaj	" " "	" 250
Gőzhengerolaj	" " "	" 250
Gőzkehengerolaj	" " "	" 260
minden ingyen hordóban, 160-170 kg. tartalommal	eredeti Tara	levonással.
Belföldi gépszir	pr. 100 kg.	K 220
Ta aussigi gépszir	" " "	" 260
la fekete kocsikenőcs	" " "	" 75
minden hordóstatul együtt mért súlyban.		

ÖSSZES ÁRAK HELYI RAKTÁRMON, UTÁNVÉTEL.

FENYO BÉLA műszaki nagykereskedő, Telefon
BUDAPEST, V., Csáky-u. 43. 121-64.

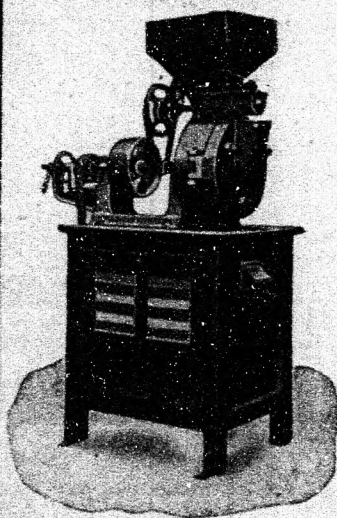
Bihar megyében fekvő

1948 kat. holdas birtokom,

mely egy tagban fekszik a esőkmői határban, a községi-
től 5 kilométernyire és a legközelebbi Köt vasuti állomás-
tól 5 kilométernyi távolságban, **október havában**

bérbeadó.

A birtokon két tanyaépület van, az észak felé, a Komádi
községi határ felé fekszik, a másik Darvas községgel
határos, délről a nagyváradi latin szertartású káptalan
birtokával határos. A birtok nem fekszik közvetlen az
országút mellett, de ma is jó uton lehet megközelíteni
az állomástól 3-3 kilométeres köves uton. 1917. évre
azonban kitűnő köves ut fog a birtokig vezetni. A föld
kitűnő. Cim a kiadóhivatalban. 6702

Nélkülözhetetlen minden gazda,
minden serfőzde, bérdaráló,
kereskedelmi malom, bérma-
lom, malátagyár, uradalmak
stb. részére 6716

az ideális darálómalom!

Verseny nélküli

darálóberendezés

napi 600-8000 kg. darálóképesség.

Több száz fényes referencia. Prospektusok
és ajánlatok díjmentesen.

A kezelése igen könnyű, nem kell semmi-
féle szakismeret s minden laikus min-
den további nélkül kezelheti.

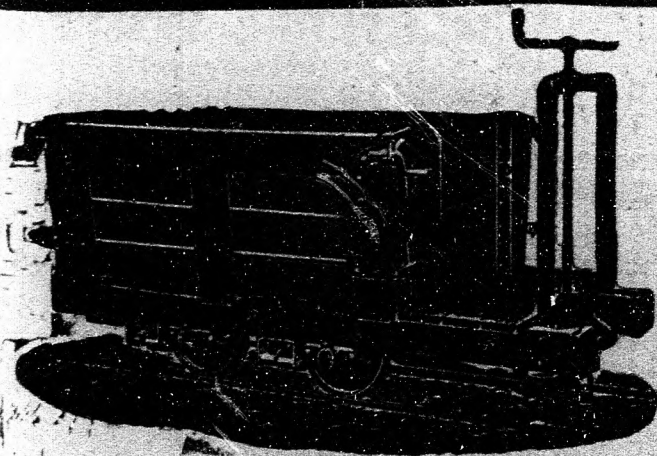
Olcsó! Praktikus! Jó! Egyszerű!

Kérjen referenciát, bizonylatokat és ajánlatokat.

E. J. HELLER

malomépítésvállalat vezérképviselete:

WIEN, XII., FÜCHSELHOFGASSE 6.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.

Keskenyvágányú Vasutosztálya Budapest, V.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, tervezése és építése.

A Győri Vagongyár gyártmányainak eladása.

Költségvetések és mérnöki látogatás ingyen!

Gőz- és motoros cséplőkészletek

2 1/2 lóerőtől kezdve.

WATERLOO

benzinmotorok és lokomobilok, melyek a légegyszerűbbek és az ország legelterjedtebb gépei. Darálók, malmok, ekék, szecskavágók és összes gazdasági gépek.

Külön osztály motorbenzol, olaj, gépszir stb. részére.
Dénes B. betétitársaság
 Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61/K. Telefon 46-03.

Elsőrendű
**Henger-
 Motor-
 Gép-
 Cséplő-
 Világító-** **OLAJ**

csakis vegyelemzett minőségek. " "

**Sűrített gépszir,
 „Uzso” kocsikenőcs.**

Extraprima országosan elismert

**GÉP-
 KÖTŐ-
 VARRÓ-** **SZIJ**

Szijviasz. Gyanta.

Amerikai Hoyt csapágyfém.

**Asbest-
 Gummi-** áruk és tömitések

Acél dobsinek,

zsirozók, olajozók, Stauffer-kenőszelencék, ferrcsőkefék, szénlapátok, armaturák, szerszámok és mindenemű műszaki cikkek.

Teljes malom- és fűrészberendezések.

Schvarcz József és Tsa

műszaki cégnél,

Budapesten, Vilmos-császár-ut 53. sz.

Saját ház. Alapítva 1884.

Sürgönycim: Uzso Budapest.

NYERSOLAJ

Gépolajok, kompondírozott hengerolajok gőzekékhez és magasnyomású gépekhez. **Mótorhajtó**

kocsikenőcs, merevgépszir és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges összes kenőanyagok a legjobb minőségben és legolcsóbb napiáron kaphatók:

FENYVES PÉTER

olajnagykereskedő cégnél, Budapest, VII., Bethlen-u. 41. Telefon: József 10-13.

KÖSZÉN

az Ajka-

CSINGERVÖLGYI

köszénbányából.

Megrendelhető kizárólag a vezértépvizsgálónál:

VÁMOS FÜLÖP

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27. 6161

Mindenfajta gyümölcsöt vesz.

Ugymint: eper, ribizke, málna, cseresznye, meggy, kajszis- és őszibarack, ringlóta, szilva, körte, alma, esetleg egész terméseket, valamint mindenfajta zöldségeket.

Ajánlatok küldendők: 6504
DÖRY KONZERVGYÁR, ÚJDOMBOVAR.

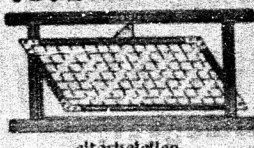
MANILLA STANDARD

elsőrendű amerikai

kévekötszineg, aratógépekhez azonnali szállításra kapható, míg a készlet tart. — Bővebb felvilágosítást ad:

TERÉNYI S. BUDAPEST,
 IX., Üllői-ut 19. Telef.: 58-40.

Sodronyüveges istállóablak

eltörhetetlen

Parkas és Tsa Budapest Lehel-u. 8

Összes készletmennyiség beszerezhető a Magyar Mezőgazdák Szövetke zete által is. Kérjen Árlapot!

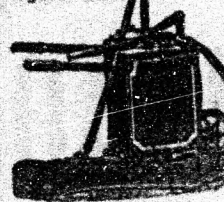
Jdomvas- ablak

legérdecsbb legolcsóbb

A Heller-féle „KING”

gyors-
 meszelő-
 gép, az eset-
 munka 20-
 szorosát tel-
 jessíti

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban.

A „King” kiváló gyorsmeszelő és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy meszelő-gazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyú teljesen 100% sárgarézből készül, furatok majdnem teljesen kizárók. „King” tömlővezetékek többet tartanak, mint 30 ember esetében és mindenféle Allányozást és elismert ábrát felszerelést tesznek gép egy nap alatt készíthető.

Gyártók azonkívül:

Pittore és Triumph nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás.

Meszelőm ára teljes felszereléssel és gyümölcsfák permézésére alkalmas két- vagy hárommagú szóróval 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER,

BÉCS, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.
 Kérjenek leírást. 6783 Képviselek keresetnek.

Szappan!

Eladok budapesti raktárból:

- 35 métermáza 30% zsírtartalmú szappant, 25 dekás vágásban, világossárga színben a K 450
 - 25 métermáza 30% zsírtartalmú szappant, 20 dekás vágásban, világossárga színben a K 470
 - 50 métermáza 30% zsírtartalmú házi-szappant, 1, 2, 3 kg.-os táblákban a K 450
 - 20 métermáza 40/45% zsírtartalmú szappant, 12 kg.-os táblákban, világossárga színű a K 520
 - 8 métermáza 65/70% zsírtartalmú szappant, 3 kg.-os rudakban a K 650
 - 3 métermáza 77% zsírtartalmú szappant, 20 éves parafeszappant a K 800
 - 75 métermáza 12% zsírtartalmú fehér kenőszappant 50 kg. hordókban a K 240
- Fenti tételekből 50 kg.-tól feljebb is kapható, az esetben 100 kg.-kánt 20 koronával drágább. Árak raktárunkban értendőek, rendelés esetén K 100— előleg 100 kg.-ként.

Munkáslugszappan

15% zsírtartalommal, kitűnő mosóképességgel, ajánljuk nagyobb vállalatoknak, hol főmunkások vannak, 100 kilónként raktárunkból átveve, vagy utánvéttel K 280—, vidéki megrendelés esetén K 100— előleg, hátralék utánvéttel.

MEGYERI és VÉRTESI
 export-import

Budapest, VI., Csengeri-u. 48.
 Telefon 142-II. 6490

Eladás

12 HP benzinkomóbil teljeseleg új olajon eladó. Cím: Dénes József Budapest, VI. Szendy-utca 22. 2307

Maclaren góstraktor 14 ekés, kintinó állapotban, napi teljesítmény husz magyar hold, eladó. Levelek „Maclaren” címen Tenar hirdetőjébe, Budapest, IV., Szervita-tér. 2309

Eladó 1 db eredeti garda-sági marójáró 10 kérés, 7 éves, hozzá megfelelő Clayton-Shuttleworth cséplőszekrény, 1 db kérszár és 3 db henger. A cséplőszekrény teljesen kijavított, úgy, hogy az ideig cséplés aronai megkezelhető vele. Cím: Fábry és Reiner, Karcag. 2300

Baranya megyében fekvő kb. 120 kat. hold birtokomat, melyen 10 kat. hold természetű van szabadkát. Eladó, esetleg bérbeadásra. Bővebbet a tulajdonosnál, Szleberth Elek, Némethely. 2301

Használt, de teljesen jókarban levő tölkeletes teljesítményű végző láncos műtrágyaszórógépet eladó. Kormány nélkül, 25-30 méter nyomozéssal kérésre megvételre jutányos árban. Ajánlatok Kias Antal okl. gazdaságtudományi tanár, Bonyha, Kiskőrös m. Intézőndök. 2302

50 ezer darab mezei tölgytárfal eladó. Szállítható kisebb tételekben is. Weimer J. cégénél, Órmeny. 2303

Alkalmi vétel cséplésre, 12-15 ezer nyersolajkomóbil, teljesen új, korszerű, vasúti kocsikkal, igen előnyös árban, raktárról azonnal szállítható. Kollért Ignác és Társa, Budapest, V., Koháry-u. 4. 2302

Gőzcséplőkészletek, masinák, bontás, nyereségjelzők, gyárilag javítottan szállít Seifried Hugó, Budapest, Forrásh-u. 13. sz. 2301

Kocsik, a háború előtt készült, különféle rugalmas kocsik, újak és használtak, amíg a kényszer eladók. Arambust Lajos, Győr. 1417

Vétel

A „Hangya” országos szövetkezeti központ bpesti fiókja a „Háztartás” fogyasztási szövetkezet éves szerződés mellett több ezer liter tejet venne közvetlenül a termelőktől. Ajánlatok a szövetkezet igazgatóságához, BUDAPEST, IX., Boráros-tér 6. szám küldendők. . . .

Vesszek szénát és szalmát

minden mennyiségben, szállítom próbiszelet és fuvarmentesen minden vasúti állomásra. **Böhm Arnold** takarmánygyártó Budapest, VII. ker., Vörösmarty-utca 20. Telefon: József 42-81.

Szántógépet javítható állapotban is megvételre keres Keleti ügyvéd Miskolc. 2331

4-5000 holdas egy tagban lévő birtok megvételre keresetlik. Kérésre a birtok részletes leírását és földrajzi térképet is elküldjük. Ár és tulajdonosi viszonyok megjelölésével kér Wagner A., Budapest, IX., Angyal-utca 7a. 1843/a

Megbízás folyóan keresek 150 holdas birtokot megvételre, 400 holdasat bérlésre, Komárom, Győr, Vaszprém megyében. Cím: Fekete József, u. p. Dunaszeg, Győr m. 2302

Gazdasági igazkocsit, 3-4 darabot, használt, de jókarban levőt vevünk. Ár-ajánlatokat kér Lavatka Gyula földbirtokos, Abony. 2144

Megvételre keresetlik 100-300 holdas birtokot, lehetőleg Budapest, Szolnok, Debrecen környékén. Cím a kiadóhivatalban. 2303

Gőzkegarnitúrát, magán- vagy kétszemeses, teljesen új, vagy használt, de jókarban levőt keres Szilvassy Elemér gazdasági tanácsadó, Törökbalassa. 2304

Keresek Budapest mellett vasúti mentén jó birtokot megvételre 500 holdig. Frank Vilmos Pusztaszentpál Rétság, Nógrád megye. 2341

Megvételre keresetlik 100-300 holdas birtokot, lehetőleg Budapest, Szolnok, Debrecen környékén. Cím a kiadóhivatalban. 2303

4-500 hl. hordót (30-50 hl. nagyságban) vevés a Selypi nádalom: Selyp Nógrád megye. 2353

Bérlés

Haszonbérbe kiadó egytagos birtok 1200 m. területtel, ebből 1000 m. szántó, 200 m. rét, 200 m. erdő. 198 hold, gazdasági épületekkel együtt. Szilvassy Elemér, vasúti-állomás Erzsébetváros, vasúti-állomásra. Értékem lehet Balázs Károlyné úrnővel, Erzsébetváros. 1925

Patakmalom keresek bérbe 3-4 járatú, jó vidéken, ahol elegendő víz van közvetlenül 300 kor. díjazok. Kias Ferenc molnár, Nyitra, Erzsébet-utca 55. 2145

Bérszántás, 300 kat. holdat szántóval, önjártatók motorral szántástul augusztus 15. után. Ajánlatot Bolhai Bérgazdaság, Somogyváros kérés. 2108

Költöz rendszerű gőz-ekét keres nagyobb uradalom 1916-17. gazdasági évben való bérszántásra. Ajánlatok, leírás és feltételekkel Blockner hirdetőirodájába küldendők. Budapest, Semmelweis-utca, „Köbit-talaj” jelleg alatt. Következő díjassunk. 2050

Bérlés eladó, mintegy 2500 m. hold terület, ebből szántó 1400, rét 150, a többi legelő, vasútállomás és város helyben, főúton mellett, természetesen, és a holt instrukcióval, mérések ár mellett. Családok és aratók vannak. Csak komoly és szükséges tőkével rendelkező egyének irának, mert az üzlet kintinó. Megkérésre a „Prima birtok 2123 b” alatt a kiadóhivatal továbbítja. 2123/b

Osztályasszonyfaj foglyitábor-ral 100 katasztrális hold eladó, 1000 holdas birtok, mely Családok vagy Sárvarról is kérésre, 1916. október 1-15 12-15 éves haszonbérbe kiadó, esetleg a felszerelés is átvehető. Feltételek megvételre Erdélyi Gyula-nál, Osztályasszonyfaj. 2234

Heves megyében állomáshoz közel, bérbeadó 400 holdas birtok, 20 k holdaként. Esetleg eladó. Felvilágosítást nyújt a tulajdonos, Her Szándó, Gyöngyös. 2233

Bérszántás, 300 magyar holdat önjártatók motorral szántástul f. 15. augusztus 15. után. Ajánlatot Balázsovich Ernő Pusztaszentpál címre kérés. 2307

Keresek nagyobb URADALMAT

kastélyal, szép erdővel és parkkal, 3-5 millió korona értékig komoly vevőnek. **L. Moser, Bankgeschäft, Berlin W. 50. 8749**

Budapesthez közel fekvő birtokot, autómobil könnyen elérhető, 1-3000 holdasat keres megvételre. Ajánlatok „Kedvező alkalom 2309 a” címen a kiadóhivatal továbbítja. 2309a

150-200 holdas birtokot megvételre keres Budapest mellett, használt, de jókarban levőt vevünk. Ár-ajánlatokat kér Lavatka Gyula földbirtokos, Abony. 2144

A cséplési időnyre

ajánlok budapesti raktáramból vagy a gyárból közvetlen küldve, **svéd papirból készült, 75 centiméterre vágott**

I-a zsákzsineget.

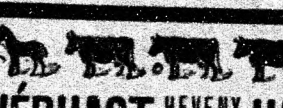
ZÁRAI SAMU nagykereskedő, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17. sz. Sürgönyeim: **Hiram, Budapest.** Telefonszám: 80-58. 6731

Raffia. Rézkénpor. Amerikai gyanták. Kenőolajok. Motorbenzin. Terpentinolaj. Firnisz. Lakkok.

VAJDA PAL, lakk-, kencegyár, Budapest, V., Lipót-körút 4. :: :: Telefon 62-79. Gyár: Erzsébetfalva. 6734

GAZDASÁGI ESZKÖZ

és pedig: cséplőgarnitúra, szék, borenok, csigahangerek, vetőgépek, szicskavágógépek, járgányok, szalma-külföldi gépek stb. bérlés lejárata miatt **eladó.** Beesek megkérésre „W. Z. 7835” jelleg alatt **Mosse Rudolf** hirdetői irodájához, Budapest, VI. kerület, Andrásy-utca 2. szám, intézőndök. 6730

VÉRHAJT HEVÉNY ÉS IOULT HASMENÉST

minden **FIATAL ÉS ÖREG MARHA** használat is, ugyazinté elítés után, továbbá hurutos emésztési zavarakat **gyógyít** gyorsan, tartósan a **TANARGENTAN!**

1 adag K 4-
50 " " 34-
150 " " 150-
Allatorvosi bizonylatra vagy rendelésre. Prospektus 40 fillér helygél ellenében. **R. TROPPER, WELS 25.** Oberösterreich. Allatorvósoknál különlegesen, Gyógyszerár.

Keresek megvételre egy, a főváros vagy Budapest és Pálossy között a Dunán közelében, vasúti állomáshoz vagy országúthoz közel fekvő, 10-12 szobás urikastélyt, vagy parcellázásból visszamaradt, megfelelő parkkal és belső-szállással. Ajánlatok „Azonnal fizetés” címen a kiadóhivatalba küldendők. 2308

500 hold földet szántóknak július 15-től kezdődőleg. Ajánlatokat kér Halmos Béla tisz. lő. gazdasági tanácsadó, Zala megye. 2309

150-200 holdas birtokot megvételre keres Budapest mellett, használt, de jókarban levőt vevünk. Ár-ajánlatokat kér Lavatka Gyula földbirtokos, Abony. 2144

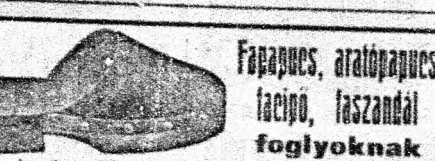
Malmok, gazdaságok, gabonakereskedők

reszere ajánlunk kintinóan bevált, igen tartós és vevőink által többszörösen utánairendelt

papírspárga-szákzsineget

70 cm-re vágva és kötegelve legolcsóbb áron **azonnali** szállításra. Mintázott árajánlattal szolgál a

Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R. T. áruosztálya Pécs

Fapapucs, aratópapucs, facipő, faszandál foglyoknak és mindenféle cipőket, nagyban árban szállít. **UNIO cipő- és papucsgyár** Budapest, VII., Dohány-utca 16-18. szám. Telefon 93-75. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Fapapucs párja 4 K.

Hirdetések felvételnek lapunk kiadóhivatalánál, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Széna

idei termés, 300 mázsa **eladó.** Állomás Berettyóújfalú, Bihar megye. Bővebben Bihartorda, Nadányi Gyula tanya. 6728

TEXTIL

az új erőpapírspárga a legerősebb spárga, kiválóan alkalmas **szőlőkötéshez, zsákkötéshez** és minden máshoz. Gyártja: **Magyar Textilipar R.-T. Rózsahegy-Fonógyár.** Budapesti képviselő: Arany-János-utca 16. sz.

Kéveköttők

kézi kötözéshez, festett fapeckekkel és festett véggel előnyös árban szállít:

Juta- és Kenderipar Részv.-Társ.

Budapest, V. ker., Falk-Miksa-utca 26-28. szám.

Kívánatra mintázott ajánlat küldetik.

6730

Műhelyhelyiségünkben szakszerűen javított teljesen üzemképes állapotban levő kevésbé használt

„BIG FOUR“

traktor eladó.

A traktor azonnal szállítható.

Kimerítő felvilágosítással szolgál:

Központi Kereskedelmi Iparbank R.-T.

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 26.

Telefonszám: 85-97.

Sürgőnycím: Centralis.

Legnagyobb teljesítményű amerikai gyártmányú cséplőgépek, különböző szerkezetű dupla tárcsás vetőgépek és kiváló anyagból épített igatárcsásboronák kaphatók.

6755

Jutányos áron eladó

3 darab

benzintraktor

30 60 lóerős „I. H. C. Mogul“ típus, a hozzávaló 8-fejű eketettel. A traktorok csupán az idei tavaszi évad alatt lettek mérsékelten igénybevéve, tehát csaknem teljesen újak. Közlelőbbi felvilágosítást ad a szentegáti uradalom központi hivatala, u. p. Szigetvár.

6747

Zsák- és ponyvagyár

Fehéritő-, kikészítő- és impregnálógyár

Salgó és László, BUDAPEST, V., NADOR-U. 20. Gyár: ÓBUDA.

Telefon: 160-82.

6444

Sürgőnycím: MAXALGÓ-BUDAPEST.

Eladó birtok

720 hl. szeszgyárral és szeszfinomítóval.

Fővonalon, gyorsvonalon 3 óra Budapesttől.

1460 magyar hold. :: Gyönyörű ősi park

folyó partján, szép kastély. :: Bérjövédelmé

44.000 korona. Eladó 4¹/₂% kamatozási alapon.

6763

Felvilágosítást ad:

Dr. Ipolyi-Keller István ügyvéd,

Budapest, IV., Mehmed-Szultán-ut 27., II. e.

= Kétegyprendszerű =

GŐZSZÁNTÓGÉPEK

legjobb karban és teljesen üzemképes állapotban kaphatók. Budapesten megtekinthetők és azonnal szállíthatók. Ugyancint 3 ekevasú billenőke és grubber. Új kétegyprendszerű

MOTOREKE

elsőrendű német gyártmány szeptember és októberi szállításra, a motor 4 cylinderes és 35 lóerős.

BÉKÉSI LAJOS, Budapest, VII., Almássy-tér 8.

6769

Gőzeke- és motorekerészletek,

mint acélfogaskerekek, fémcsapágyak, bronztolattyúk, dugattyúk, ekevasak, kormányok, tüzszekevények, forrcsővek, I-ső rendű sodronykötelek stb. minden gyártmányu gőzekéhez készülnek és kaphatók

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR- ÉS GÉPGYÁRÁBAN, MISKOLCON.

Munkafelvételek, költségvetések ingyen.

742

Allást keresők

Bőrszántási gépek keresek azonos...

Gazdasági akadémistát végezt, vallásu...

Rokkant földmívelés-központ jels...

Elsőrangú tartó, hadmentes, 32 éves...

Vizsgázott gépész cséplőgépeket...

Vizsgázott gépész, tanult gépész...

Főgépész Allást keres cséplőgép...

Egy gazdaságszertő gépekkel, Némot...

Gépész Allást keres cséplőgép...

Idősebb gépész cséplőgép Allást...

Gazdasági dolgozóban jártas VII. r...

Gazdaságban Allást keres vallásu...

Vizsgázott gépész cséplőgép...

Tanítóképezdész a nyári szünet...

Okleveles gépész cséplőgép...

Gépész Allást keres fiatal, nős, me...

6000 holdas birtokos gazdasági ügy...

28 éves, keresztény, gazdasági segé...

Uradaimi kulcsár, g. s. tiszti, izraelita...

Kiváló bizonyítványokkal rendelkező...

Szakképzett gépész cséplőgép...

Intézőnek belépésre 30 éves, román...

Házvezetőnek, nőnek házi-asszony...

Uradaimi kertész, 47 éves, hadmentes...

Felügyelő, gyakorlott stb. Allást keres...

Perfekt gazdasági könyvelőnek, ki a gazdasági...

Cséplési idényre 37 éves, éretteleg...

Tanyára háttartónak 2 évre ajánlkoz...

Intéző Allást keres özsze gazdatiszt...

Három tanító július és aug. hónapra...

Intéző, gazdasági, tanít, kulcsár, ellenőr...

Lovászmastreri, vegyestéri Allást keres...

Kertész konvenlós Allást keres október...

Intéző, földmívelés Allást keres október...

Gazdatiszt végzett, 44 éves, keresztény...

Iróknak nőnek, hadmentes, IV. községi...

Jeljesen érettelegített 190 a szántásra...

Allást keres egy 40 éves végzett pinomester...

Gőzekegépész, ki jelenleg a szántásra...

VIII. gimnázista ifjú, jeles tanuló...

Főkerlész, ki a park- szőlő kertészetben...

Ispán 29 éves, izraelita, női len, tülkös...

GŐZEKE-BERSZÁNTÁS! Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását...

Lovászmastreri, vegyestéri Allást keres...

Kertész konvenlós Allást keres október...

Mérlégekpes könyvelő, teljes hadmentes...

Allást keres melegebbi belépésre földmívelés...

Csak Allandó helyre kereső vagy ösllő...

Gazdaságban megfelelő Allást keres...

Vöröstarka tinó és üsző teljes prima...

Kitűnő friss fejőstehenek szilagos...

Henrik Ignác fia, Nagyszombat, Vas megye.

Gépész, géplakatos, gőzekeket is ért...

Mozdonyvezető, stabilgép-kereső...

Gőzeke- és szeszerű főgépész, ösöröndű...

Ispáni Allást keres 33 éves, földmívelés...

Allatok BAUER B. GYULA BERTÉSHOMÁNYOS...

Sovány és hizott SERTÉSEKET a legmagasabb...

Legelőrendű bonyhádi eredeti teheneket...

Flaschner S. Sándor tehénkereskedő...

Eladó másfél éves nagyon szép és termékeny...

Beltenyésztés elképzelésű 13 db szőpen...

Tenyésztésre alkalmas legelőrendű...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

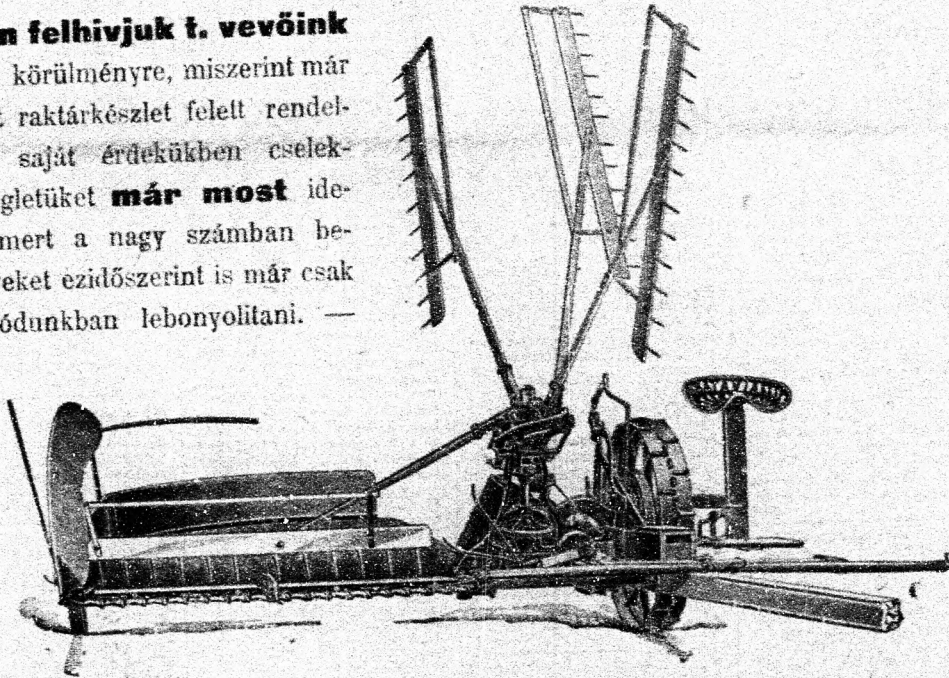
PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

PAJZS GYULA orsz. törzskönyvezett telivér szimmentáli...

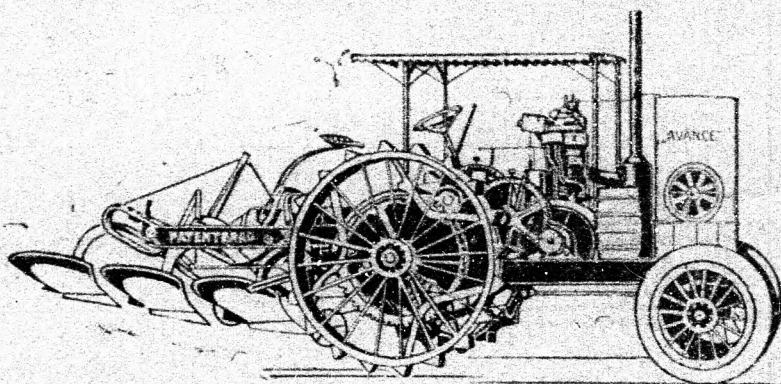
A 34 év óta fennálló FISCHER J. ZSÁK ÉS PONYVA GYÁRA BUDAPEST, NADOR-U. 31/33. MANILA magyar kenderből, kézi kévekötelek...

Elsőrangu marokrakó-aratógépeink, szénaforgatóink és gyűjtőgeréblyéink elsőrangu anyagból és legmegfelelőbb kivitelben ezidőszerint még kaphatók.

Nyomatékosan felhívjuk t. vevőink figyelmét azon körülményre, miszerint már csak igen korlátolt raktárkészlet felett rendelkezünk, miért is saját érdekükben cselekszenek, ha szükségüket **már most** idejében beszerzik, mert a nagy számban beérkező rendelvényeket ezidőszerint is már csak fokozatosan áll módunkban lebonyolítani. —

“AVANCE” nyersolajmotorekénk

a legkülönbözőbb terepviszonyok közepette elért szántási minőségével, kezelési egyszerűségével és áttekinthetőségével páraflán népszerűsége tett szert és ország-szerte általános érdeklődést keltett. Jelenleg — a behozatal nehézségei folytán — csak igen korlátolt számú ilyen szántógépkészlet áll őszi szállításra rendelkezésre. Minthogy már eddig is a beérkező gépek legtöbbje előre eladott, komoly érdeklődők csakis azonnali előjegyzés esetén tarthatnák számot „AVANCE” motorekére. —

Ismertetéssel és részletes felvilágosítással szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

BUDAPEST, VI. KERÜLET, TERÉZ-KÖRUT 26. SZ.